

Inhoud

19 april 2002

330

Het nieuwe procesrecht is 1 januari jl, overhaast ingevoerd, althans er zijn nogal wat **kansen blijven liggen** om het **procesrecht** te harmoniseren en te moderniseren. Dit blijkt uit een kritische analyse. Maar: veel zou nog in de aanstaande veegwet kunnen worden gerepareerd.

Uit Vandaag al
men zonder
men of
Evt. zelfs
n lot ver-
uristen

ADVOCATENKANTOOR zoekt in
spoed contact met betrouwbare
tussenpersoon dan wel aandeel-
houders van lege vennootschapper
Absolute discretie gewaarborgd.
Brieven onder nummer 47682.333

Diversen

Prof. KARIM bek. helderz. help
oplossen van al uw problemen.

338

Advocaten moeten **ongebruikelijke transacties melden** maar doen dit liever niet. Wat blijft er van de abstracte bezwaren over in een concrete strafzaak? Kan op grond van een nieuw arrest van de Hoge Raad het verschoningsrecht van de advocaat worden gebruikt om fiscale constructies aan het oog te onttrekken?

342

Bas Steins Bisschop vertelt hoe zijn kantoor, **Steins Bisschop Meijburg en Co.**, in de problemen kwam. Het kantoor is in surseance 'maar de salarissen over maart zijn betaald!' Een gesprek over Enron, '11 september' en wat tegenvallers. 'Oms kantoor was kennelijk nog te kwetsbaar.'

Omslag foto: Eric de Vries

In de volgende nummers

- Appèlrecht na 1 januari 2002
- Nieuw Europees bevoegdheids- en tenuitvoerleggingsrecht
- Advocatuur en nieuw erfrecht
- Pro bono in de VS

- 330** Nieuw Rechtsvordering, haal de stofkam maar weer op
Georg van Daal
- 336** Ontslagvergunning met voorwaarde
J. Pel en M.J.E. Vink
- 338** Verschoningsrecht, meldingsplicht en de fiscale asielzoeker
Lex van Almelo
- 342** Bas Steins Bisschop over het einde van zijn kantoor: 'Enron was de steekvlam'
Micha Kat
- 344** College van afgevaardigden 28 maart
Jan Pieter Nepveu
- 347** Boekbespreking: Milieurecht
Cindy Piket
- 348** Jaarverslag Hof van Discipline
mr. B.F. Keulen
- Vaste rubrieken**
- 329** Column
Steins Bisschop
Joost Beversluis
- 356** De balans van...
Jeroen Veen
Martine Goosens
- 351** In het nieuws
- Vingerafdruk revisited
 - De Brauw fuseert niet
 - Nieuwe procesreglementen
 - Verscherpte legitimatie handelsregister
 - Initiatiefwet constitutionele toetsing
- 353** Reacties:
- Bestuurdersaansprakelijkheid
 - Nieuw Rechtsvordering en de gedragsregels
- 359** Iks ging weer eens pleiten
Leo van Osch
- 367** Disciplinaire beslissingen

Van de orde

- 327** Van de deken:
Lik op stuk
- 360** Orde-nieuws
- 361** Orde-agenda
- 364** Personalia

VAN DE DEKEN

mr. M.W. Guensberg

Lik op stuk

In december 1999 werd in overleg met en na aandringen door de Orde het wetsontwerp 'Onderzoek naar de toestand van de praktijk van een advocaat' ingediend. Eind maart 2002, dus ongeveer tweeënhalf jaar later werd het uiteindelijk door de Eerste Kamer aanvaard. Het lange wetgevingstraject zal in dit geval wel omgekeerd evenredig zijn aan de doelmatigheid en effectiviteit van de nieuwe regeling.

Een aantal aanpassingen in de Advocatenwet die voortvloeien uit de aanvaarde voorstellen, maken het mogelijk om voortaan sneller in te grijpen als een advocaat zijn praktijk niet behoorlijk lijkt uit te oefenen. Aan de al bestaande mogelijkheden zoals schorsing wegens lichaams- of zielsgebreken die de behoorlijke praktijkuitoefening verhinderen (art. 16 lid 2 Advocatenwet) en de tuchtrechtelijke procedure zoals omschreven in art. 46 e.v. Advocatenwet, kleeft in dit verband onder meer het nadeel dat een schorsing pas ten uitvoer kan worden gelegd als de desbetreffende beslissing kracht van gewijsde heeft gekregen. De bestaande regelingen sluiten daarmee slecht aan bij de behoefte die in de praktijk in meer urgente gevallen wordt gevoeld.

Beroep tegen schorsing wegens onbehoorlijke praktijkuitoefening heeft geen schorsende werking

De nieuwe regeling is vervat in de nieuwe artikelen 60b t/m 60g Advocatenwet en werkt in grote lijnen als volgt. De deken kan de voorzitter van de raad van discipline schriftelijk verzoeken een advocaat te schorsen indien hij aanwijzingen heeft dat de betrokken advocaat tijdelijk of blijvend geen blijk geeft zijn praktijk behoorlijk te kunnen uitoefenen. Die aanwijzingen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit een hoge frequentie van klachten tegen de advocaat, het niet stipt reageren op verzoeken tot inlichtingen of een opvallend groot verloop in het cliëntenbestand van de advocaat. Van onbehoorlijke praktijkuitoefening zal, blijkens de toelichting op de nieuwe regeling, eveneens sprake kunnen zijn in situaties waarin de kwaliteit van de rechtshulpverlening ver onder een verantwoord niveau ligt of in situaties waarin er sterke aanwijzingen zijn dat met cliëntgelden wordt gemalverseerd. Ook onoverkomelijke geschillen met kantoorgenoten, onvoldoende bedrijfsvoering of ernstige privé-problemen kunnen aanleiding vormen tot een wijze van praktijkvoering die de toets der kritiek niet kan doorstaan.

In veel gevallen zal het verzoek tot schorsing voorafgegaan worden door een onderzoek dat op verzoek van de deken door de voorzitter van de raad van discipline kan worden gelast. Dat onderzoek wordt verricht door een of meer door de voorzitter van de raad van discipline aan te wijzen rapporteurs. Het mag niet langer dan zes weken (eenmaal te verlengen met zes weken) duren. Een rapporteur heeft toegang tot het kantoor, de dossiers, de boeken en bescheiden van de advocaat en het samenwerkingsverband waartoe hij behoort. Deze toegang kan indien dat nodig is met behulp van de sterke arm verschaft worden. De voorzitter van de raad bepaalt de grondslag voor de vergoeding van de rapporteur(s). De kosten van het onderzoek komen in beginsel voor rekening van de advocaat die aanleiding tot het instellen van het onderzoek gegeven heeft. Indien het onderzoek uiteindelijk niet leidt tot een schorsing of een voorziening of indien de advocaat de kosten niet kan dragen komen de kosten voor rekening van de plaatselijke Orde.

Binnen vier weken nadat de rapporteur verslag heeft gedaan beslist de raad van discipline of de advocaat er inderdaad blijk van heeft gegeven dat hij zijn praktijk tijdelijk of blijvend onbehoorlijk uitoefent. De raad kan de advocaat dan voor onbepaalde tijd in de uitoefening van zijn praktijk schorsen en kan in gevallen waarin verbetering van de situatie mogelijk lijkt voorzieningen treffen die gekoppeld kunnen worden aan een voorwaardelijke schorsing.

Het spreekt voor zich dat het stelsel is omgeven met waarborgen. Er zijn mogelijkheden tot verzet en hoger beroep, maar het beroep heeft geen schorsende werking op de schorsing. Meer lik op stuk dus, en minder vertragingmogelijkheden voor de vermeende boosdoener. ■

COLOFON

82e jaargang – 19 april 2002 – nr. 8
Verschijnt elke twee weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Elsevier bedrijfsinformatie bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

De gehele productie van het *Advocatenblad* wordt betaald uit de advertentie-opbrengsten.

Redactie

mr. drs. G.C. van Daal
mr. W.K. van Duren
mr. W. Heemskerk
dr. L. Hesselink
mr. A.A.M. van der Meer
mr. O.H. Minjon
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. M. Ynzonides

Bladmanagement

mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. M. Ynzonides
dr. L. Hesselink (Elsevier)
mr. D. de Snoo (Orde)

Eindredactie

Linus Hesselink

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Elsevier bedrijfsinformatie bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919

email: l.hesselink@ebi.nl

Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Bijdragen voor het Orde-deel

Nederlandse Orde van Advocaten,
Postbus 30851, 2500 GW Den Haag,
tel. 070-3353535, fax 070-3353531.
Zie ook: www.advocatenorde.nl

Uitgever

drs. J.W. van der Weele

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

Beeld

Vormgeving: VILLA Y, Andre Klijsen
Tekeningen: Floris Tilanus
De Pinguïn: W.C. van Manen, Stichting
Advocaten voor Advocaten

Lay-out

Dimitry de Bruin, Den Haag

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Postbus 90, 2380 AB Zoeterwoude
tel. 071-5897621, fax 071-5890580
e-mail: bdmvb@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 1,80 per mm bij een
kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 9: 19 april 2002
afl. 10: 3 mei 2002

Abonnementen

Alle *advocaten*, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531.

Niet-leden betalen € 133 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting. Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement.

Elsevier Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Elsevier bedrijfsinformatie bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

Tel. 0314-358358, fax 0314-349048,

e-mail: klantenservice@ebi.nl

Losse nummers: € 8

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit blad mag worden vervoerd, vervoerd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken

(art. 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden.

COLUMN

Joost Beversluis Steins Bisschop

Beter is het om er niet over te schrijven. Bijgeloof. Schrijven over ellende trekt ellende aan.

Het failleren van een advocatenpraktijk is voor mij een variant op het sterven van een advocaat. En het sterven van een advocaat is het exclusieve domein van de oudere tot zeer oude eenpitter in Amsterdam.

Hoe sterft de oudere tot zeer oude eenpitter in Amsterdam? Dat gaat aldus. Zijn echtgenote, tevens secretaresse voor het leven, vindt de oudere tot zeer oude eenpitter op een dag dood achter zijn bureau in het woonhuis tevens kantoor te Amsterdam. Heimelijk al decennia de mening toegedaan dat zij de zaak draaiende houdt ondanks de voortdurende bemoeyenis van haar levensgezel, probeert ze een week te doen alsof er niets is gebeurd. Manlief blijkt toch inbreng te hebben gehad. De deken in Amsterdam wordt gebeld. Die treft een weduwe in tranen – geen verdriet maar woede over de eigenwaan die, naar zij nu beseft, al die jaren om baat met een glimlachje in stand werd gelaten – en een wanorde zoals de advocatenhater Dickens uit de kast trok voor de beschrijving van de meest hatelijke advocaten in zijn verhalen.

Bij faillissement is het de curator die wordt gebeld en dan arriveert, maar verder hetzelfde. Onmacht en ontluistering.

En nu is het Steins Bisschop overkomen. Verre van dood maar wel in surseance. Geen oudere tot zeer oude eenpitter. Tientallen advocaten en kandidaatnotarissen van jonge of gemiddelde leeftijd. En geen afsterven van wat al nauwelijks meer leefde en een gering financieel belang. Vitale gasten en miljoenen potente euro's door het putje. En mijn bijgelovige angst is groot. Hoeveel anderen die vandaag nog ronken staan in werkelijkheid aan de rand van de afgrond? En wat met mijn eigen ronken, laatst nog toen iemand vroeg hoe het ging en ik zonder voorbehoud 'goed' antwoordde. Brengt dat gebrek aan voorbehoud mij aan de rand van de afgrond? Fataal, vanwege dat moment van verslachte waakzaamheid? Bij wijze van verborgen diabolica of causaliteit volgens de wetten van het zwarte universum? Had ik lef en noodlotsverachting, dan zou ik nu eens lekker mee gaan brallen en gieren over die advocaten, die de balie wel eens even stof zouden doen happen en nu een bewindvoerder hebben. Ha, ha, ha! Moet je ze zien! Ober drie bier! Maar ik waag het niet. Dit trekt de aandacht van het boze oog – the never sleeping eye van Sauron uit *The Lord of the Rings*, voor wie het niet zonder een actueel beeld kan stellen – dat de wereld regeert, spot met onze goede bedoelingen en loert op onze andere bedoelingen.

Nee, ik hou het bij de reactie die ik ook had, het eerste dat me te binnen schoot toen ik het bericht las, ik zweer het. Echt. Een passage uit het Oberdorfer Driekoningenspel (ingewijden weten uit welke hoek de wind nu waait):

*O wee, o wee! Het scherpe mandaat
Des Konings over ons leven gaat!
Mag hij de kinderkens staan naar het leven?
Wat zal dat een pijn en geweeklaag geven!*

Sterkte, collega's!

Met de stofkam door Nieuw Rechtsvordering

De snelle¹ wetgever van Nieuw Rechtsvordering heeft nogal wat kansen laten liggen om het procesrecht te harmoniseren en te moderniseren, blijkt uit deze kritische analyse van de hoofdelementen en een reeks opmerkingen over afzonderlijke artikelen. Een geluk: veel kan in de aanstaande veegwet nog worden gerepareerd.

Georg van Daal
redactielid²

In deze beschouwing van Boek 1 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering³ zet ik niet alleen bij een aantal nieuwigheden de nodige vraagtekens, maar wijs ik ook op evident onlogische keuzes van de wetgever. Bovendien is er soms domweg sprake van fouten. Tenslotte heeft de wetgever te vaak oude bepalingen overgenomen zonder al te diep na te denken over onlogische dan wel niet-harmoniërende onderdelen. Met deze bijdrage hoop ik wat tegenwicht te bieden aan de elders gepubliceerde, positievere beschouwingen over nieuw Rv. Ik acht het verder nodig dat men nog eens grondig de

stofkam door de vernieuwingen haalt. Mijn eerste beschouwing levert namelijk al te veel commentaar op. Aanwijzen van andere fouten lijkt daardoor een statistische inkopper. Op technisch niveau lijkt reparatiewetgeving dus onontkoombaar, eenvoudig te realiseren nu er een veegwet op komst is.⁴

Geen reden voor optimisme

Men verwacht veel van de nieuwe principiële keuzes van de wetgever. Door de verplichtingen de stellingen zowel bij dagvaarding als antwoord volledig en volledig naar waarheid te geven⁵, en bij dagvaarding alle bekende wesen en de gronden daarvoor te noemen⁶ zou de procedure sneller kunnen verlopen. De thans niet meer zo lijdelijke rechter, die aan de hand van de twee idealiter volledige processtukken een comparitie gelast, structureert de zaak vervolgens zo

De nieuwe bepaling over volledigheid en waarheid lijkt meer een cosmetische dan een werkelijke verandering

dat verder concluderen wellicht niet meer nodig is en de zaak – zo al niet ter comparitie geschikt – vlot kan worden afgehandeld.

Volledigheid en waarheid zijn vanaf nu verplichtingen, maar mensen hebben een verschillende perceptie van de werkelijkheid en ook over de evenzeer discursieve grootte 'volledigheid' zijn ettelijke nummers van dit blad te vullen. Het nieuwe art. 21 lijkt dus meer een cosmetische dan een werkelijke verandering, wat verder blijkt uit de MvT bij art. 21.⁷ Daarin staat dat het er slechts om gaat de bewuste leugen⁸ uit te

De enige tijdwinst zal voortvloeien uit het kort houden van advocaten want het gerechtelijk apparaat mist de menskracht om procedures sneller af te handelen

bannen. Zeg dat dan, zou ik zo zeggen, en bemoelijk het rechtsleven niet met onwerkbare begrippen. De MvT meldt over het begrip volledigheid dat daarbij natuurlijk wel moet worden bedacht dat partijen zelf het kader van het geschil aangeven, en dat zij niet verplicht zijn om feiten aan te voeren buiten het door hen afgepaalde kader. Oftewel, ook hier haalt de wetsgeschiedenis de angel uit de daardoor reeds bij aanvang niet heel actieve letter van de wet. De zin van deze vernieuwingen ontgaat mij dus.

Rond de volledigheid en de weren bestaan meer bezwaren. De wetgever heeft zich kennelijk niet zo gerealiseerd dat een belangrijk deel van de *warming-up* voor procedures tussen de advocaten van partijen plaatsvindt. Advocaten zijn soms moeilijk te verbeteren. Een aantal van hen zal, als zij als verwerend advocaat optreden, stellig de neiging niet kunnen onderdrukken vanaf de voorfase de troeven in de mouw te houden, om ze daar pas in rechte onverwacht uit te schudden. Voordeel voor hen is dat de eiser op die voor hem onbekende weren in de dagvaarding niet heeft kunnen ingaan. Gegeven het streven naar één schriftelijke conclusieronde gericht op de comparitie waarna nadere conclusies geen recht meer zijn,⁹ zou eiser de gelegenheid kunnen missen schriftelijk in te gaan op de nieuwe weren.

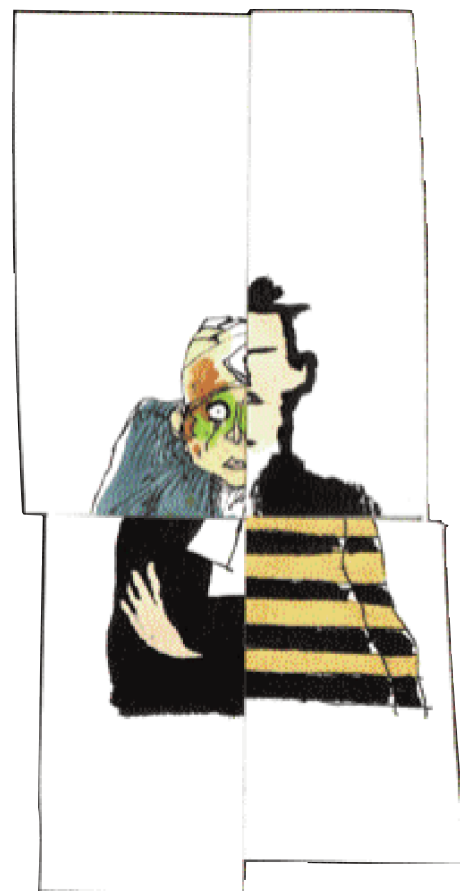
Iets anders is het advocatuurlijk tuchtrecht, dat een belangrijke drempel opwerpt tegen het in art. 21 respectievelijk art. 111 lid 3 neergelegde streven naar volledige weergave en weergave van de weren. Veel feiten en weren komen in de praktijk pas in de advocatuurlijke correspondentie tussen de aanstaande tegenpleiters aan de orde. Eén van de belangrijkste regels van het tuchtrecht is dat op advocatuurlijke correspondentie in rechte nu juist géén beroep mag worden gedaan, wat dus de volledigheid en vermelding van weren geweld aandoet, althans

zullen moeizame processen van overleg en advies moeten worden doorlopen, alvorens je daar wat mee kunt.¹⁰ Het advocatuurlijk tuchtrecht op dit gebied is dringend aan herijking toe.

En de rechters dan?

Na dagvaarding en antwoord bepaalt de rechter een comparitie, tenzij de zaak daarvoor niet in aanmerking komt. Dat stemt mij pessimistisch. Door de rolreglementen worden advocaten vrij strak aan het procedeerlijntje gehouden. Echt vertragen kunnen zij dus niet. Keerzijde van die medaille is dat als het dan toch misgaat, het per definitie aan de rechterlijke macht ligt. Zittingen – comparities, pleidooien, getuigenverhoren – hadden altijd al een desastreus effect op de voortgang. Zittingsruimte was sowieso schaars. Data voor pleidooi werden zonder pardon op – meer dan – een halfjaar later gesteld. Getuigenverhoren lieten lang op zich wachten. De rechterlijke macht vond duidelijk dat zij met te weinig menskracht zat. Het is de laatste tijd iets te weinig hardop gezegd, wellicht uit overdriven beleefdheid of angst, maar de rechterlijke macht deed en doet regelmatig schandalig lang over vonnissen. Zaken waarin een vonnis over een periode van meer dan anderhalf jaar meer dan tien of vijftien keer werd aangehouden, waren en zijn geen uit-

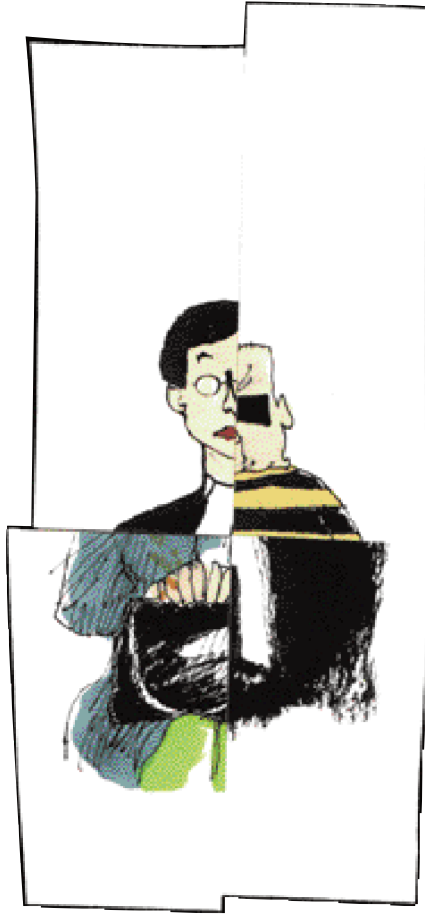
zondering. Wellicht is het me ontgaan, maar ik heb geen belangrijke uitbreiding van het gerechtelijke apparaat gezien in het recente verleden. Datzelfde apparaat zal nu echter wel in het merendeel van de zaken de dossiers meteen moeten bestuderen, een oordeel moeten vellen over de comparitie, daarvoor een structuur moeten aangeven (bij gebreke aan instructie vooraf is een comparitie zinloos), griffiers, zalen en zittingstijd moeten inroosteren, en data voor alle betrokkenen moeten coördineren, wat op zich steeds al een heikele opgave is. Mijn pessimistische inschatting is dat het gerechtelijk apparaat de menskracht en ruimte mist om elke procedure zo snel als de wetgever voor ogen staat af te handelen. De enige tijdwinst zal in het kort houden van de advocaten zitten. Ik zwijg verder over mijn nog somberder verwachting over hoe de hoven zullen omgaan met de appels in huur- en arbeidszaken, die hen voortaan zullen bereiken nu de sectoren kanton onderdeel van de rechtbanken zijn geworden. Ik ben bijzonder benieuwd hoe de rechterlijke macht met deze uitdagingen zal omgaan.

Rolreglementen

Art. 35 geeft de bevoegdheid om bij Algemene Maatregel van Bestuur regels te stellen omtrent proceshandelingen, en uitstellen daarvan, alsmede omtrent de eenheid van de wijze van rechtspleging bij de diverse gerechten. Deze bepaling was in het Ontwerp van Wet nog opgenomen in de Tweede Titel,¹¹ en als zodanig alleen van toepassing op dagvaardingsprocedures. Bij Nota van Wijziging werd het artikel overgeplaatst naar de algemene bepalingen van Titel 1, zodat het op alle procedures van toepassing is.¹² De grap van dit artikel is echter dat het is geschreven om het niet te gebruiken, en dat het bovendien hinkt op twee gedachten.

Blijkens de MvT¹³ acht men het tot stand brengen van een landelijk uniform rolreglement namelijk de verantwoordelijkheid van de rechterlijke macht zelf, maar geeft het artikel de wetgever toch een bevoegdheid die hij naar eigen zeggen pas zal gebruiken als blijkt dat niet op andere

Omdat uniforme rolreglementen al vóór de nieuwe Rv bestonden, is de bepaling met de bevoegdheid van de wetgever om daarin te voorzien geheel overbodig

wijze dergelijke regels totstandkomen. Welnu, ruimschoots voordat de vernieuwing van Rv een wettelijk feit was, bestonden uniforme rolreglementen al voor de toenmalige kantongerechten en arrondissementsrechtbanken, en per 1 januari 2002 zijn deze aangepast aan nieuw Rv.¹⁴ In de MvT geeft de wetgever zichzelf alleen de ruimte voor het gebruik van art. 35 bij gebreke van uniforme landelijke rolreglementen, en vreemd genoeg niet voor het geval de wetgever het niet eens zou zijn met de uniforme reglementen die uit de rechterlijke macht voortspruiten¹⁵. Omdat de reglementen reeds bestonden was art. 35 reeds voor zijn geboorte geheel overbodig, en had dus geen wet moeten worden. Daarbij komt dat dit artikel ook nog eens botst met art. 133, dat voor de dagvaardingsprocedure stelt dat juist de rechter de termijnen voor proceshandelingen vaststelt.

Me dunkt dat deze rechtstreeks in de wet verankerde bevoegdheid niet door middel van de Algemene Maatregel van Bestuur van art. 35 opzij kan worden gezet.

Relatieve competentie in huurzaken

Art. 103 bepaalt in de eerste volzin dat in dagvaardingsprocedures betreffende onroerende zaken medebevoegd is de rechter binnen wiens rechtsgebied de onroerende zaak – grotendeels – is gelegen. Door het woordje ‘mede’ is bewust¹⁶ gekozen voor een niet-exclusieve bevoegdheid van de rechter *rei sitae*, in afwijking van het voorheen wél exclusieve stelsel van art. 98 lid 1 Rv (oud). De MvT zegt hier letterlijk: ‘De rechtbank in Groningen moet en kan hetzelfde huurrecht toepassen als die in Maastricht.’ Het begint mij echter wat te duizelen als dan vervolgens de tweede volzin van art. 103 desondanks bepaalt dat

voor zaken betreffende huur van woonruimte of bedrijfsruimte in de zin van art. 7A:1624 BW¹⁷ de rechter van de plaats waar het gehuurde zich – grotendeels – bevindt weer wél exclusief bevoegd is. Dat rijmt niet alleen niet met de dappere stelling terzake in de MvT, maar betekent bovendien dat bij huur van kantoorruimte en overige bedrijfsruimten die niet onder de werking van art. 7A:1624 BW vallen, alsmede bij de huur van onbebouwde onroerende zaken er weer wél een niet-exclusieve bevoegdheid van de rechter *rei sitae* bestaat. In Amsterdam noemen we dat ‘een zootje’. Daarmee zijn we er echter nog niet, want zodra het beoogde nieuwe huurrecht kracht van wet krijgt, wordt er een art. 264 ingevoerd dat bepaalt dat in verzoekschriftprocedures betreffende álle vormen van huur van – gedeelten van – gebouwde onroerende zaken bij uitsluiting bevoegd is de rechter binnen wiens gebied de onroerende zaak – grotendeels – is gelegen.¹⁸ Zijn we hier niet wat veel afgedwaald van het pad van vereenvoudiging en uniformisering?

Openlegging boeken

Art. 162 lid 1 bepaalt dat de rechter desverzocht of ambtshalve de openlegging kan gelasten van boeken, bescheiden en geschriften. In een geding betreffende een jaarrekening kan de rechter ook ambtshalve de openlegging daarvan gelasten op straffe van een dwangsom. Volgens de MvT stemt art. 162 – zij het gemoderniseerd en ingekort – overeen met art. 8 WvK.¹⁹ Als dat zo is, heeft de wetgever helaas onduidelijkheden laten voortbestaan. Waarom kan er alleen een dwangsom worden opgelegd indien er ambtshalve openlegging wordt gelast van een jaarrekening in een geschil daaromtrent? Een geschil over de jaarrekening is toch per definitie aan partijen bekend, althans moet men er idealiter – bewuste wetsovertreding door niet-deponeren daargelaten – vanuit gaan dat de jaarrekeningen van vennootschappen sowieso bij de Kamer van Koophandel worden gedeponeerd en dan publiek zijn? Waarom dan een dwangsom? Bovendien is in een dergelijk geschil de jaarrekening nog niet eens het meest interessante stuk. De echt interessante stukken liggen aan de samenstelling

van de jaarrekening ten grondslag. De openlegging daarvan kan niet met behulp van een dwangsom worden opgelegd. Waarom kan de rechter niet in alle door dit artikel bestreken gevallen een dwangsom toepassen, wat de bepaling pas werkelijk effectief zou maken? De wetgever heeft zich nog niet expliciet hierover bekommerd; het roept wel om herijking van dit artikel.

Partij(getuigen)verklaringen

Art. 164 lid 2 bepaalt dat een getuigenverklaring van een partijgetuige omtrent door haar te bewijzen feiten geen bewijs in haar voordeel kan opleveren, tenzij in aanvulling op onvolledig bewijs. Art. 179 lid 4 bepaalt dat een door de rechter bij gelegenheid van het getuigenverhoor verzochte partijverklaring naar aanleiding van de verklaring van een andere getuige omtrent door die partij te bewijzen feiten, geen bewijs in haar voordeel kan opleveren. Oftewel, dan bestaat de mogelijkheid van voordelig bewijs in aanvulling op onvolledig bewijs níét.

Opmerkelijk is dat het via een getuigenverklaring van een partijgetuige dan wel een partijverklaring ter gelegenheid van het horen van een andere getuige kennelijk wél ongelimiteerd mogelijk is om in haar voordeel tegenbewijs te leveren omtrent door de wederpartij te bewijzen feiten.

Vanwaar deze onlogische verschillen? De wetgever verklaart dat de nieuwe artikelen van bewijsrecht grotendeels overeenstemmen met Rv (oud)²⁰, en inderdaad zijn de artt. 164 lid 2 en 179 lid 4 gelijk aan respectievelijk 213 lid 1 en 205 lid 4 Rv (oud). De wetgever had deze niet te verklaren verschillen van de werking van partij(getuigen)verklaringen ofwel moeten uitbannen, ofwel van een fundament moeten voorzien.

Onbekwame getuigen

Getuigen die jonger zijn dan zestien jaar of die de eed niet kunnen begrijpen, leggen niet de eed af, maar worden aangemaand de waarheid en niets dan de waarheid te zeggen.²¹ Indien het bewijs 'mede' wordt aangenomen op basis van de verklaring van een dergelijke getuige, maakt het vonnis daarvan met reden melding (art. 177 lid 3²²). Dit is niet alleen een slechts zwak gesanctio-

neerde regel,²³ maar ook één die verbaast. Waarom is hier het 'mede' uit de voorganger van deze bepaling gehandhaafd? Op grond van art. 152 lid 2 is de rechter vrij in de bewijswaardering, dus hij kan bewijs ook aannemen uitsluitend op basis van een dergelijke verklaring, wat eens te meer een beredeneerde onderbouwing daarvan noodzakelijk lijkt te maken. Dat lijkt echter weer overbodig, aangezien uit de bespreking in een vonnis van de bewijsmiddelen per definitie moet blijken welk bewijs volgens de rechter waarom aan zijn oordeel heeft ten grondslag gelegen, vooral als dit het enige bewijs is. Dit argument gaat echter ook op voor bewijs dat 'mede' meedoet. Oftewel, er is hier wederom sprake van een overbodige bepaling. Als zij wordt gehandhaafd, moet duidelijk worden gemaakt dat motivering in alle gevallen is voorgeschreven.

Inhoud van de uitspraak

Art. 230 lid 1 bepaalt dat het vonnis vermeldt hetgeen in dat artikellid onder de letters a tot en met h staat opgesomd. De opsomming kan niet anders dan als limitatief worden gelezen, zodat zodra aan de vereisten is voldaan het vonnis rechtsgeldig lijkt. De limitatieve opsomming miskent echter dat ook elders in Rv regels worden gesteld over wat in het vonnis moet worden opgenomen. Men zie de artt. 155 lid 2, 173 lid 3, 181 lid 1 en 238 lid 3. Kortom, de zinsnede 'Het vonnis vermeldt' had moeten zijn: 'Naast het elders in de wet voorgeschrevene, vermeldt het vonnis'. Gegeven art. 287 is art. 230 lid 1 van overeenkomstige toepassing in verzoekschriftprocedures, terwijl in verzoekschriftprocedures het bewijsrecht van de dagvaardingsprocedure ook van toepassing is (art. 284 lid 1). Nu daardoor de artt. 155 lid 2, 173 lid 3 en 181 lid 1 ook van toepassing zijn in verzoekschriftprocedures, gelden mijn bedenkingen ook voor die procedures.

Uitvoerbaarverklaring bij voorraad

De incidentele vorderingen tot uitvoerbaarverklaring bij voorraad en tot stellen van zekerheid bij uitvoerbaarverklaring bij voorraad, worden geregeld in de artt. 234 en 235, opgenomen in de Twaalfde Afdeling,

Het Vonnis, terwijl wetssystematisch opname in de Tiende Afdeling, Incidentele Vorderingen beslist niet onlogisch was geweest. Nu dat niet is gebeurd, had mijns inziens duidelijk moeten worden gemaakt dat op deze bijzondere incidenten toch ook de algemene bepalingen omtrent incidenten – opgenomen in de Tiende Afdeling – van art. 208 en misschien zelfs art. 209 van toepassing zijn.

Verder is hier weer een kans ongebruikt gelaten om onnodig procederen te voorkomen. Zowel het incidenteel vorderen van een alsdan nog niet uitgesproken uitvoerbaarverklaring bij voorraad, als het incidenteel vorderen van een alsdan nog niet als voorwaarde aan uitvoerbaar bij voorraad verklaring gekoppelde verplichting tot het stellen van zekerheid – beide per definitie pas mogelijk in het kader van een rechtsmiddel – had qua ontvankelijkheid afhankelijk kunnen worden gemaakt van de weigering van de wederpartij om ter griffie een verklaring te deponeren dat hij ofwel (onder voorbehoud van rechten) voldoet aan de uitspraak van eerdere instantie hangende het rechtsmiddel, ofwel hangende het rechtsmiddel niet zal executeren ondanks uitvoerbaarverklaring bij voorraad.

Nu er met de herziening van het burgerlijk procesrecht te veel haast is gemaakt, dient een aantal wijze lieden het vernieuwde procesrecht nog eens tegen het licht te houden

Kostenveroordeling

Art. 237 bepaalt dat de verliezende partij in de kosten wordt veroordeeld. Bij kantonzaken (art. 238) is daaraan geen beperking gesteld. Bij zaken waarbij een procureur is voorgeschreven beperkt art. 239 om onverklaarbare redenen de kostenveroordeling tot 'slechts de salarissen en verschotten van de procureur'. Een en ander is naadloos overgenomen uit de artt. 56 lid 1 en 57 lid 1 Rv (oud). Hoewel op dit vreemde onderscheid veel commentaar mogelijk is, laat ik dat hier achterwege, omdat het in de praktijk niet tot moeilijkheden lijkt te hebben geleid. De verzoekschriftprocedure kent in art. 289 ook de mogelijkheid van een veroordeling in de proceskosten, daar echter zonder enige beperking bij procureursza-

ken. Ook dat is naadloos uit de oude Rv overgenomen.²⁴ Dat neemt niet weg dat het jammer is dat de wetgever hier de gelegenheid ongebruikt heeft gelaten om een wederom onlogisch onderscheid uit de weg te ruimen. In het kader van de harmonisering van dagvaardings- en verzoekschriftprocedures hadden de bepalingen linksom of rechtsom gelijk moeten worden getrokken.

Onmogelijke verwijzingen

Art. 252 lid 2 verklaart van overeenkomstige toepassing art. 248 lid 2. Art. 248 kent echter geen leden, evenmin ongenummerde paragrafen. Bedoeld zal dus zijn 'art. 248'. Zo verwijst verder art. 358 lid 2 naar art. 350, tweede lid. Ook dat artikel kent echter geen afzonderlijke leden, zij het wel afzonderlijke paragrafen. Bedoeld zal zijn 'art. 350, tweede volzin'. Art. 411 lid 3 spreekt ten slotte van 'alleen de in artikel 128, derde lid, bedoelde exceptie', terwijl dat onbegrijpelijk is. Art. 128 lid 3 spreekt namelijk van 'alle excepties' zonder er één specifiek te noemen. Waarschijnlijk

bedoelde men in art. 411 lid 3 te verwijzen naar de in art. 128, vierde lid, wel afzonderlijk genoemde exceptie van beraad.

Afstand en verval van instantie

Bij afstand van instantie²⁵ vóór antwoord is eiser op grond van art. 249 lid 2 verplicht aan gedaagde diens proceskosten te betalen. Op grond van art. 250 lid 5 kan eiser de vordering opnieuw instellen, nadat hij de proceskosten aan gedaagde heeft betaald. Bij verval van instantie²⁶ worden de kosten in principe gecompenseerd. De rechter kan bij verval van instantie op grond van art. 252 lid 2 een partij echter geheel of gedeeltelijk in de kosten veroordelen. Ook na verval van instantie kan over dezelfde kwestie opnieuw een vordering in rechte worden ingesteld. Harmonisering was ook hier

nodig geweest. Bij verval van instantie ontbreekt nu namelijk een bepaling over de betaling van de eventuele proceskosten voordat opnieuw wordt geprocedeerd. Aan art. 253 had een derde lid moeten worden toegevoegd: '3. Indien een partij bij verval van instantie geheel of gedeeltelijk in de proceskosten is veroordeeld, kan hij dezelfde vordering pas opnieuw instellen nadat hij die kosten aan de andere partij heeft betaald.'

Hoe zit het verder met verval van instantie in verzoekschriftprocedures? In de praktijk komt het voor dat verzoekschriftprocedures té lang op de plank van een gerecht belanden, zodat ook hier behoefte bestaat aan de mogelijkheid verval van instantie te verzoeken. In de literatuur werd al langer aangenomen dat verval van instantie onder Rv (oud) ook mogelijk was in het kader van de verzoekschriftprocedure.²⁷ Dit is later in gepubliceerde rechtspraak bevestigd.²⁸ Het is jammer dat we onder de nieuwe Rv op deze oude rechtsbronnen zullen moeten voortborduren, nu de wetgever ook hier een kans op harmonisering heeft laten liggen.

Indiening verzoekschrift bij 'kantonrechter'?

Art. 278 lid 3 spreekt van de indiening van een verzoekschrift 'bij de kantonrechter'. De kantonrechter is weliswaar de rechter die de kantonzaken behandelt, maar dat maakt hem niet het loket waar verzoekschriften kunnen worden ingediend. Sinds de vernieuwde Wet RO van kracht werd²⁹, is het juiste loket de rechtbank, sector kanton, eventueel met een andere locatie dan de arrondissementshoofdplaats.³⁰

Hoger beroep van tussenuitspraken

Hoger beroep van tussenuitspraken is, zo bepalen de artt. 337 lid 1 (in dagvaardingszaken en met uitzondering van tussenuitspraken met betrekking tot voorlopige voorzieningen) en 358 lid 3 (voor verzoekschriftprocedures), slechts mogelijk tegelijk met dat van het eindvonnis, tenzij de rechter anders heeft bepaald, of art. 75 lid 1 van toepassing is. Die laatste toevoeging is een misser. Art. 75 lid 1 ziet namelijk uitsluitend op een 'arrest of beschikking waarbij

de rechter zich onbevoegd verklaart en de zaak verwijst naar een lagere rechter'. Dat is derhalve nooit een tussenuitspraak maar per definitie een einduitspraak en – nog belangrijker – dat is altijd een tussenarrest of tussenbeschikking van een gerechtshof, waartegen hoger beroep niet mogelijk is, maar uitsluitend cassatie. De verwijzing naar art. 75 lid 1 moet dus uit de artt. 337 lid 1 en 358 lid 3 worden verwijderd.

Iets anders is dat ik een bepaling miste die tijdens hoger beroep of cassatie van een tussenuitspraak de behandeling van de aanhangige instantie schorst totdat op het tussentijds appèl of de tussentijdse cassatie is beslist, maar ik kan daar natuurlijk overheen hebben gelezen.

Spelling

Met een opmerking over de spelling sluit ik de selectie uit mijn bedenkingen af. In de herschrijving van Boek 1 is een reeks van

artikelen en onderdelen daarvan letterlijk overgenomen uit Rv (oud)³¹, mét handhaving van de oude spelling. Me dunkt dat nu Rv toch op de schop werd genomen, ten minste de spelling van heel Boek 1 had kunnen worden geharmoniseerd. Nu de overname hier en daar slechts onderdelen of leden van artikelen betreft, treedt de vreemde situatie op dat hier en daar het ene lid wel, en het andere lid niet is gemoderniseerd,³² of – nog gekker – de ene volzin wel en de andere niet.³³ Ik vind het wederom jammer dat ook deze gelegenheid tot harmonisering is blijven liggen.

In de veegwet

Tegen de als baanbrekend gepresenteerde vernieuwingen van het burgerlijk proces zijn principiële bedenkingen in te brengen, bijvoorbeeld voor wat betreft de inhoud van de processtukken en de aangekondigde versnelling van de procedure. Of mijn wat

sombere bedenkingen op dat gebied té pessimistisch zijn, ligt nog in de schoot der toekomst verborgen. Maar als een paal boven water steekt dat er met de herziening van het burgerlijk procesrecht te veel haast is gemaakt. Niet alleen zijn er te veel steken gevallen, bovendien is de gelegenheid tot verdere herijking en harmonisering te vaak blijven liggen. Nu dat al blijkt uit voorgaande selectie van bedenkingen, meen ik dat de wetgever er verstandig aan doet een aantal wijze lieden in de gelegenheid te stellen het vernieuwde procesrecht nog eens tegen het licht te houden, zodat de nodige reparatiewetgeving en nadere wijzigingen in de aanstaande veegwet kunnen worden opgenomen. ■

Noten

- Ondanks H.J. Snijders, E.M. Wesseling-van Gent, M. Ynzonides, Uitstel gevraagd van invoering nieuw burgerlijk procesrecht, *Advocatenblad* 2001/21, blz. 818 e.v. Zie verder inhoudelijk: de special nieuw procesrecht, *Advocatenblad* 2001/15; H.W. Wiersma, Inhaalmanoeuvres van het burgerlijk procesrecht. De hercodificatie van wetsvoorstel 26 855 c.a. per 1 januari 2002, *NJB* 2002/1, blz. 6 e.v.; W. Heemskerk, Hoe zit het met... de dagvaarding nieuwe stijl?, *Advocatenblad* 2002/1, blz. 16 e.v.; en A.I.M. van Mierlo en M.M.L. Harreman, *Tekst Boek 1 Rv nieuw en Wet op de rechterlijke organisatie nieuw, volledig herziene vierde druk*, Boom Juridische Uitgevers, Den Haag 2002, pp. 8-19.
- En advocaat bij Wouters Advocaten & Notarissen / Andersen Legal te Amstelveen.
- Hierna Rv. Wordt in het hiernavolgende gesproken van Boeken, Titels, Afdelingen, Paragrafen en/of artikelen dan betreft dat Rv, behoudens uitdrukkelijke anders luidende vermelding.
- Zoals de Minister meldde op Kamervragen (Handelingen TK 2001-2002, Aanhangsel, nr. 598, p. 1235).
- Art. 21.
- Art. 111 lid 3.
- TK 1999-2000, 26 855, nr. 3, p. 52.
- Wat is trouwens een onbewuste leugen? Die bestaat toch niet?
- Art. 132.
- Zie op dit punt de bijdrage van F.A.W. Bannier in het vorige nummer van dit blad, 2002-7, en mijn naschrift.
- TK 1999-2000, 26 855, nrs. 1-2, p. 29, art. 2.4.12.
- TK 1999-2000, 26 855, nr. 6, p. 2 en p. 8.
- TK 1999-2000, 26 855, nr. 3, p. 114.
- De vreemde dichotomie tussen de – bekend veronderstelde – landelijke rolreglementen voor enerzijds de sector kanton van de rechtbank en overigens de andere civiele sectoren van diezelfde rechtbank, alsmede de inhoud daarvan bieden voldoende stof voor bespreking, maar dat valt buiten het bestek van deze verhandeling.

- De vraag naar de bevoegdheid op basis waarvan de rechtbanken en de subgroep van kantonrechters allerlei regels afkondigen lijkt beslist valide, maar deze laat ik hier verder onbesproken.
- TK 1999-2000, 26 855, nr. 3, p. 93.
- Zodra de beoogde wijzigingen van het huurrecht kracht van wet worden: art. 7:290 BW.
- Wet van 6 december 2001, Stb. 2001, 581, Hoofdstuk 12, artikel 4 onder B (p. 42).
- TK 1999-2000, 26 855, nr. 3, p. 121.
- TK 1999-2000, 28 855, nr. 3, p. 121.
- Een historisch kennelijk ingesleten vreemde riedel, daar waar 'de waarheid' alleen de lading ook al dekt.
- Gelijk aan de regel van art. 203 lid 3 Rv (oud).
- Zie art. 184.
- Art. 429k lid 3, tweede volzin, Rv (oud).
- Artt. 249 en 250.
- Artt. 251-253.
- Losbladige Rv, Boek I, titel 12, aant. 50a (1991).
- Kantongerecht Deventer 10 maart 1998, *NJ* 1999, 20.
- Wet van 6 december 2001, Stb. 2001, 582.
- Hoewel de vroegere arrondissementrechtbank tegenwoordig rechtbank heet, is het begrip arrondissement wel gehandhaafd (Wet op de Rechterlijke Indeling, zoals gewijzigd bij Wet van 6 december 2001, *Stb.* 2001, 582, pp. 32-36).
- Zie bijvoorbeeld de artt. 330, 331, 334, 376 en 377.
- Bijvoorbeeld in art. 335.
- Bijvoorbeeld in de artt. 347 en 350.

Ontslagvergunning met voorwaarde

Het arbeidsbureau is begin dit jaar vervangen door het Centrum voor Werk en Inkomen. De ontslagprocedure is daardoor enigszins veranderd, maar inhoudelijk wordt er voor de ontslagvergunning aan dezelfde normen getoetst. Inhoudelijk wel richtinggevend is een actueel arrest van de Hoge Raad over een voorwaarde bij een ontslagvergunning over het in dienst nemen van vervangend personeel.

Mrs. J. Pel en M.J.E. Vink
Advocaten te Amsterdam

Met ingang van 1 januari 2002 heeft door de inwerkingtreding van de Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI)¹ een wijziging plaatsgevonden in de procedure voor de aanvraag van een ontslagvergunning. De arbeidsbureaus zijn geïntegreerd in de nieuw opgerichte Centra voor Werk en Inkomen (CWI). Naast de taken van de arbeidsbureaus hebben de CWI's ook taken overgenomen van gemeentes en uitvoeringsinstellingen. De gedachte achter de 130 CWI's is dat de ontslagen werknemer zich nog maar aan één loket hoeft te melden. Het doel van deze nieuwe opzet is 'de wereld van de sociale zekerheid overzichtelijker, klantvriendelijker, effectiever en doelmatiger te maken'.

Door de integratie van het arbeidsbureau in het CWI is de functie van de Regionaal Directeur Arbeidsvoorzieningsorganisatie (RDA) komen te vervallen. De afgifte van de ontslagvergunningen is na de inwerkingtreding van de SUWI overgenomen door een functionaris van de afdeling juridische zaken van het CWI. Op zestien locaties van het CWI zal deze functionaris namens het CWI de vergunningaanvragen uit zijn werkgebied behandelen. De werkgebieden van de arbeidsbureaus zoals die tot 1 januari 2002 golden voor het BBA en de Wet Melding Collectief Ontslag, zijn als gevolg van de wetwijziging niet meer van toepassing. Voor de werkgebieden wordt nu aangesloten bij de districtsindeling² van het CWI.

De inhoudelijke toetsing van de aanvraag van een ontslagvergunning door de werkgever is niet gewijzigd. De regels waaraan de

genoemde CWI-functionaris de ontslagvergunningaanvraag toetst staan in het Ontslagbesluit, de opvolger van het in 1998 ingetrokken Delegatiebesluit. Bij het verlenen van een ontslagvergunning wegens bedrijfseconomische reden is het regel dat aan de vergunning de voorwaarde wordt verbonden dat de werkgever niet binnen zes maanden na de bekendmaking van de ontslagvergunning een werknemer in dienst mag nemen voor het verrichten van werkzaamheden van dezelfde aard. Een dergelijke voorwaarde is in overeenstemming met het huidige art. 4:5 van het Ontslagbesluit. De inhoud van dit artikel was overgenomen uit het Delegatiebesluit.

Van nietig naar geldig

Veelal wordt de voorwaarde van de vergunning overeenkomstig de formulering uit het Ontslagbesluit geformuleerd en leidt de uitleg van deze voorwaarde niet tot problemen. In de zaak die leidde tot het arrest van de Hoge Raad van 16 november 2001³ had de RDA aan de ontslagvergunning een voorwaarde verbonden die niet in overeenstemming was met het destijds geldende Delegatiebesluit. In de vergunning was als voorwaarde opgenomen dat de werkgever niet binnen zes maanden na het ontslag van de werknemer een andere werknemer voor soortgelijk werk in dienst mocht nemen. Met andere woorden, de werkingsduur van de voorwaarde was langer dan volgens het Delegatiebesluit was toegestaan. De werkgever nam kort na het ontslag van de werknemer, maar binnen zes maanden na bekendmaking van de ontslagvergunning, een nieuwe werknemer in dienst.

De ontslagen werknemer stelde tegen zijn voormalige werkgever een loonvorde-

ring in wegens de nietigheid van zijn ontslag. De werkgever verweerde zich tegen deze vordering door te betogen dat door de strijdigheid van de voorwaarde met het Delegationbesluit de voorwaarde nietig was en de ontslagvergunning derhalve onvoorwaardelijk door de RDA was gegeven. Door

ingevolge de schakelbepaling van art. 3:59 mogelijke – analogische toepassing in een geval als het onderhavige. Art. 6 BBA strekt ertoe in het belang van zowel de betrokken werknemer als van de Nederlandse arbeidsmarkt sociaal ongerechtvaardigd ontslag te voorkomen: een voorwaarde als de onder-

de nietige voorwaarde van de ontslagvergunning naar een geldige voorwaarde die is toegestaan volgens het Delegationbesluit. De vergunningverlening is weliswaar een bestuursrechtelijke rechtshandeling, maar omdat de vergunning een civielrechtelijke functie heeft, kunnen de artt. 3:41 en 3:42 BW op basis van artikel 3:59 BW naar analogie op deze vergunningverlening worden toegepast. Volgens deze schakelbepaling kunnen de bepalingen van het BW buiten het vermogensrecht worden toegepast 'voorzover de aard van de rechtshandeling of van de rechtsbetrekking zich daartegen niet verzet'.⁴

De voorwaarde die nietig was vanwege de langere werkingsduur dan het Delegationbesluit toestond, wordt door de Hoge Raad geconverteerd in een geldige voorwaarde die is toegestaan volgens het Delegationbesluit

de rechtbank werd in hoger beroep geoordeeld dat de ontslagvergunning slechts op één – deels ondergeschikt – onderdeel niet voldeed aan het Delegationbesluit. De rechtbank stelde vast dat de voorwaarde verbonden aan de ontslagvergunning geacht wordt in stand te zijn gebleven voorzover vallende binnen de grenzen van het Delegationbesluit.

Tegen het vonnis van de rechtbank werd door de werkgever bij de Hoge Raad cassatie ingesteld. De Hoge Raad volgt in zijn arrest de gedachtegang van de rechtbank. In rechtsoverweging 3.4.3 wordt overwogen: 'Nu het hier gaat om een aan de civielrechtelijke opzegging voorafgaande en ingevolge art. 6 BBA vereiste toestemming van de RDA, lenen de artt. 3:41 en 42 zich voor –

havige strekt tot behartiging van deze belangen (HR 3 mei 1991, nr. 14 187, *NJ* 1991, 705). Gelet op deze strekking van art. 6 BBA en van een voorwaarde als hier aan de orde, kan aan de omstandigheid dat de voorwaarde op één onderdeel – het tijdstip van ingang van de zesmaandentermijn – afwijkt van de door het Delegationbesluit 1993 toegestane voorwaarde, niet de conclusie worden verbonden dat de toestemming geldt als onvoorwaardelijk gegeven. Veeleer ligt de conclusie voor de hand – een conclusie die ook door de rechtbank is getrokken –, dat de voorwaarde in zoverre geldig is dat daarop een beroep kan worden gedaan binnen de door het Delegationbesluit 1993 getrokken grenzen.'

De rechtbank en de Hoge Raad converteren

Behalve de gewijzigde gebiedsindeling – ook van belang voor de toepassing van de Wet Melding Collectief Ontslag – brengt de SUWI voor de ontslagprocedure weinig nieuws. Onder het (gewijzigde) Ontslagbesluit kunnen aan de vergunning nog steeds geen andere voorwaarden worden verbonden dan de in het arrest van de Hoge Raad aan de orde zijnde voorwaarde over het in dienst nemen van vervangend personeel. In de tijd waarin ontslag op bedrijfseconomische gronden weer wat vaker voorkomt, is het nuttig dat de Hoge Raad de puntjes op de i heeft gezet. ■

Noten

¹ *Sib.* 2001, 624.

² Zie voor de (tijdelijke) gebiedsindeling art. 7.4 van de Regeling SUWI, *Streef* 3 januari 2002.

³ *NJ* 2002, 44.

⁴ Zie de noot van P.A. Stein onder het arrest.

(advertentie)

UNIT

**UNIT is een ondernemingsadviseur
voor ondernemers**

**gratis & typografisch ontwerp, concept, tip
ontwikkeling & internet ontwerp**

u kunt ons mailen voor een presentatie cd-rom
Info@unit-1.nl www.unit-1.nl 070 300 35 01

TOGA'S
So. G. J. Kiebergen
Sinds 1974

Maatregelen na telefonische afspraak

Na ook advocatenlog's voor algemeen gebruik op kantoor!
Compleet met twee heften à € 612,50 (incl. 19% BTW)

Amsteldijk 18 E
1074 HR Amsterdam
Tel./fax: 020-6629514

Heften uit voorraad leverbaar

Verschoningsrecht, meldingsplicht

Advocaten moeten sinds begin dit jaar melding maken van ongebruikelijke transacties. Maar de weerstand tegen melden is nog niet gebroken. De Jonge Balie discussieert vandaag, 19 april, over het verschoningsrecht. Wat blijft er van de abstracte bezwaren over in een concrete strafzaak? Kan op grond van een nieuw arrest van de Hoge Raad het verschoningsrecht van de advocaat worden gebruikt om fiscale constructies aan het oog te onttrekken?

Lex van Almelo
freelance journalist

Momenteel loopt een gerechtelijk vooronderzoek tegen voormalig bankemployé B en de heren K en Van der K. Deze Nederlanders worden verdacht van een omvangrijke belastingfraude met lege vennootschappen. Via investeringsmaatschappij Oxbridge Ltd., die op 3 april 1991 als vennootschap is ingeschreven op de Bahama's, zouden zij zeven BV's en een NV hebben gekocht, onder meer van ABN AMRO. Tussen december 1992 in september 1996 koopt Oxbridge acht kasgeldvennootschappen; het merendeel van ABN AMRO. Advocaat Stefan Mak is nog verbonden aan Boekel De Nerée als hij de aandelentransactie voor de investeringsmaatschappij civielrechtelijk begeleidt. Uit de uitspraak van de belastingkamer van het Gerechtshof Den Haag (zie *Vakstudienieuws* 11 januari 2002, pp. 183-189) betaalt Oxbridge even veel voor de aandelen als het eigen vermogen plus een bepaalde opslag. In feite betaalt de investeringsmaatschappij feitelijk alleen de opslag, omdat het ook de schuld van de oude aandeelhouder, de bank dus, overneemt. De bank boekt hiermee een nettowinst van de opslag minus de gemaakte kosten.

Op de doorsnee-belastingbetaler maken deze transacties wellicht een ongebruikelijke indruk, maar zij zijn niet in strijd met de wet. De illegale praktijken nemen pas een aanvang ná de aankoop door Oxbridge. De banksaldi worden een dag na de aankoop overgeschreven op rekeningen in Luxemburg en Liechtenstein. Daarna brengt de investeringsmaatschappij nieuwe activitei-

ten onder in de vennootschappen. Zo verkoopt Oxbridge Ltd. (of een aan Oxbridge gelieerde vennootschap) de nieuwe dochtervennootschap bijvoorbeeld voor honderden miljoenen gulden de distributierechten op pas ontwikkelde software, het recht om steenkool te winnen dan wel de exploitatierechten op andere energiebronnen in de Verenigde Staten. De aankoopprijs wordt verrekend met een vordering op de aandeelhouder of helemaal niet betaald.

De verworven rechten leveren geen inkomsten op. Wel schrijft de nieuwe dochtervennootschap van Oxbridge er enorme bedragen op af. Met nog wat andere virtuele aftrekposten lijdt de vennootschap precies evenveel verlies als de belastingschuld groot is.

De Belastingdienst dreigt hierdoor in totaal ongeveer 110 miljoen gulden aan inkomsten mis te lopen. De belastinginspector stelt herhaaldelijk vragen over de aftrekposten. Maar als Oxbridge steeds blijft zwijgen, beginnen kennelijk ook bij Mak vraagtekens te rijzen: voor wie werkt hij eigenlijk?

In 1998 krijgt Mak een brief uit de Bahama's met de namen van de betrokkenen, zo hoort justitie van een getuige. Als enkele namen hem bekend voorkomen van andere transacties legt de advocaat zijn werk voor Oxbridge neer. De brief blijft in het dossier, totdat officier van justitie Henk van der Werff deze op 25 april 2000 bij een doorzoeking meeneemt.

Boekel De Nerée vraagt de brief terug en beroept zich op het verschoningsrecht van Mak. De rechtbank geeft het advocatenkantoor op 4 augustus 2000 gelijk, onder meer omdat de officier van justitie niet heeft duidelijk gemaakt dat de brief 'het voorwerp van het strafbare feit uitmaakt of tot het begaan daarvan gediend heeft'.

Is het een probleem om een afgeblazen transactie voor een fiscale asielzoeker te melden, en om dat die cliënt vervolgens niet te zeggen?

en de fiscale asielzoeker

Zaken en transacties

BI, CV, UERO BV of Lid Vandaag al
afgescheid ondernemen zonder
verplicht gestort vermogen of
arrestantenonderzoek. Evt. zelfs
arrestanten met mogelijkheden tot ver-
laging veldingsdruk. Haagse Juristen
College

ADVOCATENKANTOOR zoekt met
spoed contact met betrouwbare
tussenpersoon dan wel aandeel-
houders van lege vennootschappen.
Absolute discretie gewaarborgd.
Brieven onder nummer 47682.333

Diversen

Prof. KARIM bek. heiderz. helpt u met
oplossen van al uw problemen.

Financiële problemen? Uw bedrijf in
de problemen? Wij nemen het van u
over met robuuste vrijwaring. Wij kun-
nen bemiddelen bij doorstart. TEAM
WORK OFFICE

Illustratie: Unit-1

Volgens de rechtbank bepaalt een advocaat in beginsel zelf of een bepaald geschrift onder het verschoningsrecht valt. Politie en justitie moeten zijn standpunt eerbiedigen, 'tenzij er redelijkerwijs geen twijfel over kan bestaan dat dit standpunt onjuist is'. Onder welke omstandigheden de twijfels van politie en justitie redelijk zijn, laat zich volgens de rechtbank niet samenvatten in een algemene regel. 'Ook indien een advocaat als verdachte wordt aangemerkt, is deze enkele omstandigheid in elk geval niet toereikend om zijn verschoningsrecht te doorbreken. Dit kan evenwel anders zijn bij verdenking van een ernstig strafbaar feit, zoals het vormen van een crimineel samenwerkingsverband van een advocaat met bepaalde cliënten.'

Op 12 februari 2002 bevestigt de Hoge Raad het oordeel van de rechtbank (zie op www.rechtspraak.nl: LjN-nummer: AD9162 Zaaknr: 03237/00 B). De enkele omstandigheid dat in de brief de namen worden genoemd van de beneficial owners van genoemde vennootschap wettigt volgens de Hoge Raad niet zonder meer de conclusie dat die brief het voorwerp uitmaakt van het strafbare feit waarvoor de gerechtelijk vooronderzoeken zijn geopend of dat de brief 'tot het begaan van het feit heeft geïnd'.

Afgeleid verschoningsrecht

Veertien dagen voordat de officier van justitie binnenviel bij Boekel De Nerée nam hij op het hoofdkantoor van ABN AMRO een groot aantal stukken in beslag. Na bemiddeling van de plaatselijke deken heeft de raadsman van ABN AMRO enkele stukken teruggekregen omdat die vallen onder zijn verschoningsrecht. De officier van justitie wil echter niet het rapport teruggeven dat fiscaal advocaat Charles Langereis (Freshfiels Bruckhaus Durringer) in opdracht van de bank heeft laten vervaardigen door accountants van Ernst & Young. De accountants hebben de verkooptransacties tussen de bank en Oxbridge geanalyseerd. Volgens de bank valt het rapport onder het verschoningsrecht van Langereis, omdat het gebaseerd is op vertrouwelijke gegevens die de bank aan de advocaat heeft verstrekt met het oog op diens advies. Maar volgens de officier van justitie geldt het afgeleid verschoningsrecht alleen voor de stukken en informatie die aan een advocaat als zodanig zijn toevertrouwd. De bank krijgt gelijk van de rechtbank, maar ook in deze zaak gaat de officier in cassatie.

Op 12 februari jl. oordeelt de Hoge Raad dat het rapport inderdaad valt onder het afgeleid verschoningsrecht van de advo-

caat. Een advocaat moet ingewikkelde zaken kunnen voorleggen aan een expert, die daarvoor zonnodig kennis moet kunnen nemen van bepaalde gegevens en stukken die vallen onder de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht van de advocaat. Hoe en waar de advocaat deze gegevens verstrekt aan de deskundige, maakt daarbij geen verschil. Net als de rechtbank vindt de Hoge Raad dat het afgeleid verschoningsrecht 'illusoir zou zijn' als het zich niet zou uitstrekken tot de adviezen van ingeschakelde externe experts. Wat er precies in het rapport staat, wil Langereis noch ABN AMRO zeggen. Maar volgens de Hoge Raad is er gezien de aard van Langereis' opdracht 'in dit bijzondere geval geïndrede reden om aan te nemen dat het accountantsrapport gegevens aan het licht zou brengen ten aanzien waarvan de advocaat zich op zijn verschoningsrecht kan beroepen'.

Meldingsplicht

Kan het verschoningsrecht van de advocaat nu voortaan gebruikt worden om fiscale constructies aan het oog te onttrekken? In zijn conclusie zegt de advocaat-generaal dat 'te grote uitwassen' kunnen worden voorkomen door de stukken voor te leggen aan de deken, zoals dat ook in deze zaak is gebeurd. De advocatuur heeft dus groten-deels zelf in de hand wanneer het de deur voor justitie opent.

De vraag is hoe de zaak zou zijn verlopen als destijds de wettelijke meldingsplicht voor advocaten al had bestaan. In dat geval had Mak niet alleen de banden met Oxbridge moeten verbreken, maar dat ook

moeten melden aan het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties. In hoeverre Langereis zou hebben moeten melden, valt niet te zeggen op basis van de mij bekende feiten.

De weerstand bij advocaten om 'hun cliënt aan te geven bij de politie' zit diep en is groot. Het MOT is echter niet de politie. De advocaat die meldt wordt gevrijwaard van claims. Is het een probleem dat de advocaat volgens de wettelijke meldingsplicht

niet aan zijn cliënt mag zeggen dat hij de afgeblazen transactie heeft gemeld? Het lijkt van niet, het contact is immers al verbroken. Het wordt pas een probleem wanneer advocaat de cliënt niet de deur wijst.

Voorgaande casus laat zien dat advocaten burgers die in de juridische penarie zitten, kunnen blijven bijstaan. Bij fiscale asielzoekers, met een gegronde vrees voor belastingheffing, ligt dat anders. Volgens het MOT stroomt er veel vuil geld door Nederland.

Het valt niet te ontkennen dat een deel daarvan verloopt via constructies waarvoor ook advocaten wel eens een element leveren. Het getuigt van maatschappelijk verantwoord ondernemen als advocaten niet meewerken aan dit soort ongebruikelijke transacties maar deze melden. Wanneer zij niet willen melden, moeten zij zich niet zonder uitleg beroepen op hun verschoningsrecht. Dat recht is bij melding niet perse in het geding. ■

(advertentie)

SLIMME INFORMATIESYSTEMEN

HEL PEN U HERINNEREN
ZIJN EENVOUDIG TE BEDIENEN
ORGANISEREN UW KANTOOR

ER KAN MAAR ÉÉN DE BESTE ZIJN

Stichting Advocaten Software

Rivierland 197 - 3726 LG - Leidschendam - Tel 0320 231 994 - Fax 0320 237 330

Zijn buitengewoon functie is Peter op het lijf geschreven.

Fraude. Het is overal. Op dinsdagmiddag om 14.25 uur in Peter's achterbak infocentrum. Omdat zijn baan er voor zorgt dat Peter zijn werkweek beslaat met klanten bezoeken. Conform zijn bezwaarslagen.

Fraudat Schalk & Partners heeft de laatste jaren bouwt. Of helpt u het vasthouden. Gewoone zaken als verzoeken van in- of andere dienst, oplichting, bedrijfsoplossing, productvervalsing, leidingloze afpauze, dubieuze eerdere en onrechtmatig zieleverzuim. Ook u kunt er zeker mee te maken krijgen. Maar ook voor screenings en security-audit. Is het goed het zaken voor het onderzoek te nemen. Schalk & Partners. Direct. Doortastend. Door de wet gevraagd.

Schalk & Partners bv

lezen uw bedrijf en -probleem

MIET DE NEUS OP DE FEITEN

info@schalk.nl T 079 822 11 41 www.schalk.nl
Eindhoven - Amsterdam - Antwerpen - Brussel

Bas Steins Bisschop over het einde van zijn kantoor

‘De Enron-affaire was de grote steekvlam’

Micha Kat
journalist

Hij is een man van schema's, Bas Steins Bisschop. Dus heeft hij de ineenstorting van zijn in 1998 zo ambitieus begonnen kantoor ook in een schema weergegeven. Vanuit het hart van het schema (SBMC voor Steins Bisschop Meijburg & Co) lopen lijnen met als bijschrift *uitvoering, strategie, kort geding, tegenvallers en crisis*. Die laatste categorie is als volgt uitgesplitst: algemene teruggang juridische diensten, uitspraak Hof Luxemburg, Enron-steekvlam, fusiebesprekingen Andersen, verkoop KPMG Consulting en verminderde aandacht van KPMG management. Het schema geeft een kijkje in de voor buitenstaanders onbegrijpelijke wereld van de multidisciplinaire *big five*.

In zijn kantoor in Rotterdam licht Steins Bisschop de ondergang van SBMC toe nadat hij eerst met vreugde heeft kunnen melden ('zonet bekend geworden') dat de salarissen over maart zijn betaald. Eind maart startte SBMC via Duco Oranje van Clifford Chance hiertoe nog een KG tegen partner KPMG Meijburg dat werd bijgestaan door Huib Blaisse van Schut & Grosheide (de eis: directe betaling van € 1 miljoen), maar de uitspraak zal op verzoek van beide partijen worden opgeschort. Tijdelijk bestuurder Lodewijk van Dijk heeft surseance verkregen; samen met bewindvoerder J. van Apeldoorn (ex Nauta Dutilh, nu eigen kantoor) houdt hij het kantoor draaiende. Tot een heus faillisse-

ment zal het vermoedelijk niet komen omdat geen van de voornaamste crediteuren (KPMG, ABN Amro en de partners) voldoende belang hebben bij het aanvragen daarvan.

Komt het dan toch tot een akkoord met KPMG Meijburg?

'Van Apeldoorn en Van Dijk zijn gaan praten met de belastingadviseurs van KPMG Meijburg. Samen is besloten het KG aan te houden en een regeling te treffen voor het personeel.'

De problemen van het kantoor kwamen naar buiten als gevolg van een raadselachtig stukje in het Financieele Dagblad van 16 maart met als kop Nieuwe naam advocaten KPMG 'wegens Enron'. Hoe zat dat?

'Ik kan niet genoeg benadrukken hoe dramatisch de Enron-affaire heeft uitgewerkt op de *big five*. De accountants maken zich enorme zorgen over een door de markt gepercipieerd gebrek aan onafhankelijkheid. Dit legt een toenemende druk op alle niet-accountantsactiviteiten, ook op *legal services*. Juist om ons te ontworstelen aan de toch wat onduidelijke positie als 'de advocaten van KPMG' wilden we onze naam veranderen in KLegal, het onafhankelijke en onverdachte mondiale advocatennetwerk.'

Er wordt gesproken van een schuld van € 13 miljoen. Wat is er gebeurd?

'Het gaat om €12,9 miljoen. De 21 partners hebben elk € 227.000 voorgefinancierd, een totaalbedrag van € 4,8 miljoen. Aan huisbankier ABN Amro zijn we

€
4

miljoen schuldig en aan KPMG Meijburg € 1,5 miljoen. De rest, zo'n € 2,5 miljoen, betreft rekening-courant, vorderingen van de partners van hun winstdelen en schulden aan KPMG voor diensten, huisvesting en infrastructuur. Het betreft hier normale aanvangsinvesteringen die we wilden gaan terugverdienen vanaf januari van dit jaar toen we zwarte cijfers konden schrijven. De omvang van dit bedrag stemt overigens overeen met de ambities waarvoor we samen met KPMG hebben gekozen. Vergeet niet dat KPMG International juridische dienstverlening bij herhaling heeft benoemd tot mondiale kernactiviteit.'

Waarom heeft KPMG Meijburg dan niet de kans gegeven winst te gaan maken?

'Het verhaal begint diezelfde maand

Ook Andersen Legal valt uiteen

Juist nu SBMC uiteenvalt wordt duidelijk dat ook het qua omvang tweede kantoor ter wereld (volgens de *Global 100* van *the American Lawyer* van november 2001; 2.880 advocaten) in staat van ontbinding verkeert en niet zal overleven. In *Nederland* heeft Wouters reeds verklaard het gesprek te openen met een kerngroep van SBMC om aansluiting te zoeken bij het netwerk van KLegal. In *Duitsland* volgt Andersen Luther eenzelfde koers. In *Schotland* heeft het leidende kantoor van het land, Dundas & Wilson, verklaard AL de rug toe te keren. Daar KLegal ook reeds sterk in Schotland aanwezig is, blijft de toekomst van Dundas & Wilson onduidelijk. Begin april kreeg AL de grootste klap te verwerken waardoor elk geloof in het voortbestaan van het netwerk omviel: Garrigues in *Spanje*, met meer dan 1.000 advocaten in 22 kantoren AL's kroonjuweel, geeft er ook de brui aan. Ook de toekomst van Garrigues blijft onzeker; KLegal en Landwell van PricewaterhouseCoopers zitten op het vinkentouw. Minder waarschijnlijk is dat het kantoor aansluiting zal zoeken bij het *legal network* van Deloitte & Touche, een optie die in beeld kwam nadat de accountants van Andersen in Spanje bekendmaakten zich bij Deloitte aan te sluiten. Het corresponderende advocatennetwerk zou door Garrigues onvoldoende status worden toegedicht. Ook in *Engeland* zouden volgens de Engelse pers gesprekken gaande zijn tussen AL-kantoor Garrets en KLegal. De ondergang van Andersen Legal is uiteraard een direct gevolg van de Enron-affaire in de VS.

januari. Het goede nieuws was dat we quitte draaiden, maar het slechte dat er tal van tegenvallers waren, zoals de zaken die ik heb genoemd in het schema onder de noemer *crisis* maar ook het vertrek van partners en administratieve problemen. We brachten de financiële omvang van deze tegenvallers in februari in kaart. In overleg met KPMG en KPMG Meijburg is toen besloten tot een reorganisatie die werd uitbesteed aan KPMG Corporate Restructuring in Londen. In oktober zou de reorganisatie zijn voltooid en zouden we in afgeslankte vorm structureel winstgevend zijn. De reorganisatiekosten zouden moeten worden gedragen door de partners van SBMC en vier partijen: KPMG Nederland als belanghebbende, KPMG Meijburg als onze contractpartner, KPMG International, ook belanghebbend, en KLegal, de internationale organisatie van aan KPMG gelieerde advocatenkantoren. Aanvankelijk leek dat allemaal te gaan lukken, maar de vier kwamen er uiteindelijk niet uit. Alles liep stuk op onenigheid over een bedrag van € 2 miljoen. Hierdoor werd er niets uitgekeerd en ontstond er een acuut probleem. Nee, beter: totale verbijstering op kantoor. Rob Faasen die het reorganisatieproces leidde had geen andere keuze dan nog meer afslanken waardoor je in feite moet spreken van een doorstart.'

Een doorstart voor wie?

En wat gaat de rest dan doen?

'Faasen sluit zich waarschijnlijk met een partner of negen aan bij KLegal. In het totaal zal het gaan om een groep van een kleine 100 man, net iets minder dan de helft van het huidige kantoor. Naast een deel van ons ondernemingsrecht (Faasen) zou ook bank- en effectenrecht, arbeidsrecht en het notariaat naar KLegal gaan. Maar het is nog allemaal te teer om definitief te kunnen zijn. De overige partners zoeken nu actief aansluiting bij andere kantoren. Dat verloopt voorspoedig. Wat ik zelf ga doen? Ik heb nog geen enkel idee.'

Een van de punten in het verhaal is ook dat het kantoor te weinig werk kreeg doorverwezen vanuit de KPMG-organisatie.

'Als kernactiviteit van KPMG rekenden we inderdaad op een gestage stroom aan multidisciplinaire projecten en verwijzingen. Die stroom is ook wel op gang gekomen, maar dat heeft langer geduurd dan wij aanvankelijk dachten. Een belangrijke oorzaak is de algemene teruggang in de vraag naar juridische diensten, vooral in het transactiewerk, een probleem dat door alle kantoren wordt gevoeld. Als elk ander kantoor genereerden we ook veel eigen werk, maar de kern van ons concept waren toch de *internal referrals* vanuit de KPMG-organisa-

tie.'

Wat is de rol in dit bele verhaal van Andersen Legal/Wouters Advocaten & Notarissen?

'Ik neem aan dat er binnenkort gesprekken zullen komen tussen de KLegal-groep en Wouters over een combinatie. Misschien overweegt men het Andersen-smaldeel op te laten gaan in KLegal Nederland.' (Scipio van der Stoel van Andersen bevestigt deze lezing en geeft aan dat 'de eerste aanzetten al zijn geschied', mk) Voor mij en anderen komt deze optie niet in aanmerking omdat het niet strookt met onze ambitie uit 1998 om als kernactiviteit van KPMG mee te gaan draaien met de top.'

Wie heeft er nu gefaald in dit verhaal?

'Elf september en Enron zijn door niemand voorzien of voorspeld. Voor een volwassen kantoor leiden dit soort dingen tot een tijdelijke dip, meer niet. Bij ons lag dat anders. Zonder Enron en de genoemde overige tegenvallers zouden we onze problemen hebben kunnen overwinnen. De multidisciplinaire praktijk heeft ontegenzeggelijk veel voordelen en heeft binnen veel secties ook tot positieve resultaten geleid. Maar ons kantoor, dat nog in de opbouwfase verkeerde, was kennelijk nog te kwetsbaar. Ik heb niettemin echt goede hoop op een soepele afwikkeling, vooral voor alle medewerkers die zich tot op de dag van vandaag bewonderenswaardig loyaal blijven opstellen.'

College van Afgevaardigden 28 maart

Tussen exemplaren van het Scholierenblad, met op de cover een advocate in toga en T-shirt, beraadslaagde het College van Afgevaardigden onder meer over opname van het no cure no pay-verbod in een verordening, over verzekering rond de klok en over de verdwenen motie 'Raadpleging achterban'.

Jan Pieter Nepveu
journalist

Het college van afgevaardigden kwam bijeen in de Utrechtse Jaarbeurs. Omdat de treinen uit het oosten en zuiden vertraagd waren, wachtte Marek Guensberg tot tien voor halfelf met de opening. Hij beloofde dat het wederom een bijzondere vergadering zou worden, dit keer omdat Dries Franssen van de Putten en Joop Nijhuis de Algemene Raad gingen verlaten.

Op ieders tafeltje lag een vrolijke krant in kleurendruk die de Orde (50 jaar advocatenwet) ook had verspreid in de voor-eindexamenklassen van het VWO. Op de voorpagina kijkt een jonge vrouw, in toga en in T-shirt, de lezer lachend aan: zie aan het eind van dit verslag. Een aantrekkelijk blad om af en toe tijdens de vergadering eens op te pakken.

Vuren

Guensbergs eerste mededeling betreft, daar gelaten het aanprijzen van nieuwe Orde-manchetknopen, de verwikkelingen rond de 'NOVA-case'. Het Europese Hof van Justitie beschouwt de Ordeals een ondernemingsvereniging waarvan besluiten en regels onderworpen zijn aan de mededingingstoets. Uitgezonderd zijn de regels ter bescherming van een goede beroepsuitoefening, zodat het verbod op samenwerking met accountants als vanouds van kracht kan blijven.

J. Vallenduuk (Haarlem), die als secretaris van de Belangenvereniging van Ondernemende Advocaten (BOA) elke kans grijpt om op te komen voor de belangen van zijn achterban, vraagt of de orde, bestempeld als ondernemersvereniging, voortaan meer 'het belang van de advocaat zal dienen'. Geduldig legt Guensberg uit dat Vallenduuk uit het onderhavige arrest de verkeerde conclusie trekt, en dat de Orde zich door het Europese Hof juist meer dan ooit verplicht voelt de goede beroepsuitoefening in het algemeen te beschermen. Wat overigens niet wegneemt dat de Orde het belang van de ondernemende advocaat, zolang niet strijdig met het algemeen belang, 'met verve' zal dienen.

Over de gefinancierde rechtshulp kan Guensberg meedelen dat de raden voor rechtsbijstand, De Nederlandse Orde van Advocaten en de Staatssecretaris van Justitie een convenant hebben ondertekend. De tekst is het College nog onbekend maar zal nog uitgereikt worden. De Algemene Raad zegt tevreden met het resultaat te zijn 'met name omdat al datgene droog is gehouden wat we van begin af aan wilden drooghouden', aldus Guensberg.

J. Kneppelhout (Rotterdam) zegt dat hij tot heden zelden klachten had over de voortgangsrapportage, en dat het hem daarom extra verbaast hoe de Algemene Raad het College nu met dit convenant voor een voldongen feit zet. Guensberg begrijpt Kneppelhouts reactie – democratie staat hoog in het vaandel – maar moet bekennen dat de Algemene Raad vrijwel

Bij het convenant over de gefinancierde rechtshulp is 'al datgene droog gehouden wat we van begin af aan wilden droog houden'

dagelijks besluiten neemt buiten het College om. Informatie vooraf blijft vaak achterwege omdat de Algemene Raad regelmatig 'voor vuren staat die geblust moeten worden'.

Spoeilverordening

De verwikkelingen rond 'no cure no pay' bieden eveneens stof voor een gedachtewisseling. De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) heeft gezegd dat het verbod op 'no cure no pay' in strijd is met de mededingingsregels, maar daar eigener beweging aan toegevoegd dat de Orde het verbod kan handhaven door het op te nemen in een verordening. Een goed idee en zeker geen 'slimme advocatenstreek', vindt Guensberg. De deken denkt dat het

verbod binnen de Ordeonomstreden is. In zijn zuivere vorm zou 'no cure no pay' immers een wijze van declareren zijn die de 'onafhankelijkheid van advocaten aantoonbaar aantast'.

Ter voorkoming van onduidelijkheden voor de tuchtrechter, adviseert de Algemene Raad de status van het verbod op 'no cure no pay' zo snel mogelijk van gedragsregel te verheffen tot verordening. Guensberg vraagt het college in te stemmen met het idee tijdens de eerstvolgende junivergadering een noodverordening aan te nemen – er verandert feitelijk niets – zodat daarna in alle rust een inhoudelijk debat gevoerd kan worden.

G. Niezink (Groningen) vindt, zonder in te gaan op inhoudelijke aspecten, de benaming noodverordening ongelukkig omdat er geen sprake is van een 'noodsituatie'. Afsproken wordt om te spreken van 'juniverordening' of 'spoeilverordening'.

Vallenduuk heeft in het Friesch Dagblad en de Leeuwarder Courant gelezen dat de deken mordicus tegen 'no cure no pay' zou zijn en vrije concurrentie in de advocatuur taboe. 'Ik sta in meer kranten dan ik voor mogelijk had gehouden,' antwoordt Guensberg, 'maar wat u citeert is inderdaad het beleid van de Algemene Raad. Waarom ik vind dat het verbod onomstreden is? Omdat we in dit college kritisch hebben gekeken naar regelingen over conflicts of interest, maar ik kan me niet herinneren dat

Besluitenlijst

Mededelingen

De deken doet mededelingen over de volgende onderwerpen:

- Uitspraak NOvA-case
- Gefinancierde rechtshulp; convenant, auditing
- 50 jaar Advocatenwet – 50 jaar Orde
- Wijziging 60b en 28 Advocatenwet is door Eerste Kamer aangenomen
- Stand van zaken Centrale Controle Verordeningen

Verkiezingen en benoemingen

Verkiezing mr J.N. de Blécourt en mevrouw mr E. Unger als leden Algemene Raad per 1 april 2002.

Het college benoemt mr. J.N. de Blécourt (Den Haag) en mr. E. Unger (Amsterdam) tot leden van de Algemene Raad per 1 april 2002 in de vacatures ontstaan door het vertrek van mrs. A.S. Fransen van de Putte en J.H.M. Nijhuis.

Verkiezingen Hof en Raden van Discipline

Mr. A.E.M. Rötgering wordt gekozen als lid Raad van Discipline Amsterdam in de vacature die ontstaat na het aftreden van mr. A.C.M. Karsten per 1 juni 2002.

Mr. H.E. Meerman wordt gekozen als lid Raad van Discipline Den Haag in de vacature die ontstaat door het aftreden van mr. I.H.M. Baas per 1 april 2002.

Mr. L.W.M. Caudri wordt gekozen als lid Raad van Discipline Den Bosch in de vacature die ontstaat door het aftreden van mr. P.G.M. Martens per 1 juni 2002.

Benoeming nieuw bestuurslid

Stichting Service Organisatie Advocatuur

Mr. W.K. van Duren wordt gekozen als voorzitter van de Stichting Service Organisatie voor Advocaten als opvolger van mr. A.S. Fransen van de Putte.

Stichting Ondersteuningsfonds Advocatuur

Mr. J.D. Loorbach wordt herbenoemd als bestuurslid Stichting Ondersteuningsfonds Advocatuur.

No cure no pay in verordening; verordening op de goede praktijkuitoefening

Het college discussieert uitvoerig over het mondelinge voorstel van de Algemene Raad om in de junivergadering van het college een concept-verordening voor te leggen, inhoudende de huidige tekst van gedragsregels 25, leden 2 en 3. Uit een peiling blijkt dat een meerderheid van het college voor dit voorstel is.

Verzekering rond de klok

De mening van het college wordt gepeild over een onderzoek naar de mogelijkheid van een collectieve (excedent)verzekering voor de beroepsaansprakelijkheid naast de eigen verzekering van de advocaat. Hoewel een minderheid van het college zich uitspreekt voor een dergelijk onderzoek, wordt toch besloten de mogelijkheden te onderzoeken.

Opleiding

Het college neemt met belangstelling kennis van de voortgangsrapportage van de portefeuille Opleiding.

Archiefbeheersregeling Nederlandse Orde van Advocaten

Het college stemt in met de Archiefbeheersregeling Nederlandse Orde van Advocaten.

Financieel verslag 2001

Het verslag wordt goedgekeurd.

Jaarverslag 2001

Het concept jaarverslag wordt besproken. Er worden enkele aanpassingen voorgesteld; deze zullen voor zoveel nodig worden verwerkt.

Pilotproject Klachten- en Geschillenregeling Advocatuur

Het college bespreekt aan de hand van uitvoerige documentatie het voorstel van de Algemene Raad in te stemmen met een gefaseerde verplichte landelijke invoering van de Klachten- en Geschillenregeling Advocatuur. De Algemene Raad zal in juni aan het college een begroting voorleggen en een conceptverordening.

Rondvraag

Het college neemt op passende wijze afscheid van twee leden van de Algemene Raad: mrs. Fransen van de Putte en Nijhuis.

De data van de Collegevergaderingen in 2002 zijn als volgt:

- 26 juni, Utrecht
- 18 september, Zeist
- 29 november, Utrecht

Agendapunten voor de Collegevergadering van 26 juni 2002 onder andere:

- Concept verordening *no cure no pay*
- Klachten- en Geschillenregeling, conceptverordening

er toen veel mensen zijn opgestaan die *no cure no pay* ter discussie wilden stellen.' Maurits van den Wall Bake (Amsterdam) vindt dat de Ordeniet uit een 'tamelijk krietekloze overtuiging, coûte que coûte' aan het 'no cure no pay'-verbod moet vasthouden. Guensberg bestrijdt dat 'no cure no pay' alleen maar 'not done' zou zijn. Het verbod zou wel degelijk een belangrijk doel hebben: de bescherming van de onafhankelijke positie van de advocaat ten opzichte van zijn cliënt.

Guensberg herhaalt daarom zijn vraag het bestaande verbod met spoed in een verordening vast te leggen, en het debat daarna in rust voort te zetten zonder dat 'allerlei kinderen met het badwater verdwijnen en de geest zo ver uit de fles is dat hij er nooit meer in komt'.

Een meningspeiling wijst uit dat een meerderheid van de aanwezigen het idee steunt. Guensberg zegt dat niemand zich door de peiling ergens op heeft vastgelegd en bedankt het college voor de participatie in deze 'brede en interessante discussie'.

Hell of a job

Dries Fransen van de Putte (Algemene Raad) rapporteert over de voortgang van de 'Verzekering rond de klok.' Veel advocaten schijnen niet te beseffen dat ze bijvoorbeeld wanneer ze op zondag een klusje doen voor de hockeyvereniging, niet tegen beroepsaansprakelijkheid verzekerd zijn. Is het mogelijk een collectieve verzekering af te sluiten voor advocaten die in de vrije uren wat bijklussen? Het zoeken naar een antwoord kost grote inspanning en sommigen (fractie Alkmaar) vragen zich dan ook af of de oplossing niet ingewikkelder is dan het

probleem. 'Het is a hell of a job,' erkent Van de Putte. 'Maar als jullie willen dat we het doen dan doe ik dat, of althans mijn opvolger.' Het college wil het inderdaad.

Jeroen Brouwer (Algemene Raad) krijgt de eer om de 'Archiefbeheersregeling Nederlandse Orde van Advocaten' aan de man te brengen. 'Taaie materie, maar wettelijk nodig,' zegt hij. De regeling moet het beheer van documenten binnen de orde, ook plaatselijk, gaan uniformeren. Zij blijkt echter behoorlijk gedetailleerd te zijn. J. Peek (Breda) vindt dan ook dat ondanks 'alle bewondering voor de opstellers' de regeling 'zeer uitputtend' is. Hij vraagt zich af wat bijvoorbeeld bedoeld wordt met cultureel erfgoed. 'Moeten verjaardagstoespraken straks ook bewaard worden?' Brouwer zegt dat Peek een goed punt heeft aangestipt: 'Wat moeten we bewaren en wat niet? Daar valt nog veel werk te verzetten.'

Het financiële verslag 2001 levert geen noemenswaardige controverses op en wordt met applaus goedgekeurd. Guensberg feliciteert algemeen secretaris J. Suyver met zijn eerste jaarverslag, 'dat zo soepel totstandkwam'.

De voortgang van het pilotproject Klachten- en Geschillenregeling Advocatuur staat weer eens op agenda. Het

is een tamelijk technisch verhaal, maar dat men met de landelijke klachtenregel de juiste weg is ingeslagen, lijkt iedereen duidelijk te zijn. Men wil voorkómen dat klagers talloze circuits kunnen gaan doorlopen waardoor er, in Guensbergs woorden 'een walhalla voor querulanten' ontstaat.

Raadpleging achterban verdwenen

Tijdens de rondvraag deelt Vallenduuk een plaagstootje uit. Had het college in juni 2001 niet een nieuwe motie 'Raadpleging achterban' aangenomen? Nou, Vallenduuk heeft haar in het nieuwe Vademecum niet aangetroffen. Guensberg zegt dat hij het niet heeft nagekeken, 'maar als u het zegt, is het zo'. De meeste aanwezigen lijken niet van hun stuk te zijn gebracht, hoewel sommigen hun scholierenkrant neerleggen en in het Vademecum beginnen te bladeren.

Na twee vriendelijke afscheidstoespraken door Pannevis (Amsterdam) en Kneppelhout (Rotterdam) voor respectievelijk Fransen van de Putte ('We zullen je kennis en wijsheid missen' en Nijhuis ('Het is bijzonder knap wat je op het gebied van de rechtshulp teweeg hebt gebracht') sluit Guensberg om halfvijf de vergadering. Zeker de helft van de afgevaardigden is dan al vertrokken, maar Guensberg ziet nú al weer uit naar de vergadering in juni. ■

Boekbespreking

Milieurecht vanuit twee invalshoeken

Wegwijzer Milieurecht, mr. J.H.G. van den Broek, Kluwer, Alphen aan den Rijn 2001, 110 p., ISBN 90-14-08544-3, € 37,02, en *Beginselen in het milieurecht*, onder redactie van Prof. mr. P.C. Gilhuis en mr. A.H.J. van den Biesen, Kluwer, Alphen aan den Rijn 2001, 183 p., ISBN 90-14-07970-2, € 30,49.

Cindy Piket

Advocaat te Amsterdam¹

Als in de titel van een boek de term 'wegwijzer' voorkomt, verwacht ik dat dit boek mij, als ik tegen een bepaalde vraag of een bepaald probleem aanloop, ten minste de juiste route naar de oplossing aanwijst. Deze verwachting maakt *Wegwijzer Milieurecht* van Van den Broek helaas niet geheel waar. Wellicht waren mijn verwachtingen te hooggespannen – in de inleiding wordt duidelijk aangegeven dat het boek slechts de *hoofddlijnen* van een aantal *onderdelen* van het milieurecht zal beschrijven – maar een wegwijzer moet de weg wijzen. Als je als niet-deskundige dit boekje gebruikt bestaat de reële mogelijkheid dat je de weg kwijtraakt.

Het probleem is dat de schrijver in de inleiding zegt de praktijk als uitgangspunt te nemen maar verder in het boek toch regelmatig ingaat op de juridische achtergrond van bepaalde regelingen. Dit ver-

troebelt de oorspronkelijke insteek van het boek. Zo bespreekt hoofdstuk 10 in vijf pagina's de (civielrechtelijke) milieuaansprakelijkheid, na 76 daaraan voorafgaande pagina's over bestuursrechtelijk milieurecht en vier pagina's milieustrafrecht. Van den Broek constateert dat 'aansprakelijkheid voor milieuschade ontstaat door een onrechtmatige daad', waarna hij vervolgens de criteria voor een onrechtmatige daad summier bespreekt. Hiermee lijkt hij enerzijds volledig te willen zijn, maar anderzijds worden de criteria zó kort besproken, dat dit eigenlijk beter achterwege gelaten had kunnen worden. Wellicht was het beter geweest als Van den Broek zich had beperkt tot het bestuursrechtelijk milieurecht. Uit de samenstelling van het boek blijkt ook wel dat hij hier zelf het zwaartepunt legt en daarin het meest thuis is.

De schema's in het boek zijn handig, zij het weinig verrassend. Ik ben gek op schema's; wat niet relevant is, kun je in één oogopslag zien en vervolgens overslaan. Zo heeft Van den Broek een schema opgenomen waaruit blijkt welke partijen in geval van een bodemverontreiniging rekening moet houden met een bevel tot bodemsanering.

Ondanks deze kanttekeningen, en een teveel aan typefouten, is het boekje best aardig voor advocaten die een eerste indruk willen krijgen van wat milieurecht inhoudt. Voor meer ervaren milieurechtadvocaten is het minder interessant, gezien de nogal elementaire inhoud, de hier en daar simpele formulering en het juridisch soms wat kort-door-de-bocht-werk.

Iets anders geldt voor het uit tien afzonder-

lijke bijdragen bestaande boek *Beginselen in het milieurecht* dat onder redactie van Gilhaus en Van den Biesen is verschenen. Hier is geenszins sprake van juridisch kort-door-de-bocht-werk. Integendeel, het heeft een hoog juridisch-theoretisch gehalte en waarschijnlijk mede daardoor een vrij hoog abstractieniveau. Daarom is dit nu niet direct een boek dat je erbij pakt als je tegen een concreet probleem aanloopt. Dit neemt niet weg dat het een heel interessante verzameling artikelen is, waarin tien beginselen van milieurecht (zie de titel) door verschillende auteurs worden besproken.

Momenteel is de discussie over het nut en de noodzaak van codificatie in de Wet milieubeheer van enkele milieurechtelijke beginselen zeer actueel, gezien het voorstel hiertoe in de Discussienota 'Met recht verantwoordelijk' van het Ministerie van VROM. De verschillende schrijvers geven een persoonlijke visie op codificatie van het beginsel dat ze bespreken. Al met al is het een interessant boek als je tenminste belangstelling hebt voor – om maar eens iets te noemen – het *alarabeginsel* (*as low as reasonably achievable*) en het *stand-stillbeginsel*. Als je bloed bij het horen van deze termen bij voorbaat niet sneller gaat stromen, ligt het niet voor de hand dat dit bij het lezen van de bundel wél zal gebeuren. ■

Noot

¹ Bij Wouters Advocaten & Notarissen/Andersen Legal.

Jaarverslag over 2001

Hof van Discipline

Uit het jaarverslag blijkt dat het aantal nieuwe zaken in 2001 verder is gedaald van 237 tot 226 en dat de gemiddelde wachttijd nog steeds ruim een jaar is.

Mr. B.F. Keulen
griffier

Per 1 januari 2001 dienden nog 218 zaken ter zitting te worden behandeld. Per 1 januari 2000 waren dat 214 zaken, per 1 januari 1999 waren dat er 162 en per 1 januari 1998 166. Ter voorkoming van misverstand zij er op gewezen dat een zaak eerst als afgedaan wordt beschouwd indien daarin een einduitspraak is gedaan: in het aantal per 1 januari van enig jaar nog te behandelen zaken zijn begrepen de zaken, die wel reeds ter zitting zijn behandeld, maar waarin nog geen einduitspraak is gedaan.

In 1998 leek een zekere stabilisering op te treden. Dat was, zo bleek in 1999, evenwel van korte duur. Het aantal zaken steeg in 1999 tot de recordhoogte van 259. In 2000 daalde het aantal nieuwe zaken tot 237 en in 2001 tot 226.

Evenals voorgaande jaren werd gewerkt met drie Kamers. Naast het gebruikelijk aantal zittingen van 33 werden in 2001 niet vijf maar tien extra zittingen gedaan, waarmee het totaalaantal zittingen kwam op 43 tegen 38 in 2000.

Het streven is er op gericht om vijf zaken per zitting te behandelen. Zaken waarin verzet wordt aangetekend tegen de beslissing van de voorzitter van het Hof en waarin de behandeling wordt beperkt tot de vraag naar de ontvankelijkheid van het hoger beroep, worden zo enigszins mogelijk als extra zaak toegevoegd.

Met een werkvoorraad van 212 zaken is de gemiddelde wachttijd ruim een jaar. In sommige gevallen is dat aanzienlijk langer omdat het Hof voorrang geeft aan de behandeling van beklag tegen verzet inschrijving, beklag tegen een beslissing van de deken ex art. 13/67 Advocatenwet, terwijl ook schrappingen en schorsingen bij voorrang worden behandeld.

Dankzij de inzet van de plaatsvervangende leden van het Hof konden alle 43 zittingen worden gehouden en is het gelukt om maar liefst 199 einduitspraken en 1 tussenbeslissing '99e wijzen.

14 Bij de voorzittersbeslissingen ging het in nage-
noeg alle gevallen om overschrijding van de
93 beroepstermijn (art. 56 lid 1 Advocatenwet)
2 dan wel om hoger beroep tegen een beslissing
1 van een Raad van Discipline waarbij het verzet
12 tegen de beslissing van de voorzitter van die
9 raad niet-ontvankelijk dan wel ongegrond was
2 verklaard (art. 46h lid 4 Advocatenwet). In een
enkel geval was sprake van een beroepschrift dat
niet als zodanig kon worden aangemerkt omdat
daarin niet te lezen was welke de bezwaren
26 tegen de beslissing van de Raad waren (art. 56
lid 3 Advocatenwet), terwijl het ook voorkwam
dat klager beroep instelde hoewel de klacht
25 ongegrond was verklaard (art. 56 lid 1 sub a
Advocatenwet).

Werkvoorraad per 1 januari 2002

per 1 januari 2001 nog te behandelen zaken	218	
in 2001 binnengekomen zaken	226	
	<hr/>	444
Af		
voorzittersbeslissingen zonder verzet	9	
verwijzingen	10	
in 2001 ingetrokken zaken uit 1999	1	
in 2001 ingetrokken zaken uit 2000	9	
in 2001 ingetrokken zaken uit 2001	4	
aantal einduitspraken van het Hof in 2001*	199	
-/-	<hr/>	232
	<hr/>	212

* Dit zijn zaken die ter zitting zijn behandeld; verwijzingsbeslissingen vallen erbuiten.

In 2001 binnengekomen zaken

	'01	'00	'99e wijzen
- Beroep van de klager (waarvan advocaten)	129 (3)	123 (2)	(3)
- Beroep van de verweerder	68	72	
- Beroep van klager en verweerder	2	9	
- Beroep van de landelijke deken	-	-	
- Verwijzingen	10	16	
- Voorzittersbeslissingen zonder verzet	10	5	
- Beklag tegen verzet inschrijving	6	4	
- Beklag tegen een beslissing van de deken ex art. 13/67 van de Advocatenwet	5	8	7
	<hr/>	<hr/>	
	230	237	
-/- - Ingetrokken zaken uit hetzelfde jaar	4	4	9
	<hr/>	<hr/>	
	226	233	

De uitspraken in 2001

	'01	'00	'99
1. Bekrachtiging van de beslissing van de Raad van Discipline	117	105	93
2. Als 1 behoudens ten aanzien van de opgelegde maatregel			
– het Hof legt een zwaardere maatregel op	3	–	–
– het Hof legt een lichtere maatregel op	7	8	2
– het Hof legt geen maatregel op	4	2	–
	14	10	2
3. Hoger beroep tegen de beslissing van de Raad van Discipline niet-ontvankelijk	6	9	7
4. Gehele of gedeeltelijke vernietiging van de beslissing van de Raad van Discipline			
– maatregel ongewijzigd	10	4	11
– het Hof legt een zwaardere maatregel op	–	1	3
– het Hof legt een lichtere maatregel op	3	6	4
– ongegrond wordt gegrond zonder maatregel	1	2	2
– ongegrond wordt gegrond met maatregel	8	6	6
– ongegrond wordt niet-ontvankelijk (of omgekeerd)	–	5	5
– niet-ontvankelijk of ongegrond wordt ontvankelijk met terugverwijzing	–	–	–
– (on)gegrond wordt terugverwezen	–	1	–
– geheel/gedeeltelijk gegrond met al dan niet een maatregel wordt ongegrond of niet-ontvankelijk	18	17	16
– verstaat dat de klacht is ingetrokken zodat daarop niet meer behoeft te worden beslist	–	–	–
	40	42	47
5. Wraking			
– toegewezen	–	–	–
– afgewezen	1	–	–
	1	–	–
6. Verzet inschrijving			
– beklag gegrond	1	2	1
– beklag ongegrond/niet-ontvankelijk	1	2	1
	2	4	2
7. Beklag tegen de beslissing van de deken ex art. 13/67 van de Advocatenwet			
– beklag gegrond	–	2	1
– beklag ongegrond/niet-ontvankelijk	8	2	4
	8	4	5

	'01	'00	'99
8. Beslissingen op verzet tegen een beslissing van de voorzitter van het Hof			
– verzet (deels) gegrond	1	–	1
– verzet ongegrond	10	9	17
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	11	9	18
– Totaal einduitspraken van het Hof	199	183	174
9. Verwijzingen			
– toegewezen	10	16	12
– geweigerd	–	–	–
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	10	16	12
10. Diversen/tussenbeslissingen	1	3	5
11. Voorzittersbeslissing met en zonder verzet	21	17	25
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal door het Hof en de voorzitter van het Hof gewezen uitspraken in 2001	231	219	216

Ontwikkeling werkvoorraad/nieuwe zaken

	1997	1998	1999	2000	2001
Per 1.1. te behandelen zaken	139	166	162	214	218
nieuwe zaken	212	211	259	237	226
ingetrokken; verwijzingen ² , en voorzittersbeslissingen zonder verzet	21	30	32	50 ³	33
einduitspraken	164	185	174	183	199
per ultimo te behandelen ¹	166	162	214	218	212

1 Te behandelen: incl. reeds ter zitting behandelde zaken, waarin nog geen uitspraak is gedaan.

2 Verwijzingsbeslissingen worden formeel wel door een Kamer van het Hof genomen, doch niet ter zitting behandeld.

3 Inclusief een correctie van 14 zaken ten gevolge van handmatige telling.

In het nieuws

Vingerafdruk: rechter 'bedenkt zich'

WASHINGTON – De Amerikaanse rechter die eerder dit jaar voor opschudding zorgde omdat hij vingerafdrukvergelijking als 'pseudo-wetenschap' buiten de rechtszaal wilde houden, heeft andermaal voor een verrassing gezorgd: in reactie op protesten van de Amerikaanse overheid kwam hij vorige maand in ronde bewoordingen op zijn opzienbarende besluit terug. In een uitspraak die vriend en vijand verbaasde schreef de rechter: 'Om kort te gaan: ik heb me bedacht.'

Rechter Louis Pollak, van het federale gerechtshof in Philadelphia, kwam in januari tot de conclusie dat identificatie door middel van vingerafdrukken niet voldoet aan de eisen die het Amerikaanse Hooggerechtshof in 1993 aan 'wetenschappelijke methoden' in de rechtszaal stelde. Volgens die eisen moet een methode voldoende zijn getest, onderworpen zijn aan wetenschappelijke 'peer review', als gevolg daarvan breed zijn geaccepteerd en in zijn uitwerking gestandaardiseerd. De vergelijking van smoezelige en onduidelijke vingerafdrukken op de plek van een misdrijf, constateerde Pollak, voldoet aan geen van die voorwaarden.

Vorige maand keerde Pollak echter onverwacht op zijn schreden terug. Mede dankzij 'eigen onderzoek' had de rechter inmiddels ontdekt dat de Britse politie op het punt staat om, net als de Amerikaanse FBI, het voorschrift van een minimumaantal overeenkomsten tussen twee afdrukken af te schaffen. Hoewel tal van andere landen nog uiteenlopende criteria blijven hanteren, is met

de ommezwaai van Engeland alsnog aan de eisen van 'brede acceptatie' en 'standaardisatie' voldaan, meent Pollak nu.

Ook de vaststelling dat een oordeel over de overeenkomst tussen twee vingerafdrukken subjectief is, en niet wetenschappelijk, is bij nader inzien geen diskwalificatie, vindt Pollak achteraf: een kunsthandelaar mag in de rechtszaal toch ook zijn subjectieve oordeel geven over de waarde van een kunstwerk? Vingerafdrukken, redeneert Pollak nu, belichamen inderdaad geen 'wetenschap' maar wel een veld van 'technische expertise'. En zo'n veld is niet onderhevig aan de regels van het Hooggerechtshof, concludeert hij.

Amerikaanse advocaten, die in Pollaks aanvankelijke uitspraak de bekroning zagen van jarenlange pogingen om de vingerafdruk zijn onbetwiste status te ontnemen, hebben verbouwereerd gereageerd op de ommezwaai. Pollak was, als voormalig decaan van vooraanstaande *law schools*, niet de eerste de beste, en menigeen had verondersteld dat hij bij zijn eerste uitspraak niet over één nacht ijs was gegaan.

De nieuwe uitspraak zal, aldus Robert Epstein, de advocaat die de kwestie in 1999 aanzwengelde, niet voorkomen dat de onfeilbaarheid van vingerafdrukken de komende jaren steeds vaker zal worden aangevochten. Hoe curieus de acties van Pollak ook zijn, 'dit blijft één uitspraak van één rechter,' aldus Epstein in de *New York Times*.

(Peter Vermij)

'Wij zijn andere beestjes dan de Engelsen'

Jaap de Keijzer van De Brauw over de non-fusie met Linklaters

'Voor de Engelsen zal het zeker een teleurstelling zijn, maar wij passen niet in hun strategie. De fusieonderhandelingen zijn nu definitief stopgezet.' Jaap de Keijzer, bestuursvoorzitter van De Brauw Blackstone Westbroek, klinkt opgelucht en teleurgesteld tegelijk. 'Zonde van alle tijd en energie? Deels. We hebben ook heel wat van ze geleerd. Daar kunnen we nu mee verder.' Hij zegt dat de belangrijkste hordes (geld en macht) waren genomen in de periode na april vorig jaar toen de onderhandelingen tijdelijk werden stopgezet.

De Keijzer: 'De *hardware* was niet zozeer het probleem. Het ging meer om de *software*, de *human factor*. Op dat punt klikte het onvoldoende; de verschillen in praktijkbenadering bleken te groot. Bij ons staat de kruisbestuiving tussen de proces- en de adviespraktijk centraal terwijl zij als *solicitors* focussen op de transactiepraktijk. We willen niet dat arbeidsrecht, mededinging, bestuursrecht, litigation en andere praktijkgebieden van kerncompetenties veranderen in ondersteunende secties voor de *dealmakers*. Onze cliënten willen dat ook niet. Als blijkt dat de fusie onvoldoende gedragen wordt door zowel veel van onze eigen mensen als door veel cliënten dient zich de vraag aan wat het je oplevert. Of ik bang ben dat partners zullen uitbreken? Absoluut niet. Onze partners worden al jaren door jan en alleman benaderd maar gaan daar nooit op in.'

De alliantie met Linklaters zal worden beëindigd want de Brauw wil de handen vrij hebben samen te werken met welk buitenlands kantoor dan ook. Over het lot van de Nederlanders in Londen en de Engelsen in Amsterdam zal binnenkort worden beslist.

De Keijzer zegt dat er ook een *conflict of interest*-probleem speelde.

Hij noemt geen namen, maar bekende De Brauw-clieënten als Shell en Ahold zouden waarschijnlijk naar een ander kantoor moeten uitwijken omdat Linklaters BP en Carrefour bedient. De Keijzer: 'Wij passen niet in een wereldwijd opererend kantoor. We gaan terug naar de kern en blijven doen waar we goed in zijn. We wilden graag bij een mondiaal kantoor horen, maar nu waait er een andere wind. Zodra onze beslissing bekend werd kregen we zo'n twintig telefoontjes van cliënten die positief reageerden.' (Micha Kat)

En wat vinden de collega's?

In de digitale *OrdeVanDeDag* die verleden week ruim 6000 advocaten bereikte werd gevraagd of de advocaat-lezers het verstandig van De Brauw vonden om zelfstandig te blijven. Een etmaal later hadden 27 mensen gereageerd: 25 vonden het een verstandige beslissing en slechts 2 mensen vonden het een onverstandige keuze.

In het nieuws

Wijziging Procesreglement scheidingsprocedure

Aan het Procesreglement scheidingsprocedure dat per 1-1-2001 in werking is getreden, is een nieuw art. 9 toegevoegd en het oorspronkelijke art. 9 is art. 10 geworden. Zie de *Stcrt.* van 25 maart 2002, nr. 59, p. 12. Daarnaast zijn per 1 april jl. een nieuw Procesreglement alimentatieprocedure en een Procesreglement bijstandsverhaalprocedure in werking getreden. In diverse arrondissementen zijn deze inmiddels aan advocaten toegestuurd. Alle drie reglementen zijn te vinden op BalieNet.

Aangescherpte legitimatieplicht handelsregister

Sinds 1 maart jl. is de legitimatieplicht verscherpt bij het inschrijven van personen in het handelsregister. De kamer van koophandel heeft hiertoe besloten omdat 'fraude in het zakenleven regelmatig voorkomt.' Inschrijvingen per post zijn niet meer mogelijk; de in het register op te nemen functionaris moet zich persoonlijk bij de kamer van koophandel melden. Advocaten kunnen niet meer namens cliënten functionarissen inschrijven. Degene die als functionaris met vertegenwoordigingsbevoegdheid wil worden ingeschreven, moet persoonlijk naar de balie van de kamer van koophandel komen.

Initiatiefwet constitutionele toetsing

Femke Halsema van Groen Links heeft een initiatiefwet 'constitutionele toetsing' ingediend. Met dit initiatiefwetsvoorstel krijgt de rechter de mogelijkheid om wetten buiten toepassing te laten als deze in strijd zijn met de klassieke grondrechten.

Introductie van constitutionele toetsing zou noodzakelijk en gewenst zijn om de grondwettigheid van wetgeving te bevorderen, de rechtsbescherming tegenover de overheid te vergroten, en aan te sluiten bij de constitutionele ontwikkelingen in de

Europese Unie. Introductie van 'constitutionele toetsing' betekent wijziging van art. 120 Gw, waardoor het wetsvoorstel in twee lezingen door tweederde van het parlement dient te worden goedgekeurd.

(advertentie)

Wij leveren uw medische argumentatie

in strafzaken, over smartegeld, over invaliditeit, over beroepsaansprakelijkheid van artsen etcetera etcetera etcetera.

Medisch Adviesbureau Bins
Laan 20
2512 GN DEN HAAG

telefoon 070 345 98 08
fax 070 345 98 11
dr. mr. J.W. Bins, arts RGA

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Tijd beleven van de advocatuur en het bedrijfsleven.
Voornaamste activiteiten: bedrijfsrecht, arbeids- en bouwrecht.

- overnamezekeringsrecht
- distributiewaarschijning
- fraude
- overname en concurrentiebeding
- handelsinformatie
- privacyonderzoek

Telefoon . DID - 477 33 22 E-mail . info@fif33.nl
Fax . DID - 477 08 30 Internet . www.fif33.nl

Vraag deze brochure aan voor ons totaalpakket aan diensten.

Bezoekadres. Heerenstraatweg 136, 3021 DW Rotterdam
Correspondentieadres. Postbus 23230, 3001 HE Rotterdam

Heeft u de ideale maten?
www.advocatenwerk.nl

HV&PARTNERS
VOOR JURISTEN, VAST OF INTERIM

TEL 010 - 240 06 05

Reacties

Ruimere bestuurdersaansprakelijkheid? Oude koek

In *Advocatenblad* 2002-6 doet Van Daal nogal dramatisch over een recent arrest van de Hoge Raad.¹ Hij verwijt de Hoge Raad gegoochel en meent dat de bestuurdersaansprakelijkheid ontoelaatbaar wordt opgerekend. In zijn slotzin stelt hij vertwijfeld de vraag wie na dit baanbrekende arrest nog bestuurder van een rechtspersoon durft te zijn.

Naar mijn mening plaatst Van Daal het arrest in een verkeerd perspectief. Hier is geen sprake van wanprestatie; de rechtspersoon begaat een onrechtmatige daad. Dat is een belangrijk verschil omdat dan sneller sprake is van persoonlijke verwijtbaarheid. Dat in dit arrest niets wordt opgerekend blijkt uit de vaststaande feiten die in het arrest kort zijn samengevat en van franje ontdaan.²

Waar draait het nu om? Romanel BV handelt in textiel. S is enig bestuurder van Romanel en bij alle handelingen persoonlijk en actief betrokken. Van Lick Fung te Hongkong koopt Romanel in 1992 een partij trainingspakken. Daarbij geldt de in de internationale textielhandel gebruikelijke afspraak van contante betaling bij aflevering. De door Lick Fung ingeschakelde vervoerder Textile geeft de trainingspakken af, maar ontvangt geen betaling. Als Lick Fung daarna betaling verlangt, weigert Romanel. Ook verklaart zij alleen tot teruggave bereid te zijn als de opslagkosten worden vergoed en zij wordt gevrijwaard voor aanspraken tot schadevergoeding. De vraag van Lick Fung wat de opslagkosten zijn, wordt niet beantwoord. Lick Fung vraagt daarop schadevergoeding van Textile en ontvangt die. Textile is jegens Lick Fung tekortgeschoten door de trainingspakken af te geven zonder betaling te verkrijgen.

In 1992 begint Textile een procedure tegen Romanel, legt conservatoir beslag op de trainingspakken en eist schadevergoeding. Als Romanel in 1994 zegt bereid te zijn de trainingspakken aan Textiel af te geven blijken deze, in weerwil van het beslag, te zijn verdwenen. In juni 1996 wijst de Rechtbank Maastricht de verorde-

ring van Textile toe en verklaart dat Romanel onrechtmatig jegens Textile heeft gehandeld. Snel na het vonnis wordt Romanel failliet verklaard. En intussen is er niets betaald aan Textile.

Vervolgens begint Textile in 1997 weer een procedure, nu tegen S in persoon, en vordert opnieuw schadevergoeding. De rechtbank wijst dit af: de geschonden zorgvuldigheidsnorm strekt niet tot bescherming van het belang van Textile.

Textile gaat in hoger beroep bij het Gerechtshof te 's Hertogenbosch en vult haar gronden aan. Het hof meent op grond van de vaststaande feiten dat S in persoon onrechtmatig jegens Textile heeft gehandeld door er niet op toe te zien dat Romanel haar contractuele verplichtingen jegens Lick Fung nakwam. De Hoge Raad bekrachtigt dit oordeel. Dat lijkt wellicht gegoochel omdat het hof soms wat ongelukkig formuleert, maar van groot belang is het oordeel van de rechtbank (in de eerste procedure) dat Romanel uit onrechtmatige daad aansprakelijk is jegens Textile.

Niets nieuws onder de zon volgens mij. Dit arrest verlegt geen grenzen en voegt niets toe aan oude rechtspraak. Zo staat sinds 1979³ vast dat een rechtspersoon onrechtmatig kan handelen. Vanaf 1946 wordt aangenomen dat wie jegens zijn contractpartij tekortschiet, daarnaast ten opzichte van een derde onrechtmatig kan handelen.⁴ En al vanaf 1927⁵ staat vast dat ook een bestuurder onder omstandigheden aansprakelijk kan zijn voor een onrechtmatige daad van de rechtspersoon.

Alles hangt dus al vanaf 1927 af van de omstandigheden. Wat mij betreft tonen deze in de kwestie Romanel overtuigend aan dat door bestuurder S uiterst verwijtbaar is gehandeld. Wie na dit arrest geen bestuurder van een rechtspersoon meer durft te zijn, adviseer ik van harte om een éénmanszaak te beginnen.⁶

(Frits Kemp, advocaat te Amsterdam)

Naschrift

Kemp heeft mij er niet van overtuigd dat zijn lezing van Steins/Textile de juiste is. Waarom hij ons door enige overbekende jurisprudentie voert ontgaat mij. Ik heb niet beweerd dat er nieuwe criteria zijn aangelegd in Steins/Textile. Sterker nog, in mijn stukje kun je niet anders dan mijn stelling lezen dat hierin de overbekende norm van Romme/Bakker erg ver is opgerekend. Kemp meldt dat dat wegens ongelukkige formuleringen wellicht gegoochel lijkt. Goochelen kan Kemp zelf kennelijk ook, nu hij van een bvba een BV maakt, vide zijn tweede voetnoot. Voor mij is en blijft gegoochel gegoochel.

(Georg van Daal)

Een uitgebreide reactie op het artikel van Van Daal, een reactie die het bestek van deze rubriek te boven ging, is die van mr. H. van der Wiel, advocaat te Rotterdam. Hij gaat bovendien in op de zijns inziens in de onderhavige zaak gesloten vervoersovereenkomst. Zijn reactie is te vinden op BalieNet. *(red.)*

Noten

- 1 Hoge Raad 18 januari 2002, *NJ* 2002, 96
- 2 Zo wordt een Belgische Bvba met kantoor in Nederland een BV, en verdwijnt een zijdelings betrokken rechtspersoon van het toneel.
- 3 HR 6 april 1979, *NJ* 1980, 34 (kleuterschool Babbel).
- 4 HR 3 mei 1946, *NJ* 1946, 323 Kort samengevat: wie zich als partij verbonden heeft in een contract dat een schakel in het rechtsverkeer vormt mag bij de wijze waarop hij zijn contractuele verplichtingen nakomt niet de belangen verwaarlozen van derden die bij behoorlijke nakoming een belang hebben.
- 5 HR 25 november 1927, *NJ* 1927, p. 364 (Kretzschmar), zie ook HR 31 januari 1958, *NJ* 1958, 251.
- 6 Met deze twee reacties sluit de redactie de discussie over dit onderwerp.

Reacties

Nieuw Rechtsvordering en de gedragsregels

In zijn naschrift stel mr. Van Daal (Advocatenblad 2002-7, p. 299) dat ik in mijn artikel van twee misvattingen uitga. Dit is niet juist.

De eerste misvatting zou het karakter van de Gedragsregels betreffen. Raden en Hof van Discipline kunnen in de tuchtrecht-spraak niet anders dan ervan uitgaan dat de gedragsregels de materiële neerslag zijn van de, in art. 46 Advocatenwet neergelegde formele wettelijke norm, zegt mr. Van Daal. Daar kan ik het zeker mee eens zijn. De vraag is, of de gedragsregels daarmee een status krijgen, die ze op het niveau van de eigenlijke wet stelt. Dat is niet het geval.

De NOvA heeft er tot nu bewust voor gekozen de gedragsregels niet in het meer formele kader van een verordening neer te leggen. Het zijn de van tijd tot tijd schriftelijk neergelegde opvattingen die binnen de advocatuur heersen op het gebied van, vooral, wat een behoorlijk advocaat betaamt. Zij geven de opvattingen weer van hoe de beroepsgroep de door de wetgever gegeven norm denkt te moeten interpreteren. De tuchtrechter gebruikt die opvattingen als richtlijn. In de meeste gevallen zal die richtlijn ook gevolgd worden, maar verplicht daartoe is de tuchtrechter niet. De tuchtrechter kan echter niet van een door de wet gegeven regel afwijken (als de regel geen afwijking toestaat). Dit illustreert de onderlinge prioriteit tussen de wet en de gedragsregels. De eerste schept de regel en de tweede zijn behulpzaam bij de interpretatie daarvan. Daarom zal ook de gedragsregel moeten wijken als de wet een regel geeft, die niet verenigbaar is met een gedragsregel.

De tweede misvatting zou mijn visie op de verhouding tussen civiel en tucht recht betreffen. In beginsel, namelijk voorzover ik mr. Van Daals opvattingen uit zijn naschrift kan begrijpen, zijn wij het echter eens. De civiele rechter heeft weinig te maken met ons

Een pro-actieve redactie is als vanzelfsprekend zeer prijzenswaardig. Soms irriteer ik me echter mateloos aan het toch echt ongevraagd commentaar geven van bijvoorbeeld Georg van Daal op het stuk van Bannier (Advocatenblad 2002-7, p. 299). En als je zoiets – ongevraagd – doet, doe het dan tenminste goed en met de nodige terughoudendheid. Het naschrift biedt de lezer immers nu geen oplossing meer, zoals wel en mijns inziens correct eerder door Bannier gegeven, maar verwijst de problematiek naar de burelen van Hof van Discipline, wetgever en wat dies meer zij en we weten wat zowel de tijdsperiode als de praktische aanvaardbaarheid van diens producten soms brengt voor de praktijk.

Ook juridisch inhoudelijk ben ik het niet eens met het commentaar van Van Daal. Natuurlijk liggen gedragsregels en Rechtsvordering niet op een en hetzelfde niveau (zoals ook eigenlijk wel door Van Daal erkend, met zijn scheiding tussen recht en tucht).

Rechtsvordering gebiedt: u noemt de werven van uw wederpartij. De Advocatenwet gebiedt: u, advocaten, zult handelen als een goed advocaat betaamt. Als richtsnoer voor die laatste bepaling gelden de gedragsregels en die hebben absoluut niet (dat pretenderen ze zelfs niet) de status van wet. Binnen het kader van de twee rechtsregels

tucht recht. Als bijvoorbeeld een advocaat als getuige wordt opgeroepen zonder het vereiste overleg met de deken (vgl. Gedragsregel 20) zal de rechter hem behandelen als iedere andere getuige. De rechter zal evenzeer een in strijd met Gedragsregel 12 of 13 overgelegde brief bij zijn overwegingen kunnen betrekken. Mijn artikel liet de positie van de rechter geheel buiten beschouwing en sprak alleen over de advocaat.

Eigenlijk lees ik maar één duidelijk verschil van mening in het naschrift met mijn eigen opvatting: mr. Van Daal vindt het scheppen van duidelijkheid dringend noodzakelijk terwijl ik het wenselijk vind. Dit kan natuurlijk een gevolg zijn van de stijl, waarin wij ons plegen uit te drukken. Dat is echter niet (alleen) het geval. Mr. Van Daal stoelt zijn aanbeveling op het karakter en de instelling van advocaten. Ik denk daarin wel enig inzicht gekregen te hebben, in de loop der jaren en ik geloof dat mr. Van Daal er niet ver naast zit. Inderdaad zal de advocaat, die een confraternele brief wil aanhalen of overleggen met zijn tegenpleiter moeten overleggen (terzijde, wat aardig om het zo vaak verkrachte woord *overleggen* in zijn beide betekenissen in één zin te kunnen gebruiken). Naar mijn mening zou dat niet in alle gevallen hoeven te gebeuren, zie mijn artikel. Daar kan ruzie van komen, zoals ik uit rijke ervaring weet. Vandaar dat ik de tussenkomst van de deken, ook in mijn eigenlijke opvatting, wenselijk blijf vinden. Naar mijn mening zou alles bij een verstandige aanpak (en er zijn ook nog vrij veel verstandige advocaten) zo'n vaart niet hoeven lopen. Misschien vergis ik mij hierin. De reactie van mr. Van Daal is een indicatie in die richting. Dan is de noodzaak voor snel ingrijpen inderdaad dringender dan ik die inschat. Voorlopig ben ik daarvan nog niet overtuigd.

(*mr. F.A.W. Bannier, Amsterdam*)

(Rv versus Adv.W) is dus van alles mogelijk, waaronder wat Bannier voorstelt, althans waarvan Bannier aangeeft dat er veelal niet zoveel problemen zijn, onder illustratie met voorbeelden die het referentiekader verscherpen en verhelderen.

Eén ding moge in voormeld verband duidelijk zijn: de tuchtcolleges worden in elk geval door mij, maar ik meen door vele advocaten, gevreesd wegens de soms vernietigende uitspraken over handelwijzen van advocaten. Dat vloeit nu eenmaal voort uit de permanente onzekerheid voor iedere advocaat die tracht te handelen als een goed advocaat, of die dat uiteindelijk ook in de ogen van het tuchtcollege zo heeft gedaan. Daarom wellicht ook, stelt Bannier voor dat het College van Afgevaardigden een herijkte algemene regel geeft. Dat is beter dan het Hof van Discipline vragen zoals Van Daal voorstelt, met alle complicaties en onwenselijke gevolgen voor de desbetreffende advocaat van dien.

Oftewel: Van Daal zoekt problemen waar ze niet zijn, doet formalistisch en ik als lezer van het *Advocatenblad*, zit daar niet op te wachten. Substance over form.

(*Francis van Velsen, Den Haag*)

DE DEBATA

‘Werkdagen van 7.00 tot 23.00 uur? Dan doe je iets fout’

Het adagium *Virtus nobilitat* is vervangen door een nieuw devies: *vrije tijd adelt!* Maar geldt dat ook voor de advocatuur en de rechterlijke macht? Over de zoektocht naar het evenwicht tussen werk en vrije tijd.

Martine Goosens
freelance journalist

Eigen foto's

Mr. Jeroen Veen (39), partner bij Lexwell Attorneys in Philipsburg, Sint Maarten. Veen is sinds 1 januari 2002 Deken van de Orde van Advocaten op Sint Maarten. Hij is getrouwd met Jadira Veen en heeft twee dochters, Juliëtte (4) en Taji (18).

Zondagmiddag 16.00 uur, in de lounge van een hotel in Amsterdam: 'Mijn carrière als advocaat op de Antillen is ooit begonnen bij een advocatenkantoor op Curaçao. Na drie jaar ben ik verhuisd naar Sint Maarten om daar een nieuwe vestiging te starten. Ik kende Sint Maarten inmiddels en wist dus waar ik aan begon. Aan de sollicitanten die ik afgelopen dagen heb gesproken als potentieel kandidaat voor de functie van stagiaire op ons kantoor op

Sint Maarten merk ik, dat zij zich een leven op dat eiland te gemakkelijk voorstellen. Vooral als je met een partner en kinderen op Sint Maarten wilt gaan wonen zijn er beperkingen. Het salaris van een stagiaire is amper toereikend om een gezin te onderhouden. Het leven op Sint Maarten is duur, dus als je zelf geen geld meebrengt zal je partner een baan moeten vinden en dat is niet altijd gemakkelijk, zeker niet vanuit Nederland. Parttime werken is op Sint Maarten zeer ongebruikelijk. Als je zoiets niet weet voordat je uit Nederland vertrekt kom je bedrogen uit.

INTS A N S

Echtgenoten die denken zich te vermaken met de zee, de zon en het strand houden het vaak niet lang vol. Ik heb wel eens een advocaat aangenomen die met vrouw en kind overkwam, maar na drie maanden weer op het vliegtuig is gestapt. Zijn vrouw verveelde zich en kon niet aarden. Een goede voorbereiding had dit gezin de moeite en ons het geld bespaard. Ik heb nu geleerd beter door te vragen naar wat de mensen verwachten. Bij voorkeur kies ik ongebonden mensen.

Het leven van een advocaat op Sint Maarten is in veel opzichten anders dan in Nederland. Gebrek aan anonimiteit is het grootste probleem. Omdat Sint Maarten een klein eiland is waar maar een kleine 30 advocaten werken weten mensen je overal en op elk tijdstip te vin-

den. Daarom hecht ik belang aan het principe dat ik alleen werk tijdens kantooruren. De rest van de dag en het weekend zijn voor mijzelf en het gezin. Desondanks word ik soms op zaterdag of zondag gebeld door cliënten die mij thuis weten te bereiken. Vooral Amerikaans georiënteerde cliënten zijn veeleisend. Zij gaan uit van de gedachte dat ze recht hebben op mijn tijd omdat ze ervoor betalen. Toch zullen ze mij af en toe met rust moeten laten, al was het maar om mij de tijd te gunnen om mijn werk te kunnen doen.

Na mijn werk ga ik meestal direct naar huis, maar omdat het ook van belang is om gezien te worden door potentiële cliënten in het sociale circuit lukt dat niet altijd. Ik streef ernaar in elk geval op tijd te zijn om mijn jongste dochter in bed te leggen zodat ik ook nog wat kan praten met de oudste. Wij gaan hier vroeger slapen dan in Nederland. Rond 18.00 uur wordt het donker, vaak ga ik tussen 21.00 en 21.30 uur naar bed. De wekker gaat om 6.00 uur als de zon opkomt, een tijd die voor veel mensen in Nederland klinkt als midden in de nacht. Soms ga ik na kantoor tijd naar de sportschool of ik drink een borrel met collega's, die in principe ook niet overwerken. Bevriende advocaten in Nederland hoor ik soms praten over werkdagen van 7.00 tot 23.00 uur. Volgens mij doe je dan iets fout. Zelf zou ik zo niet willen werken en

dus verlang ik dat ook niet van mijn medewerkers. Als je structureel geen tijd hebt voor ontspanning, gaat het werk je tegenstaan. Zelfs als ik het druk heb en aan bepaalde zaken niet ben toegekomen ga ik toch op tijd weg. Ik wil niet dat dossiers en cliënten mijn leven beheersen. In het weekend doe ik inkopen met mijn dochter of we gaan naar het strand. Vooral het Franse deel van het eiland kent leuke restaurantjes aan het water waar je na een ontbijt met croissants en Perrier rustig de hele dag kunt blijven zitten. Terwijl ik kranten lees spelen de kinderen in zee. Maar ik blijf ook graag thuis, met een boek op het terras. Of ik kook een goed diner voor vrienden, die ik selectief kies. Door het gebrek aan anonimiteit ben ik afstandelijker dan ik ooit was toen ik in Nederland woonde. Veel mensen ontmoet ik zakelijk of in het uitgaanscircuit, zonder dat ik ze ooit laat integreren in mijn privé-leven. Misschien wonen we daarom ook wel wat geïsoleerd, in een vrijstaand huis boven op een heuvel. Het prachtige uitzicht over het heuvelachtige eiland zou ik missen als ik ooit naar Nederland zou terugkeren. Hollandse rijtjeshuizen doen me denken aan burgerlijkheid, een gebrek aan mogelijkheden om uit te breken. Overigens is de kans dat ik ooit definitief terugkom naar Nederland niet zo groot. Ik leef ook hier in het Koninkrijk der Nederlanden, maar nu als God in Frankrijk. ■

Iks ging weer eens pleiten

Leo van Osch

Ik veeg mijn agenda morgen leeg had X geroepen. Die dag stond niets in de agenda maar het had in elk geval slagvaardig geklonken. De accountant van zijn nieuwe cliënt zou hem introduceren. X zat in de bibliotheek van de accountantsclub te wachten en omdat het nog al lang duurde was hij gaan bladeren in enkele losbladige edities. He, kijk aan, de modellen rechtspraktijk, zo'n beetje de bijbel voor iedere accountant die meende zelf wel even een contractje in elkaar te kunnen flansen. Hm, niet meer bijgewerkt sinds 19.. Dat diende hij te onthouden. Voor de aardigheid pakte X nog even het zakboek accountancy, toch de *core business* zou je denken, en zag tot zijn verbazing dat ook die uitgave de laatste drie jaar niet meer was aangevuld.

Buiten regende het. X keek uit vanuit de moderne kantoortoren over de weilanden naar het panorama van de nabijgelegen stad. Het was inmiddels tegen lunchtijd en zijn maag begon te knorren; op de tafel stond een schaal met in geel en groen papier verpakte pastilles. Daaronder verborgen lag een grote hoeveelheid tumtum. Om de ergste honger te stillen graaide hij een paar maal in de schaal. Af en toe kwam een *young executive* voorbijlopen die wat vreemd neerkeek op de dito eind in de biebbijt.

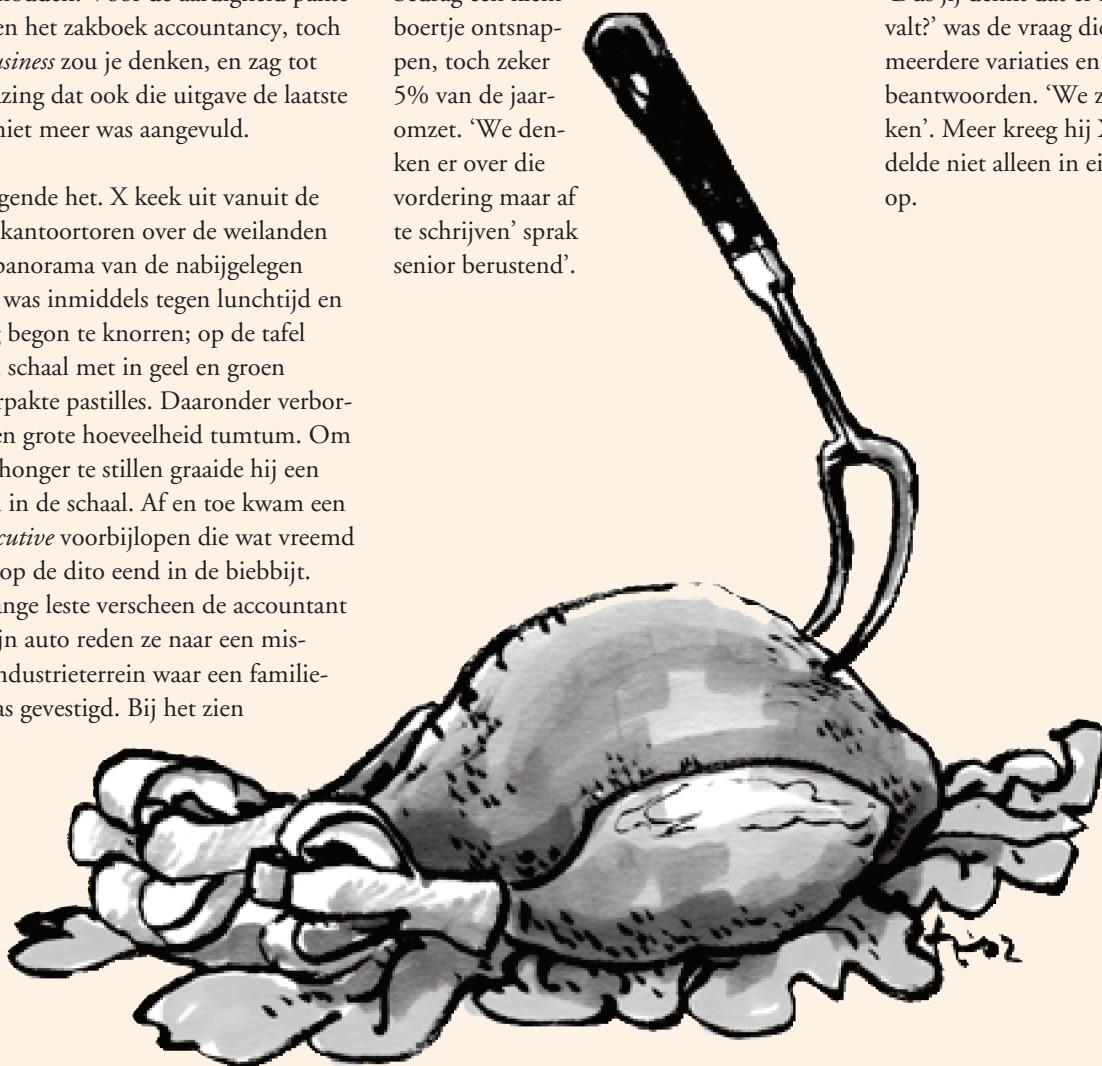
Ten lange leste verscheen de accountant zelf. In zijn auto reden ze naar een mistroostig industrieterrein waar een familiebedrijf was gevestigd. Bij het zien

van de bespottelijke naam op de gevel moest hij moeite doen om niet in lachen uit te barsten. Zonder enige waarneembare vooropleiding verhandelden vader en zoon en enige aangetrouwden voor miljoenen euro's per jaar in eieren en aanverwante producten. Binnen een uur wist X alle ins en outs van de handel en noemden ze hem al bij de voornaam. Dat laatste was niet zijn idee geweest, maar hij liet het maar zo. Na oeverloze inleidingen, kennelijk bedoeld om hem te peilen, kwam het gesprek op een vordering van, de directeur liet bij het bedrag een klein boertje ontsnappen, toch zeker 5% van de jaaromzet. 'We denken er over die vordering maar af te schrijven' sprak senior berustend'.

X stelde voor om beslag te leggen, maar stuitte op bendenkelijk kijkende gezichten. De wederpartij, die zich op de nichemarkt van eierveertjes had geworpen, was min of meer familie en ze kwamen elkaar tegen op feestjes en zo. Er werd een achtste shagje gedraaid.

X drukte zachtjes door, hij was niet het hele pokkeneind met een rammelende maag naar hier gereden om een enkel declarabel uurtje te scoren; hier was werk aan de winkel.

'Dus jij denkt dat er nog wel iets te halen valt?' was de vraag die hij uiteindelijk in meerdere variaties en toonaarden diende te beantwoorden. 'We zullen er over nadenken'. Meer kreeg hij X niet mee. Men handelde niet alleen in eieren, men liep er ook op. ■

Orde-nieuws

Nieuwe leden Algemene Raad

Op 28 maart 2002 heeft het College van Afgevaardigden twee nieuwe leden in de Algemene Raad verkozen in de vacatures die ontstaan door het vertrek per 1 april van mrs. A.S. Franssen van de Putte en J.H.M. Nijhuis: mr. J.N. de Blécourt, advocaat in Den Haag en mevrouw mr. E. Unger, advocaat in Amsterdam.

Mr. Koos de Blécourt (1957) heeft Nederlands recht gestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tijdens zijn studie was hij student-assistent bij de vakgroep Romeins recht van de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds 1982 is hij advocaat, aanvankelijk bij Blackstone Rueb & Van Boeschoten in Den Haag, sinds 1990 bij het gefuseerde kantoor De Brauw Blackstone Westbroek in Rotterdam, en sinds 1 april 2002 in de Haagse vestiging.

Mr. De Blécourt is in de afgelopen jaren op diverse gebieden actief geweest voor de Orde en de rechtspleging. Van 1992 tot 1998 was hij lid van de Raad van Toezicht Rotterdam en van 1995 tot heden lid van het College van Afgevaardigden. Hij was van 1997 tot heden lid van de Adviescommissie Burgerlijk Recht en sinds 1999 van de Financiële Commissie. Voorts is hij Voorzitter van de Klachtencommissie van Stichting Horizon, een stichting die zich bezighoudt met de geestelijke gezondheidszorg in ruime zin met nadruk op jeugdigen, en hij is voorzitter van de Geschillencommissie Waterrecreatie.

Zijn aandachtsgebieden binnen de rechtspraktijk betreffen de algemene praktijk met specialisatie arbeidsrecht en advies- en procespraktijk. Mr. De Blécourt is lid van de Vereniging Rotterdamse Arbeidsrechtadvocaten.

Mr. Els Unger (1958) heeft Nederlands recht gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam. Tijdens haar studie heeft zij gewerkt bij de Rechtswinkel Amsterdam. Van 1982 tot 1986 was mr. Unger werkzaam als jurist bij het Buro voor Rechtshulp

European Young Lawyers Scheme 2003

Het European Young Lawyers Scheme heeft als doel jonge advocaten (tot 36 jaar) uit heel Europa de gelegenheid te bieden rechtssystemen binnen het Verenigd Koninkrijk te bestuderen in Londen of Edinburgh. Het programma loopt van half januari tot half juli 2003 en is zowel gericht op praktische als theoretische aspecten van het recht (zowel publiek- als privaatrecht).

Naast de leeftijdsgrens van 36 jaar is vereist dat u uw stage hebt afgerond op het moment van vertrek, en vanzelfsprekend dat u de Engelse taal (schriftelijk en mondeling) goed beheerst. Inschrijving dient voor 16 mei aanstaande te geschieden.

De selectie van kandidaten verloopt via The British Council in Amsterdam. Nadere informatie kunt u opvragen bij Joanna de Jong-Keogh, e-mail joanna.dejong-keogh@britishcouncil.nl, telefoon 020 – 550 60 65 en via www.britishcouncil.org/netherlands onder het kopje governance.

Amsterdam. Vanaf 1986 heeft zij haar stage gedaan bij Advocatenkantoor Ingelse c.s. in Amsterdam. In 1991 is zij haar eigen kantoor gestart in Amsterdam, met thans negen advocaten.

Ook mr. Unger is al langdurig intensief betrokken geweest bij Orde-activiteiten en activiteiten voor de rechtspleging. Zij is (bestuurs)lid geweest van de Vereniging Sociale Advocatuur Amsterdam en van de Commissie van advies inzake vordering van woonruimte van de gemeente Amsterdam, voorzitter van de bezwaar- en beroepscommissie van het Amsterdamse Stadsdeel Watergraafsmeer, plaatsvervangend lid van het College van Afgevaardigden (1993-1995) en lid van de Raad van Toezicht Amsterdam (1995-1999).

In de periode 1992 tot heden was mr. Unger lid/voorzitter van diverse ad hoc bezwaar-/klachtencommissies ingesteld krachtens CAO, sociaal plan of klachtenregeling seksuele intimidatie. Sinds 2000 is zij voorzitter van de algemene bezwaarschriftencommissie van het Amsterdamse Stadsdeel Oost/Watergraafsmeer.

Mr. Unger is werkzaam op het gebied van arbeids- en ambtenarenrecht, medezeggenschapsrecht en bestuursrecht. Zij is lid van de Vereniging voor Arbeidsrecht en van de Nederlandse vereniging voor Medezeggenschap.

Mr. De Blécourt zal binnen de Algemene Raad de portefeuille Beroeps- en Gedragsregels/Tuchtrechtspraak gaan beheren en mr. Unger de portefeuille Gefinancierde Rechtshulp/Asielzaken.

Per 1 april 2002 is de Algemene Raad als volgt samengesteld:
 Mr. M.W. Guensberg, algemeen deken, algemene zaken, buitenland en (tijdelijk) wetgevingsadvisering
 Mr. J.H. Brouwer, wnd. deken, financiën & organisatie
 Mr. A. Gerritsen-Bosselaar, opleiding
 Mr. G.J.L.F. Schakenraad, rechtspraktijk
 Mr. W.K. van Duren, communicatie
 Mr. J.N. de Blécourt, beroeps- en gedragsregels/tuchtrechtspraak
 Mr. E. Unger, gefinancierde rechtshulp/asielzaken

Rectificatie

Vademecum Advocatuur Personen 2002 (p. 16),
 Raad van Toezicht Haarlem

Niet mr. Van Boven is penningmeester, maar: mw. J.J. Booij-Van Hoek, lid; postbus 3193, 2001 DD, Haarlem; Frederikspark 1, 2012 DA Haarlem; tel. 023-547 68 94; fax 023-547 68 95; e-mail: booij.advocaten@wxs.nl

VAN DE ORDE

Nieuw op BalieNet: archief Advocatenblad

Vanaf heden is het archief van het Advocatenblad – van jaargang 1996 tot heden – exclusief op BalieNet raadpleegbaar.

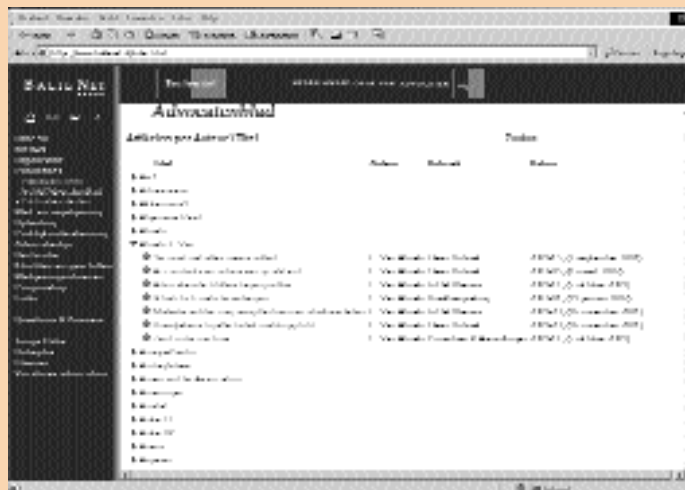
De inhoud van het archief komt hoofdzakelijk overeen met het Advocatenblad in papieren vorm, uitgezonderd de bewerkte disciplinaire uitspraken en de bewerkte uitspraken van de Geschillencommissie Advocatuur. Deze zijn terug te vinden in de rubriek 'Klachten en Geschillen' onder 'Disciplinaire en andere uitspraken'.

De artikelen zijn gerangschikt op:

- datum Advocatenblad;
- auteur/artikel;
- auteur/rubriek.

Zoeken op trefwoord is ook mogelijk.

U vindt het archief Advocatenblad in de rubriek 'Publicaties'.

Tunesië's onafhankelijke rechter

Op deze plaats is al meer dan eens aandacht besteed aan het gebrek aan respect voor de rechten van de mens in Tunesië en speciaal ook hetgeen verdedigers van die rechten te verduren hebben van de kant van de autoriteiten.

Eind januari vroegen Amnesty International en vier andere NGO's in een uitvoerig adres de EU-Tunesië Associatie Raad met klem Tunesië ter verantwoording te roepen. Daarbij verwezen zij naar artikel 2 van de associatie-overeenkomst, volgens welke bepaling de relaties tussen partijen en alle artikelen van die overeenkomst gebaseerd zijn op respect voor de mensenrechten. Het verzoek van de vijf organisaties aan de raad ging vergezeld van de oproep: 'Stop Trading Human Rights for Security'. Daarbij werd verwezen naar Tunesië's bereidheid deel te nemen aan de 'coalitie tegen terrorisme' en de beschuldiging van 'banden' met terroristische organisaties als excuus voor toenemende onderdrukking van dissidenten en voor hun berechting door militaire tribunaal.

Hoog op de verlanglijst van de vijf organisaties staat de beëindiging van de onderdrukking van verdedigers van de mensenrechten. Daarbij zal in een volgende aflevering worden stilgestaan. Hier wordt eerst nog bericht over wat een Tunesische rechter vorig jaar ondernam en overkwam.

Mokhtar Yahyaoui, president van de tiende civiele Kamer van de rechtbank in Tunis, schreef op 6 juli 2001 een brief aan Zine El Abidine Ben Ali, staatshoofd van Tunesië en tevens president van de Hoge Raad voor de Magistratuur. De brief was één grote klacht over de toestand van de rechterlijke macht, de onmogelijkheid van onafhankelijk functioneren van rechters, hun vernedering en intimidatie door de regering, die hen dwingt door haar gedicteerde vonnissen te wijzen, Tunesische gerechtigheid onder controle van

opportunisten en hielenlikkers en de frustratie van rechters die onpartijdig willen zijn. Tot besluit noemt Yahyaoui de toestand dermate ernstig dat hij niet kan blijven zwijgen, zelfs als spreken zou betekenen dat de gevangenis de enige plaats is waar hij nog zijn waardigheid, vrijheid en geweten kan hervinden. Dan roept hij Ben Ali op zijn constitutionele plichten na te komen en aan alle beperkingen van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht een eind te maken.

Wegens deze, voor Tunesische begrippen ongekend openhartige klacht werd Yahyaoui geschorst als rechter, met inhouding van salaris, en moest hij enige weken later voor een raad van discipline verschijnen. In afwachting daarvan werd hij alvast herhaaldelijk aan intimidatie en bedreiging blootgesteld. Na een krachtige internationale actie te zijn behoeve werd zijn schorsing echter ongedaan gemaakt en de disciplinaire procedure geschorst. Maar de intimidatie en bedreigingen gingen door en tegen het eind van vorig jaar werd Yahyaoui wederom voor de raad van discipline gedaagd. Door die raad, voorgezeten door de president van het Hof van Cassatie, werd Yahyaoui op 29 december 2001 ontslagen uit het rechtersambt wegens schending van ambtsplichten en ondermijning van de reputatie van de rechterlijke macht. Intimidatie en bedreiging namen toe. Tezelfdertijd werd de voor het bestaan van een n.o.g. vereiste registratie geweigerd van een door Yahyaoui e.a. opgericht 'Centre pour l'Indépendance de la Justice et de l'Avocatie'.

Voor meer informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u contact opnemen met de secretaris Mr. Mirjam Siesling, p/a Janskerkhof 16, 3512 BM Utrecht, tel.: 030-253 74 27, fax: 030-253 70 28, M.Siesling@law.uu.nl

Agenda

Kinderombudsman en najaarscongres

Op dinsdag 18 juni 2002, 14.00-16.00 uur, organiseert de Vereniging voor Familie- en Jeugdrecht (FJR) aansluitend op haar algemene ledenvergadering een studiemiddag over de Kinderombudsman. Sprekers: mevr. A. van den Kerckhove, de Vlaamse Kinderombudsman; dhr. A.J. Nijssen, het SCO-Kohnstamm Instituut; mevr. S.J.E. Horstink-Von Meyenfeldt, plaatsvervangend ombudsman. Plaats: Ministerie van Justitie, Den Haag. Aanmelding: mr. A.P. van der Linden, Beetslaan 2, 3818 VH Amersfoort, fax 033-465 94 29, e-mail A.vanderLinden@law.uu.nl, bankrekening 5409568 t.n.v. FJR. Advocaten krijgen voor deelname studiepunten van de NOVA toegekend.

In verband met haar 25-jarig bestaan organiseert de FJR op vrijdag 29 november 2002 een congres met als thema 'Ontwikkelingen in het familie- en jeugdrecht'. Sprekers zijn onder andere mr. W.E. Haak, prof. mr. J. Junger-Tas, prof. dr. E. Verhellen. Informatie over aanmelding en programma volgt.

Advocaten binnen halen en houden

Op 17 mei 2002 presenteren OSR Juridische Opleidingen en De Baak Managementcentrum VNO/NCW in Landgoed De Horst in Driebergen het symposium: Binden en Boeien, advocaten binnen halen en houden, HRM in de advocatuur.

Ed Hagedorn, P&O-directeur van De Baak en Bart van der Grinten, directeur van OSR openen de middag. Rob van Otterlo, hoofd opleiding van de Orde van Advocaten, leidt het thema 'HRM in de advocatuur' in. Maarten de Haas, organisatieadviseur bij RaymakersKayser spreekt vanuit zijn ervaring binnen advocatenkantoren over het ontwikkelen van advocaten als professionals. Daarna komen twee praktijkcases aan de orde: allereerst een traditioneel en gevestigd advocatenkantoor, waarna Till Kolle, bestuursvoorzitter van Kennedy Van der Laan de ervaringen en verschillende oplossingen presenteert binnen dit meer innovatieve en vrij jonge kantoor. Vervolgens zijn er workshops.

Locatie: Landgoed De Horst, De Horst 1 te Driebergen, 034-355 61 00; informatie via de site van OSR: www.osr.nl; Sandy van der Lingen, 030-231 53 14 of vdlingen@osr.nl; drs. Ank van Eekelen, 030-231 53 14 of veekelen@osr.nl. De Nederlandse Orde van Advocaten kent 5 opleidingspunten toe voor deelname.

Bibliothecarissenoverleg

Bijeenkomsten 'Het Overleg', het platform voor bibliothecarissen, documentalisten en hoofden bidoc van advocaten- en notariskantoren en rechtsbijstandsverzekeraars in 2002:

- 1 Donderdag 30 mei 2002 van 14.00 tot 17.30 bij De Brauw Blackstone Westbroek, Zuid-Hollandlaan 7 in Den Haag.
- 2 Vrijdag 15 november 2002 van 10.00 tot 16.00 bij CMS Derks Star Busmann, Pythagoraslaan 2 in Utrecht.

De onderwerpen voor deze bijeenkomsten zijn:

- 1 Jaarverslag, inclusief financiële verslag, rechtsvorm (oprichting stichting), HJO (= Hogere Juridische Opleiding) en bevindingen kwaliteits-handboek.
- 2 Kennismanagement.

Aanmeldingen (max. 40 deelnemers) graag vóór 1 mei aanstaande via de website: <http://www.hetoverleg.org>; Elizabeth Bok 06-553 944 80 of Mieke Steinberg 06-536 556 66.

VIRA/Grotius opleidingen

Informatie over de drie volgende opleidingen: Grotius Academie, tel: 024-361 12 15; e-mail: Grotius@cpo.kun.nl; www.cpo.nl, kies voor 'onderwijsactiviteiten', 'Grotius Academie'.

Informaticarecht

Van september 2002 tot en met juni 2003 organiseert de Grotius Academie in samenwerking met de VIRA de VIRA/Grotius specialisatie-opleiding 'Informaticarecht'. De opleiding is gericht op juristen uit het bedrijfsleven of de advocatuur met drie jaar ervaring op het gebied van informatica en recht. Er zijn nog plaatsen beschikbaar.

Docenten: prof. mr. F.W. Grosheide en mr. A.P. Meijboom; locatie: Katholieke Universiteit Nijmegen (eerste twee dagen: Golden Tulip Efteling Hotel); prijs: € 4.350.

Financiering en Zekerheden

Van september 2002 tot en met juni 2003 organiseert de Grotius Academie de Grotius specialisatie-opleiding 'Financiering en Zekerheden'. De opleiding is gericht op advocaten, (kandidaat-)notarissen, accountants, ondernemingsrechtadviseurs, belastingadviseurs, bankjuristen, bedrijfsjuristen, rechterlijke macht en alle andere juristen die op een of andere wijze met financiering en zekerheden te maken hebben en reeds 3 jaar of langer werkzaam zijn. Er zijn nog plaatsen beschikbaar.

Docenten: prof. mr. S.C.J.J. Kortmann en mevr. prof. mr. C.J.M. Klaassen; locatie: Erasmus Universiteit Rotterdam (eerste twee dagen: Golden Tulip Efteling Hotel); prijs: € 4.350.

Benelux, Europees en Internationaal Merkenrecht

Van september 2001 tot en met mei 2002 organiseert de Grotius Academie de Grotius specialisatie-opleiding 'Benelux, Europees en Internationaal Merkenrecht'. De opleiding is gericht op advocaten, bedrijfsjuristen, juristen werkzaam bij banken of merkenbureaus, leden van de rechterlijke macht en alle andere juristen die op een of andere wijze met merkenrecht te maken hebben en reeds 3 jaar of langer werkzaam zijn. Er zijn nog plaatsen beschikbaar.

Docenten: prof. mr. D.W.F. Verkade en prof. mr. A.A. Quaedvlieg; locatie: Erasmus Universiteit Rotterdam (eerste twee dagen: Golden Tulip Efteling Hotel); prijs: € 4.350.

MBA with Legal Practice Specialisation

This postgraduate programme leads to the dual award of MBA with Specialisation in Legal Practice and the Advanced Diploma in International Legal Studies. In order to establish this innovative programme, Bradford University School of Management, NIMBAS Graduate School of Management, the School of Law at Leeds Metropolitan University, and OSR Juridische Opleidingen, have developed a strategic partnership, combining their expertise in the fields of business and management studies and international business law.

The programme is designed for law graduates and for law practitioners who seek to develop their understanding of international business and management studies as well as enhancing their knowledge and understanding of international business law. The programme commences in September 2002 and is offered on both a one-year full-time

VAN DE ORDE

and a two-year part-time basis in Utrecht, the Netherlands. In Germany, the programme is offered on a two-year part-time basis in Bonn, Mainz and Berlin.

Applicants to the programme should therefore possess the following:

- A recognised university degree in law or an equivalent qualification;
- A minimum of 3 years business or practice experience;
- A high level of fluency in English.

Information: NIMBAS Utrecht Head Office, NIMBAS Graduate School of Management, Office of Graduate Admissions (MBA/Legal Studies), Nieuwegracht 6, PO Box 2040, 3500 GA Utrecht, The Netherlands, tel: +31 (0)30 230 30 50, e-Mail: admissions@nimbas.com, www.nimbas.com. OSR Juridische Opleidingen, drs. Ank van Eekelen, Senior Training Manager, Nieuwegracht 60, PO Box 19077, 3501 DB Utrecht, The Netherlands, tel: +31 (0)30 231 53 14, e-mail: info@osr.nl, www.osr.nl.

Landelijke Jurist & Werk dagen 2002

Op 30, 31 mei en 14 juni worden voor de vijftiende keer de Landelijke Jurist & Werk Dagen georganiseerd, die door ongeveer 1.500 studenten bezocht zullen worden. Voor studenten in elke fase van hun studie is het driedaagse congres de ideale mogelijkheid om te zien wat de arbeidsmarkt hen te bieden heeft. Er zullen ongeveer 100 kantoren, bedrijven en instellingen aan het congres deelnemen.

Op de eerste dag zal een congres gehouden worden. In de ochtend spreken verschillende juristen (onder wie mr. Jaap de Hoop Scheffer, Tweede-Kamerlid voor het CDA, en mr. Benk Korthals, minister van Justitie) werkzaam in de advocatuur, het bedrijfsleven, de overheidssector of de rechterlijke macht over hun studietijd en de toepassing daarvan in hun huidige betrekking. De tweede dag staat in het teken van het directe contact tussen bedrijven, kantoren, instellingen en de student. Het eerste dagdeel bestaat uit verschillende workshops, bedrijfspresentaties en financiële sessies gevolgd door een banenmarkt in de middag. Op vrijdag 14 juni vinden individuele gesprekken en sollicitatietrainingen plaats, en wordt aan iedere deelnemer de *Juridische Beroepsgids 2002* uitgereikt.

Kosten dag 1: € 17,50, dag 2: € 17,50. Beide dagen: € 25. Deelname aan dag 3 is gratis en alleen mogelijk bij deelname aan dag 1 of dag 2. € 2,50 korting bij inschrijving voor 10 mei! Voor meer informatie: Commissie voor de Landelijke Jurist & Werk Dagen 2002, Hugo de Grootstraat 32, 2311 XK Leiden, tel. 071-527 77 73, fax 071-512 35 36, e-mail: commissie@juristenwerk.nl, www.juristenwerk.nl

Studereis belastingrecht

Op 30 en 31 mei 2002 organiseert de Nederlandse Vereniging van Advocaten-Belastingkundigen een studiereis naar Luxemburg. Aldaar zullen inleidingen worden gehouden op het gebied van Europees recht en Europees belastingrecht. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan procesrecht. Daarbij zal ook een bezoek aan het Europees Hof van Justitie te Luxemburg worden gebracht.

Als inleiders zullen o.a. optreden mr. J.J.M. Hertoghs, advocaat te Breda, mr. F.W.G.M. van Brunschot, raadsheer in de Hoge Raad, mr. W.A.J. van Lierop, raadsadviseur bij het Hof van Justitie te Luxemburg, prof. mr. A. Prechal, hoogleraar Europees recht te Tilburg en prof. mr. Ch.P.A. Geppart, oud-hoogleraar belastingrecht te Tilburg.

De cursuskosten bedragen voor niet-leden € 1.000, inclusief het diner op donderdagavond, maar exclusief de hotelkosten. Het aantal plaatsen is beperkt. Niet-leden kunnen tot 24 april 2002 een aanmeldingsformulier aanvragen per e-mail aan: rh.ijzerman@prdf.nl, t.a.v. mevrouw Mary Berkhout.

Enron in de polder?

Over de juridische aansprakelijkheid van Nederlandse accountants organiseert de Erasmus Universiteit op donderdagmiddag 25 april een symposium. Het schandaal rond het Amerikaanse energiebedrijf Enron lijkt inmiddels niet meer op zichzelf te staan. Meerdere bedrijven blijken een te zonnig

beeld van hun financiële positie te geven. In dit symposium zal met name de rol van de accountant worden besproken, zowel naar Amerikaans als naar Nederlands recht. Kan een situatie zoals die zich in de VS heeft voorgedaan, hier ook optreden? En zo ja, in hoeverre is een accountant dan aansprakelijk te stellen voor eventuele schade en door wie? Aanmelden: symposium@jfr.nl of telefonisch: 010-4081794; 06-29310703.

Personalialia

BEËDIGD ALS ADVOCAAAT
EN PROCUREUR

Aerts, mr. J.J., Koningslaan 60 (1075 AG) postbus 70091 (1007 KB) Amsterdam, tel. 020-6645111, fax 020-6620470, e-mail aerts@fortadvocaten.nl

Alberda, mr. F.H.A., Prins Hendrikstraat 8 (8911 BK) postbus 222 (8901 BA) Leeuwarden, tel. 058-2122444, fax 058-2133666, e-mail boonrade@boonrade.nl

Albrecht, mr. H.A.H.M., Snierslaan 14 (5531 EL) postbus 110 (5530 AC) Bladel, tel. 074-2488888, fax 0497-386395, e-mail dijkman.bladel@tip.nl

Assen, mr. C.R.J. van, Welbergweg 50 (7556 PE) postbus 56 (7550 AB) Hengelo (O), 074-2488888, fax 074-2488800, e-mail damste@damste.nl

Aydemir, mr. M. H., Ravellaan 1 (3533 JE) postbus 2475 (3500 GL) Utrecht, tel. 030-2913603, fax 030-2913937

Bakker, mr. A.F., Museumlaan 2 (3581 HK) postbus 64 (3500 AB) Utrecht, tel. 030-2522577, fax 030-2523943, e-mail info@bartels-advocaten.nl

Bazelmans, mr. J.M., Leidseplein 29 (1017 PS) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel. 020-5517569, fax 020-6267949, e-mail janneke.bazelmans@bakernet.com

Beer, mr. M.C.W. de, Willem II-Straat 29a (5038 BA) postbus 246 (5000 AE) Tilburg, tel. 013-5420400, fax 013-5430408, e-mail linszen@linszen-advocaten.nl

Berckel-van der Rijken, mr. M. H.J.P.M. van, Julianalaan 1 (4819 AB) postbus 2090 (4800 CB) Breda, tel. 076-5253535, fax 076-5148356, e-mail info@khsadvocaten.nl

Berendsen, mr. D.F., Pythagoraslaan 2 (3584 BB) postbus 85250 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2121642, fax 030-2121147, e-mail general@cmsderks.nl

Bielars, mr. O.A.M., Stationsplein 4 (3818 LE) postbus 247 (3800 AE) Amersfoort, tel. 033-4676287, fax 033-4676191, e-mail otto.bielars@akzomobel.com

Bloemsma, mr. A.A.D., Bisonspoor 347 (3605 JW) Maarssenbroek, postbus 1005 (3600 BA) Maarssen, tel. 0346-550270, fax 0346-550695, e-mail info@dekonigh-advocaten.nl

Bogers, mr. T., Maliesingel 30 (3581 BJ) postbus 14093 (3508 SC) Utrecht, tel. 030-2313523, fax 030-2312754, e-mail slagmaat@balienet.nl

Bonsen-Lemmers, mr. M.M., Valkenboslaan 72 (2563 CM) Den Haag, tel. 070-3631961, fax 070-3562628, e-mail advo@valkenboslaan.nl

Bootsma, mr. J., Koningin Julianaplein 30 (2595 AA) postbus 11756 (2502 AT) Den Haag, tel. 070-5153000, fax 070-5153100, e-mail jbootsma@prdf.nl

Bout, mr. W. van den, Lucasbolwerk 6 (3512 AG) postbus 815 (3500 AV) Utrecht, tel. 030-2303010, fax 030-2303011, e-mail general@degier-stam.nl

Brouwer, mr. M. E., Bisonspoor 1210 (3605 KZ) postbus 1084 (3600 BB) Maarssen, tel. 0346-569944, fax 0346-575260, e-mail info@vangelderden.nl

Brouwer, mr. I.A., Bruistensingel 360 (5232 AE) postbus 3150 (5203 DD) Den Bosch, tel. 073-6456849, fax 073-6456865

Bruurs, mr. R.A.P., Vlasmarkt 28 (4331 PE) postbus 451 (4330 AL) Middelburg, tel. 0118-637120, fax 0118-640011, e-mail info@zeeland.bureaurechtshulp.nl

Corbach, mr. E.P. van, Zilverlaan 2 (9743 RK) postbus 723 (9700 AS) Groningen, tel. 050-5757400, fax 050-5757444, e-mail info@dehaanadvocaten.nl

Dalar-Ummaz, mr. Ô., Van Schaeck Mathonsingel 4 (6512 AN) postbus 55 (6500 AB) Nijmegen, tel. 024-3813131, fax 024-3222074, e-mail algemeen@nijmegen.dirkzwager.nl

Deinum, mr. M., Carnegieplein 4 (2517 KJ) postbus 380 (2501 BH) Den Haag, tel. 070-3425409, fax 070-3425289, e-mail michel.deinum@nibcapital.com

Deursen, mr. S.M., Velperweg 1 (6824 BZ) postbus 3045 (6802 DA) Arnhem, tel. 026-3538300, fax 026-3510793

Drewes, mr. C.P., Apollolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741362, fax 020-6741876, e-mail nele.drewes@allenovery.com

Dudink, mr. H.J.G., J. van Oldenbarneveldlaan 46 (3818 HB) postbus 365 (3800 AJ) Amersfoort, tel. 033-4678018, fax 033-4678001, e-mail afmp@afmp.nl

Duyf, mr. M.D.N., DSM-Straat 1-2 (6191 NB) postbus 505 (6190 BA) Beek, tel. 046-4370600, fax 046-4370356

Franke, mr. M.E., Zwartelaan 30 (2271 BR) postbus 716 (2270 AS) Voorburg, tel. 070-3871416, fax 070-3860258, e-mail franke@streefkerk.nl

Geenen, mr. I., Bijleveldsingel 32 (6524 AD) postbus 1094 (6501 BB) Nijmegen, tel. 024-3828384, fax 024-3600450

Geerts-Zandveld, mr. N.R., Pelmolenlaan 10 (3447 GW) postbus 566 (3440 AN) Woerden, tel. 0348-489453, fax 0348-489494

Gelders, mr. J.H.L., Wilhelminapark 45 (3581 NL) postbus 14138 (3508 SE) Utrecht, tel. 030-2512171, fax 030-2510414, e-mail gelders@aa-advocaten.nl

Goedhart, mr. M. E.W., Strawinskylaan 3127 (1077 ZX) postbus 75330 (1070 AH) Amsterdam, tel. 020-5684830, fax 020-5686234, e-mail eline.goedhart@nl.landwellglobal.com

Goldman, mr. A.C.G., Laan van Puttenburg 100 (3511 ER) postbus 2812 (3500 GV) Utrecht, tel. 030-2354178, fax 030-2357700

Gool, mr. M. D.J.C. van, Maliesingel 20 (3581 BE) postbus 354 (3500 AJ) Utrecht, tel. 030-2320800, fax 030-2341644, e-mail vangool@wijnstael.nl

Groot, mr. M. E., Waterlandlaan 86 (1441 MR) postbus 119 (1440 AC) Purmerend, tel. 0299-435222, fax 0299-438371, e-mail gm@vandiepen.com

Groot, mr. M.K.Z., Prinses Irenestraat 59 (1077 WV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-5414646, fax 020-5414420, e-mail matthijs.groot@nautadutilh.com

Rectificatie

Door een misverstand zijn in het vorige nummer, 2002-7, abusievelijk de personalia van 2001-7 gepubliceerd. Hieronder zijn de actuele personalia te vinden.

Hendriks, mr. E.M., Bouwheerstraat 55 (3772 AL) postbus 366 (3770 AJ) Barneveld, tel. 0342-425339, fax 0342-492680, e-mail emh@vanveen.com

Hendriks, mr. L.A., Dijkshofplantsoen 16-18 (1077 BL) postbus 76729 (1070 KA) Amsterdam, tel. 020-5747474, fax 020-5747475, e-mail amsterdam@vandiepen.com

Hermans, mr. F., Dreef 22 (2012 HS) postbus 5287 (2000 CG) Haarlem, tel. 023-5125025, fax 023-5125026, e-mail info@kad.nl

Hiemstra, mr. B., Randweg West 29 (9101 BE) postbus 130 (9100 AC) Dokkum, tel. 0519-229430, fax 0519-296906, e-mail dokkum@fvdhoefadv.nl

Hofland, mr. G.A., Lasondersingel 94-96 (7514 BV) postbus 126 (7500 AC) Enschede, tel. 053-4840000, fax 053-4341799, e-mail damste@damste.nl

Hofma, mr. D.T., Dr. Hub van Doorneweg 181 (5026 RD) postbus 1270 (5004 BG) Tilburg, tel. 013-5114420, fax 013-5114290, e-mail debby@schelstrate.nl

Hopman, mr. M. K.U.J., Oudegracht 90 (1811 CM) postbus 3092 (1801 GB) Alkmaar, tel. 072-5122213, fax 072-5125866

Huisman, mr. A.D., Beursplein 37 (3011 AA) postbus 30045 (3001 DA) Rotterdam, tel. 010-2053640, fax 010-2053649

Hurkens, mr. S.J.W., Claudius Prinsenlaan 126 (4818 CP) postbus 4714 (4803 ES) Breda, tel. 076-5256500, fax 076-5142575, e-mail shurkens@akd.nl

Jakobs-Hiemstra, mr. M., Bisonspoor 1228 (3605 KZ) postbus 1089 (3600 BB) Maarssen, tel. 0346-561132, fax 0346-574161

Jehee, mr. M.C.J., Koningin Julianaplein 30 (2595 AA) postbus 11756 (2502 AT) Den Haag, tel. 070-5153883, fax 070-5153100, e-mail mcj.jehee@prdf.nl

Jobse, mr. M. A.E., Dreef 22 (2012 HS) postbus 5287 (2000 CG) Haarlem, tel. 023-5125025, fax 023-5125026, e-mail info@kad.nl

Jol, mr. J.T., Carnegieplein 4 (2517 KJ) postbus 380 (2501 BH) Den Haag, tel. 070-3425265

Jong, mr. C.C.J. de, Postmastraat 40 (4105 DW) postbus 497 (4100 AL) Culemborg, tel. 0345-533481, fax 0345-533418, e-mail info@kroezisraels.nl

Jonker, mr. J.L., Koningslaan 35 (1075 AB) Amsterdam, tel. 020-6716756, fax 020-6718669

Katerberg, mr. M. R.R., Hoofdstraat 88 (3972 LC) postbus 219 (3970 AE) Driebergen, tel. 0343-528585, fax 0343-528590, e-mail katerberg@herweijer.nl

Kessel, mr. A.G.W. van, Postmastraat 40 (4105 DW) postbus 497 (4100 AL) Culemborg, tel. 0345-533481, fax 0345-533418, e-mail info@kroezisraels.nl

Knotter, mr. H., Statenlaan 55 (5223 LA) postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch, tel. 073-6927723, fax 073-6927789, e-mail h.knotter@banning.nl

Köggling, mr. K.K.B., Enschedesestraat 60 (7551 EN) postbus 171 (7550 AD) Hengelo (O), tel. 074-2421832, fax 074-2915775, e-mail advocaten@groener.nl

Koot, mr. M.B., Strawinskylaan 3127 (1077 ZX) postbus 75330 (1070 AH) Amsterdam, tel. 020-5685781, fax 020-5684305, e-mail martijn.koot@nl.landwellglobal.com

Kos, mr. M.G., Parnassusweg 126 (1076 AT) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-5772362, fax 020-5772708, e-mail mkos@houthoff.nl

Lever, mr. W., Koningin Julianaplein 30 (2595 AA) postbus 11756 (2502 AT) Den Haag, tel. 070-5153000, fax 070-5153100, e-mail info@prdf.nl

Loon, mr. S.J. van, Carnegieplein 4 (2517 KJ) postbus 380 (2501 BH) Den Haag, tel. 070-3425265

Maas, mr. J.L.H.M., Goltziusstraat 1 (5911 AS) postbus 496 (5900 AL) Venlo, tel. 077-3201920, fax 077-3543884, e-mail vlamincck.adv@wxs.nl

Marks, mr. I., Prinses Irenestraat 59 (1077 WV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-5414646, fax 020-6612827

Meeteren, mr. I. van, Liesbosstraat 45 (4813 BC) postbus 2005 (4800 CA) Breda, tel. 076-5226470, fax 076-5226413, e-mail meeteren@koch-heuvel.nl

Melis, mr. E.M.C., Nieuwe Prinsenkade 8 (4811 VC) postbus 7160 (4800 GD) Breda, tel. 076-5225922, fax 076-5227711

Mesters, mr. M. G.E.M., Reijnier Vinkeleskade 64 (1071 SX) Amsterdam, tel. 020-6644313, fax 020-6648964, e-mail g.mesters@vandriemadvocaten.nl

Meijer, mr. B.G., Wagenmakerbaan 41 (1315 BC) postbus 10017 (1301 AA) Almere-Stad, tel. 036-5481364, fax 036-5481370

Minkhorst, mr. R.J.H., St. Canisiusingel 19f (6511 TE) postbus 1126 (6501 BC) Nijmegen, tel. 024-3810810, fax 024-3810820

Morelisse, mr. T.I.M.E.N., Van Eeghenstraat 98 (1071 GL) postbus 74654 (1070 BR) Amsterdam, tel. 020-5777700, fax 020-6719710, e-mail morelisse@hrd.nl

Neervoort, mr. M. E.A.D., Carnegieplein 4 (2517 KJ) postbus 380 (2501 BH) Den Haag, tel. 070-3425492, fax 070-3425289, e-mail dinette.neervoort@nibcapital.com

Norren, mr. F.P.H. van, Strawinskylaan 2631 (1077 ZZ) postbus 810 (1000 AV) Amsterdam, tel. 020-5418715, fax 020-5418723, e-mail fred.van.norren@mail.ing.nl

Nijkamp, mr. M. N.W.L., St. Canisiusingel 19f (6511 TE) postbus 1126 (6501 BC) Nijmegen, tel. 024-3810810, fax 024-3810820

Oort, mr. M.C. van, Zonnehof 31-35 (3811 LC) postbus 1214 (3800 BE) Amersfoort, tel. 033-4221900, fax 033-4611545, e-mail info@mend.nl

Oranje, mr. S.D.I., Beerseweg 22 (5431 LC) postbus 68 (5430 AB) Cuijk, tel. 0485-315393, fax 0485-320220, e-mail vaessen-kempen@balienet.nl

VAN DE ORDE

Personalialia

Oude Essink Nijhuis, mw. mr. K., Twentelaan 15 (7609 RE) postbus 479 (7600 AL) Almelo, tel. 0546-533633, fax 0546-820827, e-mail damste@damste.nl

Özdemir, mr. Y., Raadhuisplein 14 (2914 KM) postbus 175 (2910 AD) Nieuwerkerk a/d IJssel, tel. 0180-318860, fax 0180-319128, e-mail postmaster@touwadvocaten.nl

Paridon, mr. M.J. van, Carnegieplein 4 (2517 KJ) postbus 380 (2501 BH) Den Haag, tel. 070-3425265

Profijt, mw. mr. S.M., Twentelaan 15 (7609 RE) postbus 479 (7600 AL) Almelo, tel. 0546-533633, fax 0546-820827, e-mail damste@damste.nl

Raven, mw. mr. P., Stationsweg 4 (3311 JW) postbus 272 (3300 AG) Dordrecht, tel. 078-6326848, fax 078-6351341, e-mail dordrecht@akdprinsen.nl

Ribbers, mw. mr. C.M.J., H. Gorterstraat 5 (3511 EW) postbus 20021 (3502 LA) Utrecht, tel. 030-2756600, fax 030-2756999

Schoenmakers, mw. mr. M.T., Pasteurlaan 1 (4624 XK) postbus 500 (4600 AM) Bergen op Zoom, tel. 0164-266600, fax 0164-2666388, e-mail m.schoenmakers@vitak.nl

Scholten, mr. M.J., Jansbuitensingel 30 (6811 AE) postbus 560 (6800 AN) Arnhem, tel. 026-3538211, fax 026-4430943, e-mail mscholten@cmsderks.nl

Schoonhoven, mw. mr. J.L. van, Bergstraat 29 (3811 AE) postbus 765 (3800 AT) Amersfoort, tel. 033-4613038, fax 033-4617240, e-mail j.l.van.schoonhoven@letselschade-advocaten.nl

Schutz, mr. B.A., Drentestraat 21 (1083 HK) postbus 7925 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-5466225, fax 020-5492181

Segers, mw. mr. V.M., Pythagoraslaan 2 (3584 BB) postbus 85250 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2121680, fax 030-2121164, e-mail v.segers@cmsderks.nl

Sheerbahadoersing, mw. mr. H., Pantheon 25 (7521 PR) postbus 109 (7500 AC) Enschede, tel. 053-4804230, fax 053-4804296, e-mail info@kienhuishoving.nl

Sieben, mw. mr. D., Bruistensingel 360 (5232 AE) postbus 3191 (5203 DD) Den Bosch, tel. 073-6456849, fax 073-6456865

Smolders, mw. mr. H., De Lairesestraat 133 (1075 HJ) postbus 75265 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-6789552, fax 020-6789503, e-mail smolders@van-doorne.com

Snijders, mr. D.I.J., Dorpsstraat 1a (5261 CI) postbus 296 (5260 AG) Vught, tel. 073-6561116, fax 073-6567695, e-mail d.snijders@tilburg-beks.nl

Sondeijker, mr. J.F.M., Bolwerk 18 (5509 MH) postbus 153 (5500 AD) Veldhoven, tel. 040-2944500, fax 040-2944550, e-mail advocaten@tilman.nl

Starink, mr. P.R., Kenaupark 23 (2011 MR) postbus 5563 (2000 GN) Haarlem, tel. 023-5424292, fax 023-5425277, e-mail p.starink@vandiepen.com

Sukhram, mw. mr. S.K., Pythagoraslaan 2 (3584 BB) postbus 85250 (3508 AG) Utrecht, tel. 030-2121729, fax 030-2121333, e-mail s.sukhram@cmsderks.nl

Sijmons, mr. X.B., Stadsring 53 (3811 HN) postbus 1275 (3800 BG) Amersfoort, tel. 033-2544090, fax 033-4619230, e-mail lieferink.advocaten@planet.nl

Swarts, mr. J.P.H.C., Oudegracht 86 (3511 AV) postbus 503 (3500 AM) Utrecht, tel. 030-2333325, fax 030-2322328, e-mail ljb@benistant.nl

Takens, mr. R.I., Plompotorengracht 6 (3512 CC) postbus 13139 (3507 LC) Utrecht, tel. 030-2340101, fax 030-2321313

Tellingen, mr. E.D. van, Kerklaan 37 (7311 AC) postbus 10482 (7301 GL) Apeldoorn, tel. 055-5212491, fax 055-5214731, e-mail s.h@dusseldorpcs.nl

Traa, mr. F.A.A.C., Bleek 15 (3447 GV) postbus 109 (3440 AC) Woerden, tel. 0348-579456, fax 0348-579416

Tulp, mr. H.J., Parnassusweg 126 (1076 AT) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-5772734, fax 020-5772324

Venneman, mr. T., Koninginnegracht 105 (2514 AL) postbus 16100 (2500 BC) Den Haag, tel. 070-3383040, fax 070-3383060, e-mail info@dezadvocaten.nl

Verschoof, mw. mr. M., Kroonslag 6 (3991 TW) Houten, postbus 4085 (3502 HB) Utrecht, tel. 030-2850300, fax 030-2850301, e-mail info@dvdadvocaten.nl

Vlaar, mw. mr. P.G.M., Haven 116 (1131 EW) postbus 156 (1130 AD) Volendam, tel. 0299-368515, fax 0299-369357, e-mail mailbox_volendam@abma.nl

Vonk, mw. mr. E., Maliesingel 20 (3581 BE) postbus 354 (3500 AJ) Utrecht, tel. 030-2320800, fax 030-2341644, e-mail vonk@wijnstaal.nl

Vries Robbé, mr. J.J. de, Carnegieplein 4 (2517 KJ) postbus 380 (2501 BH) Den Haag, tel. 070-3425265

Westerhof, mw. mr. M.A., Basicweg 14d (3821 BR) postbus 1236 (3800 BE) Amersfoort, tel. 033-4508000, fax 033-4555525, e-mail info@maxxman.nl

Wieren, mw. mr. E.A. van, Neringpassage 101-103 (8225 JB) postbus 2153 (8203 AD) Lelystad, tel. 0320-285151, fax 0320-285165, e-mail e.wieren@lelystad.bureaurechtshulp.nl

Wils, mw. mr. I.C., St. Canisiusingel 19f (6511 TE) postbus 1126 (6501 BC) Nijmegen, tel. 024-3810810, fax 024-3810820

Wit, mr. M.H.P. de, Amsteldijk 166 (1079 LH) postbus 75199 (1070 AD) Amsterdam, tel. 020-3016633, fax 020-3016622, e-mail mdewit@vanmens-wisselink.nl

Woning, mw. mr. E.V.T.E. van der, St. Martinusstraat 64 (5911 CK) postbus 39 (5900 AA) Venlo, tel. 077-3511042, fax 077-3514799, e-mail info@lina-advocaten.nl

Wijsman, mr. J.W.A., Bisonspoor 1210 (3605 KZ) postbus 1084 (3600 BB) Maarssen, tel. 0346-569944, fax 0346-575260, e-mail info@vangelderen.nl

Zanten, mw. mr. M.M. van, Maliesingel 20 (3581 BE) postbus 354 (3500 AJ) Utrecht, tel. 030-2320800, fax 030-2341644, e-mail zantzen@wijnstaal.nl

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

PRAKTIJK NEERGELEGD

Akdemir, mw. mr. D. (Rotterdam) 05-03-2002

Graaf, mr. R.M. de (Amsterdam) 26-02-2002

Kortenbach-Buys, mw. mr. I.L. (Apeldoorn) 15-03-2002

Kruif-Langenaar, mw. mr. C.D. (Ede) 03-07-1997

Rikmenspoel, mr. T.F.C.E. (Zutphen) 01-03-2002

Vergouw, mr. G.M. (Apeldoorn) 01-03-2002

OVERLEDEN

Perquin, mr. F.J. te Nijmegen 20-01-2002

KANTOORVERPLAATSING

Arts, mr. M.M.J. (Amsterdam): Printer 15 (7741 ME) postbus 86 (7740 AB) Coevorden, tel. 0524-523031, fax 0524-523087

Awater, mw. mr. P.S.T. (Den Haag): Weena 355 (3013 AL) postbus 1507 (3000 BM) Rotterdam, tel. 010-2172000, fax 010-2172700, e-mail pawater@houthoff.nl

Baggel, mw. mr. S.H.L. (Amsterdam): Claudius Prinsenlaan 126 (4818 CP) postbus 4714 (4803 ES) Breda, tel. 076-5256500, fax 076-5142575, e-mail infobrdcl@akd.nl

Balvers, mw. mr. S. (Amsterdam): Appelvink 1 (3435 RX) postbus 292 (3430 AG) Nieuwegein, tel. 030-2628052, fax 030-2628048

Berg, mw. mr. C.D. van den (Eindhoven): Orlyplein 50 (1043 DP) postbus 59280 (1049 KG) Amsterdam, tel. 020-5824200, fax 020-5824060, e-mail chvandenberga@akd.nl

Berger, mr. L.P.W. (London-Groot-Brittannië): Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785785, fax 020-5785800

Berkum, mr. H.P. van (London-Groot-Brittannië): Weena 666 (3012 CN) postbus 190 (3000 AD) Rotterdam, tel. 010-4042653, fax 010-4042158, e-mail berkum@nolsttrentie.com

Bie Leuveling Tjeenk, mr. J. de (Amsterdam): Zuid-Hollandlaan 7 (2596 AL) postbus 90851 (2509 LW) Den Haag, tel. 070-3285328, fax 070-3285325, e-mail jdebieleuvelingtjeenk@dbbw.nl

Bijl, mr. M. (Waterloo-België): Rokkeveenseweg 1 (2712 PJ) Zoetermeer, tel. 079-3539000, fax 079-3539620, e-mail marco.bijl@numico.com

Campen, mr. A.C. van (Amsterdam): Jansbuitensingel 30 (6811 AE) postbus 560 (6800 AN) Arnhem, tel. 026-3538211, fax 026-4430943, e-mail arnhem.office@cmsderks.nl

Cornelissen, mr. R.M.I. (Schinnen): Godsweerdersingel 44 (6041 GM) postbus 458 (6040 AL) Roermond, tel. 0475-420033, fax 0475-316182, e-mail cornelissen@gooorts-coppens.nl

Dolk, mr. P.H.A.M. (Bussum), Apollolaan 83 (1077 AL) Amsterdam, tel. 020-6644671, fax 020-6643611

Echter, mr. E.A., Heemraadssingel 157 (3022 CE) postbus 25006 (3001 HA) Rotterdam, tel. 010-4776777, fax 010-4253170, e-mail algemeen@mglaw.nl

End, mr. A. van den (Utrecht), De Lairesestraat 90 3r (1071 PJ) postbus 53081 (1007 RB) Amsterdam, tel. 020-3053490, fax 020-3053497, e-mail vandenend@insolve.nl

Haas, mr. G.S. de, Rielsebaan 24 (5126 PL) Gilze, tel. 0161-451277, fax 0161-451277, e-mail gsdehaas@esq.nl

Hagedorn, mr. A. (Bussum), Dijsselhofplantsoen 16-18 (1077 BL) postbus 5747474, fax 020-5747475, e-mail a.hagedorn@vandiepen.com

Hamminga, mw. mr. M.E. (Amsterdam), Hereweg 93 (9721 AA) postbus 1105 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5997999, fax 050-5997977

Janssens, mr. J.W. (Etten-Leur), Biltstraat 182 (3572 BR) postbus 13266 (3507 LG) Utrecht, tel. 030-2724500, fax 030-2721585, e-mail janssens@bvd-advocaten.nl

Jonkers, mw. mr. C. (Arnhem), Markt 17 (4875 CB) postbus 301 (4870 AH) Etten-Leur, tel. 076-5022080, fax 076-5013933, e-mail info@ak-law.nl

Kam, mr. W.J.M., Johan van Oldenbarneveltlaan 9e (2582 NE) postbus 82228 (2508 EE) Den Haag, tel. 070-3589479, fax 070-3585197

Klaassen, mr. A. (Bunschoten), Biltstraat 182 (3572 BR) postbus 13266 (3507 LG) Utrecht, tel. 030-2724500, fax 030-2721585, e-mail klaassen@bvd-advocaten.nl

Koenigs, mw. mr. M.C., P.C. Hooftstraat 154 (1071 CG) Amsterdam, tel. 020-6758821, fax 020-6757596, e-mail margueritekoenigs@hubar.nl

Kouwenaar, mw. mr. A. (Zutphen), Ruimtesonde 10 (3824 MZ) Amersfoort, tel. 033-4556809, fax 033-4556879, e-mail kuijpers.adv@worldonline.nl

Lammers, mr. G. (Heerlen), Sijwats Jris 14 (6291 LS) postbus 59 (6290 AB) Vaals, tel. 043-3062156, fax 043-3062156

Lips, mr. T. (Amsterdam), Zuid-Hollandlaan 7 (2596 AL) postbus 90851 (2509 LW) Den Haag, tel. 070-3285309, fax 070-3249788, e-mail lips@dbbw.nl

Meeuwse-Dek, mw. mr. M.C.J., Abdij 6 (4331 BK) postbus 6001 (4330 LA) Middelburg, tel. 0118-631011, fax 0118-626949

Nie-van Wijnen, mw. mr. F.S. van, Pythagorasstraat 51 (1098 EW) Amsterdam, tel. 020-4689100, fax 020-4688600, e-mail info@legallasistance.nl

Oosterhout, mw. mr. Th.A.M. van, Europaweg 91 (5707 CL) Helmond, tel. 0492-527777, fax 0492-554471

Schaafstra, mr. Th.R. (Eindhoven), Drentestraat 21 (1083 HK) postbus 7925 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-5497373, fax 020-6429013, e-mail nlschaaf@hollandlaw.nl

Scholten, mr. G.J. (Almere-Stad), Prins Hendriklaan 21 (3583 EB) postbus 85016 (3508 AA) Utrecht, tel. 030-2521802, fax 030-2511328, e-mail tom-low-advocaten@wxs.nl

Schram de Jong Kok, mr. mw. L.L. (Utrecht), Brinklaan 137 (1404 GD) postbus 180 (1400 AD) Bussum, tel. 035-6917117, fax 035-6915364, e-mail info@vansantbrinkvanwaart.nl

Seventer, mr. F. van (Naarden-Vesting), Stationsplein 10 (1404 AM) postbus 220 (1400 AK) Bussum, tel. 035-6944833, fax 035-6945533, e-mail info@hsadvocaten.nl

Spaan, mr. mr. G.I.T., Prins Hendrikstraat 8 (8911 BK) postbus 222 (8901 BA) Leeuwarden, tel. 058-2122444, fax 058-2133666, e-mail boonrade@boonrade.nl

Spee, mr. mr. G.H.J., Jansbinnensingel 24 (6811 AL) postbus 1258 (6801 BG) Arnhem, tel. 026-4435945, fax 026-4458838, e-mail noppen.devries@balienet.nl

Spigt, mr. J.C., Glashaven 48 (3011 XK) postbus 19193 (3001 BD) Rotterdam, tel. 010-4049588, fax 010-4120735

Storm van 's Gravesande, Jhr. Mr. M.L.E., Stationsweg 94 (6711 PW) Ede, tel. 0318-657620, fax 0318-657621, e-mail mstormvansgravesande@hetnet.nl

Suijdenorp, mr. mr. J.T., Schouwburgplein 30-34 (3012 CL) postbus 1488 (3000 BL) Rotterdam, tel. 010-4444369, fax 010-4125050

Veerman, mr. D.M. (Alkmaar), Apollolaan 83 (1077 AL) Amsterdam, tel. 020-6644671, fax 020-6643611

Vermaat, mr. M.F., Willemsparkweg 31 (1071 GP) Amsterdam, tel. 020-6766690, fax 020-6766695, e-mail info@woudegraaf.nl

Vorstman, mr. W.D., Herengracht 503 (1017 BV) Amsterdam, tel. 020-5312050, fax 020-6269824, e-mail info@heren503.nl

Warmerdam, mr. R.J.G.J. van (Amsterdam), Maliestraat 1 (3581 SH) postbus 14033 (3508 SB) Utrecht, tel. 030-2364600, fax 030-2364192

Wennekes, mr. mr. W.C. (Den Haag), K.P. van der Mandelelaan 120 (3062 MB) postbus 4121 (3006 AC) Rotterdam, tel. 010-2425400, fax 010-2425450, e-mail sbmc@kpmg.nl

Wilschut, mr. mr. C.C.E. (Boxtel), Hoofdstraat 38a (5461 JG) postbus 52 (5460 AB) Veghel

NAAMSWIJZIGING

Van Appia & Van der Lee te Amsterdam thans: **Van Appia Van der Lee & Van Oosten Advocaten**

Bonnier Advocaten te Groesbeek thans: **Hopmans & Associés**
Houwing, Kippers & Keijzerwaard advocaten & notarissen te Rotterdam thans: **Houwing Keijzerwaard & Spigt advocaten & notarissen**
Hendriks, mr. mr. A. te Assen thans: **Ludwig-Hendriks, mr. mr. A**

BEZOEKADRES/POSTBUS/ TEL./FAX/E-MAIL

Allen & Overy te New York: 1221 Avenue of the Americas New York NY 10020, Verenigde Staten van Amerika

Van Appia Van der Lee & Van Oosten Advocaten te Amsterdam: Overtoom 323 (1054 JL) Amsterdam

Bos & Van der Burg Advocaten te Zoetermeer: Röntgenlaan 31 (2719 DX) Zoetermeer

Bos-Veterman, Van As & De Vries te Nieuwegein: info@boscsadvocaten.nl

Advocatenkantoor Buitelaar Meijer te Alphen aan den Rijn: Troubadourweg 2 (2402 EP) Alphen aan den Rijn

Houwing Keijzerwaard & Spigt advocaten & notarissen te Rotterdam: Glashaven 48 (3011 XK) Rotterdam

Advocatenkantoor Van der Putten te Tilburg: Tilburgseweg 213 (5051 AG) Goirle

Van Raalte Advocaten te Amsterdam: Apollolaan 83 (1077 AL) Amsterdam

Skala, mr. R.J. te Haren: Felland-Noord 10 (9753 TB) Haren

Steinhaus Hoogenraad Advocaten te Amsterdam: Van Leijenberghlaan 199 (1082 GG) Amsterdam

Stichting Mentrum te Amsterdam: Klaprozenweg 111 (1033 NN) Amsterdam, tel. 020-6352709, fax 020-6352770

RECTIFICATIE

In tegenstelling tot hetgeen is vermeld in *Advocatenblad* nr. 6 van 22 maart 2002 onder de rubriek Rectificatie inzake mr. D.A.M. Bartels is vergeten om een gedeelte van de tituluur te vermelden en is een voorletter onjuist opgegeven. Hieronder volgt de juiste tenaamstelling.
Mr. D.A.N. Bartels MRE

(advertentie)

BURGERLIJK PROCESRECHT

Memo beslagrecht

editie 2002

(voorheen verschenen als 'Zakboek beslagrecht')

mr. H.G. Punt

Dit boek bevat een samenvatting van het thans geldende Nederlandse beslagrecht. Het is bestemd voor degenen die de specifieke formaliteiten van het beslagrecht willen bekijken. Met veelvuldige verwijzingen naar de desbetreffende artikelen in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is getracht het praktisch gebruik van het boek te vergroten.

Met ingang van 1 januari 2002 is het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering drastisch gewijzigd. Aan deze wijziging liggen de Wet Herziening van het procesrecht in burgerlijke zaken (in het bijzonder de wijze van procederen in eerste aanleg, wetsvoorstel 26855), en de Wet organisatie en bestuur gerechten (wetsvoorstel 27181) alsmede de Aanpassingswet (wetsvoorstel 27824) ten grondslag. Voor zover nodig en mogelijk zijn deze wijzigingen in dit boek verwerkt.

Omvang 362 pagina's, € 29,50. Seriekorting 20%, ISBN 90 387 0874 2, Kluwer, 2002

Prijzen zijn inclusief BTW. Prijswijzigingen voorbehouden. Ook verkrijgbaar via de boekhandel.

www.juriforum.nl: de inspiratiebron voor de betere jurist.

KLUWER

BESTELLEN? Ga naar de shop van www.kluwer.nl en zoek op ISBN. U kunt ons ook bellen (0570) 67 34 49, faxen (0570) 68 15 55 of e-mailen (juridisch@kluwer.nl).

Geen herziening

De Advocatenwet voorziet niet in de mogelijkheid tot herziening van een uitspraak van de tuchtrechter. Degene die herziening verzoekt is dan ook niet-ontvankelijk, waarover bij uitzondering anders kan worden geoordeeld uitsluitend indien en voorzover mocht blijken dat bij de behandeling van het hoger beroep sprake is geweest van schending van een fundamenteel rechtsbeginsel.

– Advocatenwet artikel 46 (6. Tuchtprocesrecht), artikel 57.

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 30 augustus 1999

(mrs. Bleeker, Goumans, Theunissen, Erkens en Paulussen)

Hof van Discipline, 17 maart 2000, nr. 3021

(mrs. Fransen, Runia, Fleers, Hulleman en Vermeulen)

Hof van Discipline, 7 september 2001, nr. 3021

(mrs. Van Erp Taalman Kip-Nieuwenkamp, Beker, Heidinga, Goslings en Knottnerus)

Overwegingen en beslissing van de raad

Klager heeft eerder twee klachten ingediend tegen zijn voormalige raadsman mr. X. Bij de behandeling van één van die twee klachten heeft mr. X de raad laten weten geen behoefte te hebben ter zitting nader in te gaan op een door klager aan de raad ter gelegenheid van een eerdere mondelinge behandeling overgelegde schriftuur. Daarover klaagt klager thans, alsmede over het feit dat mr. X bij die mondelinge behandeling heeft toegezegd bepaalde loonberekeningen aan klager te zullen toezenden, aan welke toezegging hij eerst drie maanden later gevolg heeft gegeven.

De raad overweegt dat het mr. X volkomen vrij stond om wel of niet op pleitnotities van klager respectievelijk nieuwe producties te reageren. Mr. X heeft ook gereageerd, zij het niet inhoudelijk. Klager heeft gelijk waar hij stelt dat mr. X zijn toezegging om de bewuste loonberekeningen alsnog aan hem toe te zenden niet direct gestand heeft gedaan. Klager heeft evenwel van zijn kant zonder enig rappel aan mr. X de onderhavige klacht ingediend. Hij heeft niet aangegeven op welke wijze hij in zijn belangen zou zijn geschaad. Van een relevant tuchtrechtelijk onjuist handelen van mr. X kan niet worden gesproken.

De raad verklaart de klacht in beide onderdelen ongegrond.

Overwegingen en beslissing van het Hof 17 maart 2000

Klager heeft als grief aangevoerd dat mr. X in strijd met de eisen van een goede procesorde en tuchtrechtelijk laakbaar heeft gehandeld door de hem geboden gelegenheid om inhoudelijk te reageren op de door klager overgelegde pleitnota niet te benutten.

De grief faalt. Het stond ter vrije beoordeling van mr. X om wel of niet inhoudelijk te reageren op die pleitnota.

Het tweede klachtonderdeel houdt in dat mr. X geen gevolg heeft gegeven aan de door hem in de eerdere klachtprocedure ter zitting van de raad gedane toezegging om aan klager berekeningen van een loonvordering te zullen toezenden. Mr. X heeft aangevoerd dat hij bij lezing van de beslissing van de raad op een eerdere klacht tot de ontdekking kwam dat hij de bedoelde berekeningen nog niet aan klager had toegezonden en deze berekeningen vervolgens alsnog heeft verzonden. De raad heeft overwogen: [volgt: de hiervoor geciteerde overwegingen van de raad met betrekking tot het tweede klachtonderdeel].

Klager heeft in hoger beroep gesteld dat mr. X hem reeds bij een eerdere zitting van de raad in februari 1997 heeft toegezegd hem de berekeningen te zullen toezenden en hij in twee brieven uit 1997 ook om toezending van de berekeningen heeft gevraagd. Uit de notulen van de Raadszitting blijkt echter niet van de gestelde toezegging. Verder behelzen beide brieven geen verzoek om toezending van de berekeningen.

Blijft over het feit dat mr. X zijn in 1998 aan klager gedane toezegging eerst drie maanden later gestand heeft gedaan. Dienaangaande overweegt het Hof dat mr. X er weliswaar beter aan had gedaan klager de berekeningen in kwestie kort na zijn toezegging toe te zenden, maar dat het Hof, in aanmerking nemende de door de raad in aanmerking genomen omstandigheden, in de ontstane vertraging geen grond vindt voor een ander oordeel dan dat waartoe de raad is gekomen.

In zijn memorie van grieven heeft klager ook nog betoogd dat de door hem ontvangen berekeningen vals zijn. Indien klager daarmee beoogd heeft een klacht in te dienen over de berekeningen, kan hij in die klacht niet worden ontvangen nu niet eerst in hoger beroep een nieuwe klacht kan worden ingediend.

Het Hof van Discipline, op vorenstaande gronden beslissende, bekrachtigt de beslissing van de Raad van Discipline in het ressort 's-Hertogenbosch van 30 augustus 1999.

Overwegingen van het Hof 7 september 2001

Tegen een beslissing van het Hof van Discipline is in de Advocatenwet geen gewoon rechtsmiddel opengesteld. Die wet voorziet evenmin in mogelijkheid tot herziening van een uitspraak van de tuchtrechter. Dit betekent dat een verzoek tot herziening niet in behandeling kan worden genomen en de verzoeker dan ook niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in een dergelijk verzoek. Bij uitzondering kan hierover anders worden geoordeeld doch uitsluitend indien en voorzover mocht blijken dat bij de behandeling van het hoger beroep sprake is geweest van schending van een fundamenteel rechtsbeginsel.

Kern van het bezwaar van klager is dat het Hof geen acht zou hebben geslagen op de door hem voorafgaand aan de behandeling van zijn hoger beroep bij het Hof ingediende stukken. Van de juistheid van het bezwaar van klager is niet gebleken. Integendeel, het Hof heeft in zijn beslissing van 17 maart 2000 overwogen dat hij bij zijn beslissing acht heeft geslagen op de stukken die op de

Disciplinaire

Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak,

bestaande uit mr. A.G. Beets, mr. J.C.P. Ekering, mr. H.J.A. Knijff, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

zaak betrekking hebben. Daartoe behoort ook de door klager voorafgaande aan de behandeling van zijn hoger beroep bij de griffie van het Hof ingediende stukken. Hieraan kan niet afdoen dat het Hof in zijn beslissing zijn oordeel over (de relevantie van) de verschillende door klager overgelegde stukken niet expliciet heeft vermeld.

Klager maakt er voorts bezwaar tegen dat het Hof in zijn beslissing van 17 maart 2000 onder meer heeft overwogen: 'Klager heeft evenwel van zijn kant zonder enig rappel aan mr. X onderhavige klacht ingediend'. Klager zij erop gewezen dat het hier niet gaat om een overweging van het Hof maar om een deel van een overweging van de raad, door het Hof in zijn beslissing letterlijk geciteerd. Uit de beslissing van het Hof blijkt voorts dat bedoelde overweging van de raad en de bezwaren daartegen door klager zijn behandeld en dat daarop is beslist.

Van schending van een fundamenteel rechtsbeginsel is niet gebleken. Klager dient dan ook niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn verzoek tot herziening.

Beslissing

Het Hof van Discipline, op vorenstaande gronden beslissende:

verklaart klager niet-ontvankelijk in zijn verzoek tot herziening van de beslissing van het Hof van Discipline van 17 maart 2000.

Confraternele correspondentie

Het in het geding brengen van confraternele correspondentie. Onnodig grievende beweringen. Onduidelijkheid over in het geding gebrachte producties. Het openbaren van de inhoud van schikkingsonderhandelingen aan de rechter.

- *Advocatenwet artikel 46 (3.1 vrijheid van handelen, 3.2 grenzen aan die vrijheid, 3.3.1 grievende uitlatingen, 5.1 regels die betrekking hebben op de juridische strijd)*
- *Gedrageregels 12, 13, 14, 30, 31*

Raad van Discipline Amsterdam, 2 april 2001
(mrs. Markx, Hamming, Rigters, Van Es en Goppel)

Feiten:

Mr. X verleent rechtsbijstand in een familiezaak. Bij het Gerechtshof dient hij een memorie van grieven in met 37 producties, die de advocaat van de wederpartij, mr. Y, niet bij zijn exemplaar van de memorie aantreft, terwijl zij bij navraag eveneens niet ter griffie van het Gerechtshof aanwezig blijken te zijn. Eerst tweeënhalve maand later, nadat mr. Y zijn memorie van antwoord heeft ingediend, ontvangt hij de producties in kwestie.

Naderhand neemt mr. X een memorie van antwoord in incidenteel appèl, waarbij hij verwijst naar een nieuwe productie die evenmin aanwezig blijkt te zijn. Twee weken later zendt mr. X de productie in kwestie alsnog toe aan het Gerechtshof, waarbij hij in de begeleidende brief vermeldt dat de productie in kwestie

'onverhoopt niet in uw versie bleek meegekopieerd'. De productie in kwestie, een proces-verbaal van een eerdere rechtbankzitting, stamt blijkens de datering evenwel van twee dagen na het tijdstip dat de memorie was ingediend.

In de memorie van antwoord in het incidenteel appèl komen onder meer de navolgende passages voor:

'... deze o zo duidelijk ongeschikte 'vader''

'Toen mevrouw A. met de man in relatie was, werd zij geterroriseerd door de man: als een kikker in een pan water waar een vuurtje onder brandt; uiteindelijk wordt de kikker zonder dat zij [dat] merkt gekookt. De man manipuleerde, heeft mevrouw A. meermaals in elkaar geslagen.'

In een brief aan de deken, waarin mr. X achteraf alsnog toestemming vraagt voor het in het geding brengen van de confraternele brief, schrijft mr. X onder meer:

'(...) afwijkende gedragspatroon van de man'

'de man, de heer B, in deze procedure is jeugdpsychiater, doch wil niet toegeven dat er zoiets als schennis der eerbaarheid heeft plaatsgevonden, door hem, in het bijzijn van zijn kind'.

De mondelinge behandeling van de zaak wordt door het Hof geschorst om partijen de gelegenheid te geven op de gang minnelijke overeenstemming te bereiken. Partijen slagen daar niet in. Voordat partijen weer de rechtszaal ingaan, heeft mr. Y mr. X expliciet meegedeeld dat hij geen mededelingen mocht doen over de inhoud van de op de gang gevoerde schikkingsonderhandelingen. Mr. X heeft tijdens de voortzetting van de mondelinge behandeling aan het Gerechtshof uitgebreid mededelingen gedaan over de op de gang gevoerde schikkingsonderhandelingen. In een latere brief, waarin mr. X het Gerechtshof heeft verzocht om arrest te wijzen, heeft mr. X enkele inhoudelijke mededelingen gedaan over de na de mondelinge behandeling tussen partijen gevoerde schikkingsonderhandelingen.

Mr. Y en zijn cliënt B dienen een klacht in, die bestaat uit vijf onderdelen. Mr. X heeft confraternele correspondentie overgelegd zonder daarover overleg met mr. Y. te hebben gevoerd, terwijl mr. X evenmin de deken om advies heeft gevraagd;

- heeft zich onnodig grievend uitgelaten over B;
- heeft producties die zijn genoemd in een memorie van grieven niet met het partij-exemplaar aan mr. Y meegestuurd;
- heeft een productie, die behoorde bij een memorie van antwoord in incidenteel appèl niet bij deze memorie gevoegd, alsmede bij het later toezenden van het stuk aan het Gerechtshof informatie verschaft die niet overeenkomstig de waarheid is;
- heeft mededelingen gedaan aan het Gerechtshof omtrent de inhoud van de tussen partijen gevoerde schikkingsonderhandelingen zonder dat klagers hiervoor toestemming hebben gegeven.

Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd zijn ook te vinden

op www.advocatenorde.nl en *BalieNet*

Beoordeling:

Ad a:

Mr. X heeft erkend dat hij zonder overleg met mr. Y en zonder voorafgaand advies van de deken confraternele correspondentie in het geding heeft gebracht. Pas nadat mr. Y zich hierover heeft beklagd bij mr. X heeft hij de deken te K om toestemming gevraagd. Het advies van de deken te K om de kwestie voor te leggen aan de deken te L heeft mr. X niet opgevolgd. Vast staat dat mr. X gedragsregel 12 heeft geschonden. De handelwijze van mr. X is tuchtrechtelijk verwijtbaar. Dit klachtonderdeel is derhalve gegrond.

Ad b:

Naar vaste tuchtrechtspraak komt een advocaat in een rechtsgeging de vrijheid toe om de stellingen van zijn cliënt in diens belang aan de rechter over te brengen, ook indien de inhoud daarvan later mogelijk onjuist zal blijken en/of schadelijk kan zijn voor de (goede naam van de) wederpartij. Deze vrijheid vindt evenwel haar begrenzing in de plicht van de advocaat om zich te onthouden van dergelijke stellingen indien hij de gegrondheid daarvan niet kan of wil aantonen alsmede zich te onthouden van nodeloos grievende bewoordingen. Aan de raad is niet gebleken dat mr. X de in het voorgaande geciteerde kwalificaties met bewijzen heeft kunnen staven. De door mr. X gebezigde kwalificaties zijn naar het oordeel van de raad grievend en waren in het kader van de ingediende processtukken onnodig. Mr. X had zich als een behoorlijk advocaat in de gegeven omstandigheden dienen te onthouden van deze onnodig grievende bewoordingen. Voorts neemt de raad daarbij in overweging dat mr. X ook in zijn brieven aan de deken ter zake van de onderhavige klachtprocedure alsmede in een door mr. Y ter kennisname toegezonden kortgedingdagvaarding soortgelijke onnodig grievende bewoordingen bezigt. Dit klachtonderdeel is derhalve gegrond.

Ad c en d:

De advocaat dient bij het in het geding brengen van producties er acht op te slaan, dat hij niet handelt in strijd met de procesrechtelijke beginselen van fair play. Het is daarom in het algemeen ongeoorloofd aan de rechter stukken voor te leggen die niet zo tijdig aan de advocaat van de wederpartij zijn toegezonden, dat deze voldoende gelegenheid heeft gehad om deze te bestuderen en ook daarop te reageren. Uit de stukken en het ter verhandelde ter zitting is voor de raad genoegzaam komen vast te staan dat mr. X de producties die in de memorie van grieven en de memorie van antwoord in incidenteel appèl zijn genoemd niet tijdig aan mr. Y heeft doen toekomen. Mr. X had deze producties op eerste verzoek alsnog aan mr. Y moeten doen toekomen.

Hoewel mr. Y bij gelegenheid van de mondelinge behandeling heeft aangegeven dat achteraf is gebleken dat de handelwijze van mr. X de verdediging van B niet heeft geschaad, acht de raad de handelwijze van mr. X in strijd met hetgeen een behoorlijk advo-

caat betaamt. Dit klachtonderdeel (c) is derhalve gegrond.

Op basis van de stukken en het verhandelde ter zitting is voor de raad genoegzaam komen vast te staan dat de producties waarop mr. X zich in zijn memorie van antwoord in incidenteel appèl, die op 16 februari 2000 bij het Gerechtshof is ingediend, heeft beroepen, ten tijde van het indienen van de desbetreffende memorie nog niet voorhanden was. De desbetreffende productie is immers gedateerd op 18 februari 2000. De mededeling van mr. X, zoals in het voorgaande weergegeven, staat op gespannen voet met de waarheid. De raad acht deze handelwijze van mr. X onbehoorlijk en tuchtrechtelijk verwijtbaar. Dit klachtonderdeel (d) is derhalve gegrond.

Ad e:

Uit de stukken en het verhandelde ter zitting is voor de raad genoegzaam komen vast te staan dat mr. X tijdens de mondelinge behandeling bij het Gerechtshof inhoudelijke mededelingen over de tussen hem en mr. Y gevoerde schikkingsonderhandelingen heeft gedaan. Tevens heeft mr. X in zijn brief aan het Gerechtshof inhoudelijke mededelingen gedaan over de nadien tussen partijen gevoerde schikkingsonderhandelingen. Gedragsregel 13 stelt als uitgangspunt dat een dergelijk handelen van een advocaat niet is toegestaan. Door te handelen zoals mr. X heeft gedaan, heeft mr. X tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. Dit klachtonderdeel is derhalve gegrond.

Beslissing:

De Raad van Discipline:

- verklaart de klacht op al haar onderdelen gegrond;
- legt aan mr. X op de maatregel van berisping.

Als vriend én advocaat

Mr. X heeft ten aanzien van verscheidene aan de orde gekomen punten de klager en diens ex-partner in hun scheiding en deling geadviseerd en begeleid. Dat zijn werkzaamheden die specifiek op het terrein van de advocaat liggen. De loutere stelling dat men die belangen als kennis/vriend waarneemt ontheft de advocaat niet van zijn verantwoordelijkheid om die belangen als een goed advocaat te behartigen. Daarbij tekent de raad kort aan dat mr. X de correspondentie naar partijen toe voerde op zijn zakelijk briefpapier.

– Advocatenwet, artikel 46

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 9 april 2001

(mrs. Koster-Vaags, De Bont, Lucassen, Theunissen en Van Dooren)

Feiten

Mr. X stelde niet als advocaat doch als goede vriend van de klager en diens partner te zijn opgetreden. Hij had ook geen rekening voor zijn werkzaamheden verzonden.

Overigens verklaarde de raad de klacht over onvoldoende behartiging van belangen in alle onderdelen ongegrond.

Onjuiste mededeling

Het doen van een onjuiste mededeling in de gegeven omstandigheden niet verwijtbaar.

Onnodig grievende uitlating

- Advocatenwet artikel 46 (3.1 vrijheid van handelen; 3.3.1 grievende uitlatingen)
- Gedragsregels 30 en 31

Hof van Discipline 4 mei 2001, nr. 3070

(mrs. Zwitser-Schouten, Beker, Heidinga, Gerritzen en Van Loo)

Raad van Discipline 's-Gravenhage, 15 november 1999

(mrs. Van der Wind, Brouwer, Van den Dries, Jansen en Van Oven)

Feiten

A wordt door zijn ex-vrouw verdacht van ontuchtige handelingen met hun minderjarige dochter. Mr. X, advocaat van de ex-vrouw, schrijft, in strijd met de waarheid, aan de advocaat van A dat een overeengekomen omgangsregeling op bepaalde dagen geen doorgang kan vinden omdat geen begeleider voor de kinderen kan worden gevonden.

Bij de mondelinge behandeling van het hoger beroep over de door A aan zijn ex-vrouw te betalen alimentatie maakt mr. X melding van de aantijgingen van de vrouw tegen A met betrekking tot de ontuchtige handelingen.

Overwegingen van de raad

Mr. X heeft de advocaat van A geschreven dat hij contact met zijn cliënte heeft gezocht en dat zijn cliënte hem mededeelde dat het haar niet gelukt was om een begeleider te vinden. Mr. X kon gezien de ernst van de beschuldigingen, rekening houdend met de belangen van zijn cliënte en de kinderen, aan de advocaat van A schrijven dat zijn cliënte geen geschikte begeleider kon vinden.

De reactie van mr. X namens zijn cliënte, die niet ter zitting aanwezig was, is een reactie op de stellingen van A ter zitting en kan niet als onnodig grievend worden aangemerkt.

Volgt

Ongegrondbevinding van beide klachtonderdelen.

Overwegingen van het hof

Het Hof stelt voorop dat het in beginsel onjuist is om een mededeling te richten aan de (advocaat van de) wederpartij in de wetenschap dat deze mededeling in strijd met de waarheid is. Mr. X heeft ter zitting verklaard dat hij er moeite mee had om aan de advocaat van de wederpartij een onjuiste reden op te geven voor het niet door kunnen gaan van de omgang. Tevens heeft mr. X ter zitting aangegeven dat hij niet in staat was om de juiste reden te vermelden omdat zulks het onderzoek van de politie doorkruist zou hebben terwijl de politie er op aandrong om de omgang op te schorten vanwege het lopende onderzoek. Gezien de ernst van de beschuldigingen en het belang om de lopende politieonderzoek niet te doorkruisen heeft mr. X weliswaar niet juist gehandeld door een onjuiste reden op te geven aan de advocaat van A voor het niet-doorgaan van de omgang doch treft hem gezien de concrete feiten en omstandigheden van het geval in tuchtrechtelijke zin geen verwijt. Het Hof tekent hierbij aan dat het wellicht verkieslijker ware geweest om geen reden te vermelden dan een onjuiste reden.

De vrijheid van een advocaat in de wijze waarop de advocaat de cliënt tijdens een zitting bijstaat vindt wat de bejegening van de wederpartij treft zijn grens daarin dat de advocaat zich niet onnodig grievend dient uit te laten over de wederpartij. Anders dan de raad is het Hof van oordeel dat dit wel het geval is geweest door de uitlating van mr. X tijdens de zitting in het kader van de alimentatieprocedure. Niet valt in te zien op welke wijze de uitlating omtrent de volgens mr. X's cliënte beweerdelijk gepleegde ontuchtige handelingen kon bijdragen aan het oordeel van de rechter over de bijdrage in het levensonderhoud van de gewezen echtgenote. Mr. X's uitlating op dit punt was onnodig en diende in een alimentatieprocedure geen enkel redelijk doel. Mitsdien is de uitlating aan te merken als onnodig grievend.

Volgt

Gegrondbevinding van het tweede klachtonderdeel en oplegging van de maatregel van enkele waarschuwing. ■